

g 41

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 8

POLSKIE KOPALNIE SKARBOWE NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE

CHORZÓW I G.ŚL.

PLAC MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO 9-12, TEL. 409-01

SPRZEDAŻ
WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW
I SIARCZAMONU Z KOPALNI
„KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR.

CHORZÓW

SKARBOWE FERME

M41

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	Str.		Str.
TRANZYT PORTOWY NA TLE OSTATNICH ZMIAN POLITYCZNYCH — A. RUDZKI	1683	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1697
KRONIKA GOSPODARCZA:		POCZTA I TELEGRAF	1697
OD REDAKCJI	1686	<small>Wyniki finansowe Państw. Przeds. „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” w roku 1937/38 — A. Bogdanowicz</small>	
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		KRONIKA TYGODNIOWA:	
GÓRNICTWO WĘGLOWE	1687	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1699
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	1689	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	1699
<small>Nowe formy organizacji eksportu odzieży — St. W.</small>		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GOSPODARKA ELEKTRYCZNA	1690	PODATKI I OPŁATY	1700
ROLNICTWO	1691	PIENIĄDZ I KREDYT	1700
<small>Zniżki celne na artykuły, interesujące rolnictwo, w okresie I/XI 1938 r. — 30/IV 1939 r. — T. d.</small>		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1702
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	1692	PIERWSZY MIĘDZYNARODOWY KONGRES KREDYTU ROLNEGO — ST. ORLIKOWSKI	1703
HANDEL WEWNĘTRZNY	1693	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1695	EGIPT	1706
RYNEK AKCYJNY	1696	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1706
CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	1696		
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1696		

TRANZYT PORTOWY NA TLE OSTATNICH ZMIAN POLITYCZNYCH

NA ŻADNYM chyba odcinku naszego życia gospodarczego zmiany polityczne w Europie Środkowej nie odbiły się dotychczas tak wyraźnie i nie wywołały tylu komplikacji, co w dziedzinie tranzytu portowego. Jest to zupełnie zrozumiałe, jeżeli się zważy, że komunikacja jest jednym z najbardziej czułych nerwów współczesnego życia gospodarczego, nic więc dziwnego, że najwcześniej i najmocniej reaguje na wszelkie w nim zakłócenia. Po okresie zupełnego załamania się tranzytu środkowo-europejskiego przez porty polskiego obszaru celnego, przewozy te zaczynają się ożywiać, wyłaniają się kontury przyszłych możliwości. Ponieważ nawet granice nie są jeszcze ostatecznie skryształizowane, a szereg innych stosunków między państwami Europy

Środkowej jest w stanie wrzenia lub napięcia — trudno jest ustalić jakiś pogląd ostateczny na przyszły rozwój tranzytu portowego. Można jednak już teraz niewątpliwie zastanowić się nad niektórymi fragmentami i środkami działania w przyszłości.

Tranzyt portowy dotychczasowy podzielić można na dwie zasadnicze grupy: środkowo-europejską — składającą się z Czecho-Słowacji, Austrii i Węgier, oraz wschodnio-europejską — tworzoną przez Rumunię, Jugosławię i Bułgarię. Ilościowo grupa pierwsza grała dotychczas główną rolę, przeładunek wymienionych państw w Gdańsku i w Gdyni wyniósł w 1937 r. 1 236 tys. ton. Państwa wschodnio-europejskie dały tym portom 156 tys. ton. W grupie pierwszej—95% stanowiły przewozy czesko-słowackie,

w drugiej—podobnie dominujące miejsce miała Rumunia. Pod względem wartości dla portów różnica między tymi dwoma kompleksami geograficznymi była mniejsza, ponieważ tranzyt wschodnio-europejski ma przebieg do portów o blisko 400 km dłuższy, a stawka przeciętna od 1 t-km jest tam wyższa ze względu na rodzaj przewożonych towarów.

Zmiany polityczne odbiły się bezpośrednio na układzie stosunków tranzytowych z grupą pierwszą, pośrednio zaś oddziałują również i na terenie Europy Wschodniej. Teren austriacki zaraz po włączeniu Austrii do Rzeszy wykreślony został z aktywnych pozycji w naszym transycie portowym. Ze strony urzędowej został temu dany wyraz przez likwidację przedstawicielstwa kolei i portów w Wiedniu. Ilościowo nie była to strata zbyt poważna, bo na terenie Austrii—obok Hamburga—natrafialiśmy na równie silne wpływy Triestu i zasadniczo nieprzychylnie dla portów polskiego obszaru celnego nastawienie czynników, kierujących polityką taryfową kolei austriackich.

Zagadnienie stało się poważne dopiero w związku z rewizją granic Czecho-Słowacji. Sprawa ta nie jest jeszcze zakończona, pewien obraz sytuacji można jednak już sobie odrysować. Na kształtowanie się stosunków oddziałują tu przede wszystkim trzy następujące momenty: zmiana granic, układ połączeń kolejowych, wreszcie — przyszła polityka gospodarcza Czecho-Słowacji w ogólności, a komunikacyjna w szczególności. O ile chodzi o sprawę granic, to możemy tu od razu powiedzieć, że z punktu widzenia interesów portów p. o. c. żadna katastrofa nie nastąpiła. Niewielki terytorialnie, ale bogaty pod względem przemysłowym okrąg Śląska Zaolzańskiego stanowił w transycie portowym główną pozycję. Z wymienionej wyżej ogólnej kwoty tranzytu czesko-słowackiego — 83% pochodziło ze śląskiego okręgu przemysłowego. Ponieważ przeważna jego część znalazła się w granicach Polski, przy utrzymaniu warsztatów pracy na poprzednim poziomie — przewozy przez porty polskiego obszaru celnego, tracąc możliwość grawitowania w kierunku innych kompleksów portowych, powinny raczej wzrosnąć. Inaczej jednak oczywiście przewozy te będą wyglądały z punktu widzenia zainteresowań naszego bilansu płatniczego. Zapłata za nie odbywać się będzie w ramach wewnętrznego rozrachunku między polskimi kolejami i polskim interesantem, czyli przestaną być one aktywną pozycją w bilansie rozliczeń zagranicznych.

Terytoria sudeckie — w szerokim znaczeniu tego słowa — a więc wszystko to, co odeszło do Rzeszy — nie były nigdy ze względu na wielką odległość od Gdyni i Gdańska oraz silne oddziaływanie konkurencji Łaby w poważnym stopniu przez porty te zdobyte. Ilościowo więc strata portów nie jest wielka, ze względu jednak na wysokoprzemysłowy charakter tych terenów brak przewozów sudeckich odbije się ujemnie na wartości tranzytu czesko-słowackiego. Najważniejszym artykułem, którego spadek — przynajmniej przejściowo — porty polskiego obszaru celnego odczują, są surowce dla przemysłu włókienniczego.

Połączenia kolejowe z zapleczem czeskim ulegną pogorszeniu w związku z tym, że główna linia, prowadząca z Bogumina do Pragi, w paru miejscach przechodzi obecnie przez terytorium niemieckie. Konstrukcja taryf na okružnej linii pozostała dotychczas

bez zmian, dłuższy przebieg pociągów może niekorzystnie się odbić na naszych możliwościach akwizycyjnych. Sytuacja ulegnie poprawie w razie wybudowania przez Czecho-Słowację dalszych połączeń okružnych przez własne terytorium. Podjęte intensywne prace wskazują, że Czesi — słusznie zupełnie — nie zamierzają uzależnić się od jednego tylko kierunku portowego w swej przyszłej polityce komunikacyjnej. Nic jednak konkretnego w tej sprawie na razie powiedzieć nie można.

Uwaga ostatnia odnosi się również do trzeciego momentu istotnego, mianowicie gospodarczej i komunikacyjnej polityki czeskiej w przyszłości. Dotychczas w interesie swego życia gospodarczego, w dążeniu, aby nie dać żadnej drodze przewozowej morskiej wyraźnego stanowiska monopolistycznego — polityka komunikacyjna Czecho-Słowacji sprzyjała do pewnego stopnia penetracji naszych portów. Wszystkie dotychczasowe argumenty pozostały w mocy, można więc się spodziewać, że i kierunek polityki pozostanie bez zmian.

Oddzielny ustęp poświęcić należy Słowacji. Eksportowała ona dotychczas przez Gdynię i Gdańsk swoje drewno i celulozę, sprowadzała niektóre surowce i towary kolonialne. Z chwilą, gdy Słowacja prowadzić będzie mogła bardziej samodzielną politykę komunikacyjną, stosunki jej z portami polskiego obszaru celnego ulegną zapewne silnemu wzmożeniu. Przyczynić się do tego może sympatia wzajemna obydwóch narodów, a przede wszystkim — geograficzne położenie Słowacji, która stanowi naturalne zaplecze Gdyni i Gdańska. Słowacja jest poza tym zainteresowana w rozwoju tej komunikacji, ponieważ port w jej stolicy Bratisławie może znaleźć duże możliwości rozwojowe w ruchu tranzytowym z portami p. o. c. Rola tę odgrywał on już w latach ubiegłych, w przyszłości ruch ten powinien ulec dalszemu wzmożeniu. Chcąc dać wyraz swemu zainteresowaniu zapleczem słowackim, porty p. o. c. wspólnie z kolejami uruchomiły już prowizorycznie swoje przedstawicielstwo w Bratisławie.

Na terenie węgierskim pracujemy intensywnie od kilku lat w atmosferze dla Gdyni i Gdańska nadzwyczaj przychylniej. Zwiększone terytorialnie i wzmożone gospodarczo Węgry — zechcą niewątpliwie rozbudować stosunki z portami, położonymi na terytorium gospodarczym zaprzyjaźnionego z nimi państwa. W razie uzyskania — prędzej czy później — wspólnej granicy z Polską droga ta dla Węgier nabrałaby szczególnego znaczenia, niewątpliwie jednak i przy dzisiejszym stanie rzeczy sprawa ta da się taryfowo pomyślnie rozwiązać. Hamująco na rozwój tranzytu węgierskiego oddziałują momenty dewizowe. Omówione to zostanie poniżej ogólnie w odniesieniu do całego tranzytu.

Zmiany granic w Europie Środkowej nie odbiły się bezpośrednio na możliwościach akwizycji na terenie państw wschodnio-europejskich. Przejściowo nawet, w okresie największego napięcia, dał się zauważyć wzrost przewozów przez Polskę, będącą jedynie bezpieczną drogą w kierunku północno-zachodnim. W przyszłości jednak — wobec silnej penetracji gospodarczej Niemiec w kierunku południowo-wschodnim — muszą być podjęte szczególnie energiczne wysiłki akwizycyjne na tych terenach Gdyni i Gdańska.

Tutaj bowiem zagadnienie komunikacyjne łączy się ściśle z gospodarczym. Obroty handlowe państw

wschodnio-europejskich z Niemcami odbywają się na zasadzie clearingu. Obejmuje on również koszty przewozu, podczas gdy nasze porozumienia handlowe tego nie przewidują. W tych kilku słowach tkwi istota zagadnienia. Niemcy sprzedaż usług traktują na równi z towarem. Gdy w Polsce wymaga się od ewentualnych interesantów kolei i portów płacenia całości przewozu dewizą, na drodze konkurencyjnej nie ma tego obciążenia. Dopóki w drodze porozumienia—czy to w umowach clearingowych, czy między zainteresowanymi instytucjami dewizowymi—sprawa ta nie zostanie wyjaśniona i załatwiona, skuteczna akwizycja na szeregu rynków Europy Wschodniej jest bardzo utrudniona. Kwestia ta wymaga indywidualnego załatwienia w każdym konkretnym wypadku.]

Ten fragmentaryczny rzut oka na zagadnienia tranzytowe pozwala stwierdzić, że stoimy w obliczu licznych komplikacji i trudności, jednocześnie jednak widzimy, że są możliwości zwycięskiego z nich wybrnięcia. Ze względu przede wszystkim na przyłączenie Śląska Zaolzańskiego do Polski tranzyt portowy w latach najbliższych ilościowo musi się zmniejszyć. Większość jednak pozycji dotychczasowych, nawet w Czechach, może być utrzymana. Ilościowy wzrost tranzytu w przyszłości jest możliwy przede wszystkim w odniesieniu do rolniczych państw wschodnio-europejskich i Węgier. Decydująca będzie tutaj struktura handlu zagranicznego, ściśle mówiąc wzrost udziału w nim państw zachodnio-europejskich i skandynawskich.

A. Rudzki

KRONIKA GOSPODARCZA

AKCJA POMOCY ZIMOWEJ BEZROBOTNYM

POSIEDZENIE KOMISJI REWIZYJNEJ KOMITETU POMOCY ZIMOWEJ

Pod przewodnictwem Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej odbyło się w dn. 14/XI w obecności Pana Ministra M. Kościalskiego organizacyjne zebranie Komisji Rewizyjnej Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Zimowej.

Na zebraniu uchwalono regulamin prac Komisji Rewizyjnej oraz ustalono wytyczne jej działania. M. in. postanowiono w bież. r. niezależnie od przeprowadzania kontroli komitetów wojewódzkich pomocy zimowej zwrócić szczególną uwagę na kontrolowanie działalności komitetów powiatowych i gminnych.

Przy ustalaniu podziału prac—przeprowadzenia kontroli podjęli się w województwie wileńskim i białostockim przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Pani Marszałkowa Aleksandra Piłsudska, w centrali akcji pomocy zimowej—Wiceprzewodniczący Komisji Rewizyjnej Prezes N. I. K. Gen. Dr J. Krzemieński, w woj. krakowskim, kieleckim i śląskim—Sen. Dr M. Kwaśniewski, w woj. tarnopolskim i wołyńskim—Dr Mudryj, w woj. warszawskim i m. st. Warszawie—Sen. Evert i Prezes N. Mayzel, w woj. łwowskim i stanisławowskim—Pos.

E. Wagner, w woj. poleskim i nowogródzkim—Prezes L. Byrka, w woj. poznańskim i pomorskim—Sen. Bniński, w woj. łódzkim—Prezes Z. Grygołajtis oraz w woj. lubelskim—Prezes A. Dąbrowski.

SPRZEDAŻ ZNACZKÓW NA POMOC ZIMOWĄ

Prezes Rady Ministrów, Pan Generał Sławoj Składkowski, skierował do wszystkich Ministrów następujący okólnik:

„Jedno z poważnych źródeł dochodowych akcji pomocy zimowej bezrobotnym stanowi sprzedaż znaczków, rozprowadzanych między innymi za pośrednictwem organów Min. Pocht i Telegrafów i Min. Komunikacji. Źródło to, przyczyniające się zarazem w znacznym stopniu do realizacji zasady powszechności świadczeń na pomoc zimową, również w bieżącej akcji musi być wyzyskane.

W tym celu—podobnie jak w roku ubiegłym—wylączam na okres 1/XII 1938 r.—30/IV 1939 r. sprzedaż znaczków pomocy zimowej spod zakazu, zawartego w okólniku moim z dn. 2/VIII 1937 r., zasadniczo zabraniającym pobierania przez urzędników w związku ze spełnianiem czynności urzędowych datków pieniężnych od interesantów na różne cele społeczne“.

UCHWAŁY RADY MINISTRÓW

W dn. 15/XI b. r. odbyło się pod przewodnictwem Pana Premiera Gen. Sławoja Składkowskiego posiedzenie Rady Ministrów, na którym przyjęto szereg projektów dekretów Prezydenta R. P., opartych na art. 55 ust. 2 ustawy konstytucyjnej.

Między innymi przyjęto projekt dekretu o zjednoczeniu z Rzeczpospolitą Polską ziem odzyskanych w listopadzie 1938 r., mianowicie: obszarów we Frydeckim, w Czadeckim, w Jaworzynie Spiskiej, w Pieninach, w dolinie Popradu oraz w źródłowisku Udawy.

Ponadto przyjęto kilka projektów dekretów, rozciągających moc obowiązującą niektórych aktów ustawodawczych na odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego.

ODZNACZENIA Z OKAZJI ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI.—

Dorocznym zwyczajem — z okazji Święta Niepodległości Pan Prezydent Rzeczypospolitej odznaczył szereg osób szczególnie zasłużonych. W grupie osób, odznaczonych za zasługi w pracy państwowej, społecznej i na polu życia gospodarczego — odznaczenia m. in. otrzymali:

Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski został nadany—za wybitne zasługi na polu

pracy społecznej i zawodowej: Dr Leonowi Janta-Pończyńskiemu; za wybitne zasługi w służbie państwowej: Tadeuszowi Argasińskiemu, Podsekretarzowi Stanu w Min. Pocht i Telegrafów, Dr Władysławowi Byrcze, Prezesowi Banku Polskiego, Dr Romanowi Góreckiemu, Prezesowi Banku Gospodarstwa Krajowego, Dr Adamowi Karolowi Rose, Podsekretarzowi Stanu w Min. Przemysłu i Handlu, Mieczysławowi Sokołowskiemu, Podsekretarzowi Stanu w Min. Przemysłu i Handlu; za wybitne zasługi na polu pracy w bankowości: Józefowi Kożuchowskiemu, Podsekretarzowi Stanu w Min. Skarbu; za wybitne zasługi dla kolejnictwa polskiego: Inż. Julianowi Piaseckiemu, Podsekretarzowi Stanu w Min. Komunikacji.

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski został nadany — za zasługi na polu pracy społecznej: Felicjanowi Lechnickiemu, Bolesławowi Sikorskiemu, Dyr. Związku Izb Rzemieślniczych; za zasługi na polu pracy zawodowej: ś. p. Romanowi Starczyńskiemu, b. Nacz. Dyr. „Polskiego Radia”; za zasługi w służbie państwowej: Wiesławowi Domaniewskiemu, Dyr. Dep. w Min. Skarbu, Czesławowi Peche, Dyr. Dep. w Min. Przemysłu i Handlu, Kazimierzowi Kościeszka-Strzegockiemu, Wiceprez. Pocztowej Kasy Oszczędności; za zasługi na polu pracy w bankowości: Dr Leonowi Baryszowi, Nacz. Dyr. Banku Gospodarstwa Krajowego.

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski został nadany — za zasługi na polu pracy społecznej: Kazimierzowi Kominkowskiemu, Dyr. Gabinetu w Min. Poczty i Telegrafów, Brunonowi Sikorskiemu, Piotrowi Sobczykowi; za zasługi na polu pracy zawodowej: Konradowi Patkowi, Wicedyr. Polskiego Instytutu Rozrach., Inż. Romualdowi Wowkonowiczowi; za zasługi w służbie państwowej: Władysławowi Bystrowskiemu, Dyr. Biura w Min. Przemysłu i Handlu, Adamowi Gązikowskiemu, Dyr. Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie, Emilowi Heniszowi, Dyr. Dep. w Min. Komunikacji, Inż. Edmundowi Nowakiewiczowi, Dyr. Dep. w Min. Komunikacji, Dr Antoniemi Owsionce, Dyr. Dep. w Min. Poczty i Telegrafów, Władysławowi Paselli, Nacz. Wydz. w Min. Komunikacji, Inż. Edwardowi Romańskiemu, Dyr. Biura w Min. Komunikacji, Gustawowi Rożałowskiemu, Dyr. Gabinetu w Min. Komunikacji, Dr Antoniemi Sachnowskiemu, Dyr. Polskiego Monopolu Tytoniowego, Stanisławowi Sadkowskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Skarbu, Rafałowi Sadowskiemu, Dyr. Biura w Min. Komunikacji; za zasługi na polu przemysłu wojennego: Inż. Kazimierzowi Jackowskiemu; za zasługi w służbie kolejowej: Inż. Mieczysławowi Gronowskiemu, Dyr. Centr. Biura Statystyki Przewozów P. K. P., Inż. Stanisławowi Tarwidowi, Dyr. Kolei Państwowych w Radomiu; za zasługi w służbie pocztowo-telekomunikacyjnej: Wacławowi Świętochowskiemu, Dyr. Okręgu Poczty i Telegrafów w Lublinie.

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski został nadany — za zasługi na polu pracy społecznej: Jerzemu Barańskiemu, Kier. Ref. w Min. Skarbu, Inż. Aleksandrowi Gajkowiczowi, Nacz. Wydz. w Min. Komunikacji, Leonowi Gołębiowskiemu, Wicedyr. Okręgu Poczty i Telegrafów w Warszawie, Aleksandrowi Lubińskiemu, Rady Min. Komunikacji, Tadeuszowi Mięszowiczowi, Insp. Min. Skarbu, Adolfowi Rudnickiemu, Insp. Min. Skarbu; za zasługi na polu pracy zawodowej: Tadeuszowi Bielobradkowi, Wicedyr. Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, Inż. Mieczysławowi Güntherowi, Inż. Janowi Marynowskiemu, Wicedyr. Polskiego Instytutu Rozrach., Feliksowi Rostkowskiemu; za zasługi w służbie państwowej: Janowi Bachowi, Nacz. Wydz. w Gł. Urzędzie Statystycznym, Januszowi Butlerowi, Kier. Przedstawicielstwa P. K. P. i Portów w Pradze, Dr Tadeuszowi Dekańskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Komunikacji, Inż. Janowi Dybowskiemu, Rady Min. Komunikacji, Władysławowi Kociubińskiemu, Rady Min. Poczty i Telegrafów, Karolowi Adamowi Kolanowskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Skarbu, Stefanowi Konopskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Przemysłu i Handlu, Feliksowi Kulaczkowskemu, Nacz. Wydz. w Min. Komunikacji, Zygmuntowi Matrasowi, Nacz. Wydz. w Min. Komunikacji, Witoldowi Połońskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Przemysłu i Handlu, Henrykowi Sadkowskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Komunikacji, Dr Mieczysławowi Skwarczyńskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Poczty i Telegrafów, Janowi Wieszczyckiemu, Rady Min. Skarbu, Inż. Zygmuntowi Zawadzkiemu, Rady Min. Komunikacji, Dr Rajmundowi Zawojkowi, Nacz. Wydz. w Min. Komunikacji, Janowi Zawrzykrajowi, Rady Min. Skarbu; za zasługi na polu pracy w bankowości: Izidorowi Emilowi Modryckiemu, Nacz. Dyr. Banku Polska Kasa Opieki w Warszawie.

Złoty Krzyż Zasługi został nadany — za zasługi na polu pracy społecznej: Inż. Stanisławowi Arczyńskiemu, Nacz. Urzędu Probierczego, Henrykowi Bukowskiemu, Włodzimierzowi Michałskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Stanisławowi Miklaszewskiemu, Henrykowi Floyar-Rajchmanowi, Natalii Todleben, Podrefer. Min. Przemysłu i Handlu; za zasługi na polu pracy społecznej i zawodowej: Ludwikowi Drzewieckiemu, Tadeuszowi Sławińskiemu; za zasługi na polu pracy zawodowej: Inż. Karolowi Bajerowi, Dr Józefowi Borowikowi, Władysławowi Ćwikłowi, Piotrowi Dadlezowi, Kazimierzowi Fudakowskiemu, Władysławowi

Gieysztorowi, Dr Bolesławowi Kasprończowi, Inż. Tadeuszowi Madlerowi, Dr Feliksowi Młynarskiemu, Ryszardowi Monsiorowi, Rudolfowi Pastusze, Hugonowi Pistelowi, Inż. Kazimierzowi Popielawskiemu, Mieczysławowi Porowskiemu, Inż. Wiktorowi Przedpełskiemu, Tadeuszowi Rosentalowi, Stanisławowi Rościszewskiemu, Adamowi Rudzkiemu, Dr Herbertowi Sandowi, Inż. Franciszkowi Skąpskiemu, Inż. Zygmuntowi Sowińskiemu, Henrykowi Taubenfeldowi, Inż. Edmundowi Trepce; za zasługi w służbie państwowej: Inż. Michałowi Banaszkiwiczowi, Rady Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Dr Lesławowi Barabaszowi, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Stanisławowi Błonarowiczowi, Rady Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Czesławowi Bobrowskiemu, Dyr. Dep. w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Inż. Stanisławowi Czajkowskiemu, Insp. Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Tadeuszowi Czajkowskiemu, Kier. Działu w Gł. Urzędzie Statystycznym, Karolowi Czernickiemu, Nacz. Wydz. w Gł. Urzędzie Statystycznym, Inż. Kazimierzowi Dąbrowskiemu, Insp. Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Adamowi Deisenbergowi, Insp. Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Marianowi Dützowi, Rady Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Karolowi Filemonowiczowi, Rady Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Inż. Henrykowi de Friedbergowi, Nacz. Wydz. w Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Tadeuszowi Garlińskiemu, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Mieczysławowi Grabowskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Stanisławowi Grabowskiemu, Rady Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Dr Ludwikowi Grodzickiemu, Nacz. Wydz. w Gł. Urzędzie Statystycznym, Edwardowi Iwaszkiewiczowi, Dyr. Biura w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Inż. Antoniemi Jabłonowskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Marianowi Koczorowskiemu, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Franciszkowi Lubeckiemu, Stanisławowi Łęczyńskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Inż. Stanisławowi Łęgowskiemu, Dyr. w Urzędzie Morskim w Gdyni, Januszowi Łokuciejewskiemu, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Piotrowi Martinowi, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Dr Inż. Witoldowi Morońskiemu, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Stanisławowi Orlikowskiemu, Kier. Ref. w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Janinie Oryng, Refer. w Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Zygmuntowi Paselli, Insp. Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Inż. Witoldowi Pruskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Ryszardowi Quandtowi, Kier. Ref. w Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Witoldowi Robowskiemu, Nacz. Wydz. w Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Stanisławowi Korwin-Sakowiczowi, Insp. Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Inż. Stanisławowi Sienkiewiczowi, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Dr Stanisławowi Stodze, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Franciszkowi Suskiemu, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Tadeuszowi Szturm de Sztrem, Nacz. Wydz. w Gł. Urzędzie Statystycznym, Kazimierzowi Świdorskiemu, Nacz. Wydz. w Państw. Instytucie Eksportowym, Wiktorowi Wojtowiczowi, Insp. Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Pawłowi Wranglowi, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Inż. Czesławowi Zakaszewskiemu, Insp. Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Wacławowi Zakrzewskiemu, Rady Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Zofii Zwołińskiej, Rady Min. Przemysłu i Handlu; za zasługi w służbie administracji Lasów Państwowych: Inż. Ferdynandowi Buchcie, Dyr. Lasów Państwowych w Siedlcach, Inż. Jerzemu Lenczowskiemu, Kier. Biura w Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, Janowi Dunin-Markiewiczowi, Dyr. Lasów Państwowych w Radomiu, Stefanowi Modzelewskiemu, Dyr. Lasów Państwowych w Łucku; po raz drugi — za zasługi na polu pracy społecznej: Dr Ferdynandowi Zarzyckiemu; za zasługi w służbie państwowej: Inż. Piotrowi Bomasowi, Nacz. Wydz. w Min. Przemysłu i Handlu, Aleksandrowi Jackowskiemu, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Zygmuntowi Ładzie, Rady Min. Przemysłu i Handlu, Dr Henrykowi Münnichowi, Rady Poselstwa R. P. w Pradze.

OD REDAKCJI

ODZNACZENIE REDAKTORA NACZELNEGO.—Redaktor Naczelny tyg. „Polska Gospodarcza”

P. Czesław Peche zarządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10/XI b. r. odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski—za zasługi w służbie państwowej.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

EKSPORT WĘGLA W I POŁOWIE LISTOPADA 1938 R. w porównaniu z przeciętną za połowę października — w związku z mniejszą (o 1) liczbą dni roboczych (12 — wobec 13) — zmalał o 5 tys. t (0·89%). Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego łącznie z węglem okrętowym w okresie 1÷15/XI wynosiła ok. 46 tys. t, a zatem wzrosła w stosunku do przeciętnej w październiku o ok. 3 tys. t. Dzienna wysyłka z rej. śląskiego wynosiła ok. 40 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 6 tys. t. Spadek wywozu nastąpił wyłącznie z rej. dąbrowskiego, z którego wywieziono 71 tys. t, a zatem o 10 tys. t mniej w stosunku do przeciętnej za połowę października, natomiast eksport z rej. śląskiego wzrósł o 5 tys. t i wyniósł 484 tys. t.

Wywóz na rynki środkowo-europejskie wzrósł o 12 tys. t i stanowił 79 tys. t. Wzrost wywozu na rynki tej grupy tłumaczy się zwiększonymi wysyłkami do Niemiec oraz na Węgry.

Eksport na rynki skandynawskie stanowił 165 tys. t, a zatem o 24 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę poprzedniego miesiąca. Nadmienić przy tym należy, że spadek wywozu nastąpił do wszystkich krajów, objętych tą grupą rynków — prócz Finlandii, do której wysyłki dość znacznie wzrosły.

Na rynki bałtyckie w okresie sprawozdawczym nie eksportowano. Wywóz na rynki zachodnio-europejskie zmalał o 5 tys. t i wyniósł 107 tys. t, co tłumaczy się zmniejszeniem wysyłek do Francji i Belgii, która to strata tylko w części została skompensowana wzmożonymi wysyłkami do Holandii.

Eksport na rynki południowo-europejskie wynosił 85 tys. t, a zatem wzrósł o 11 tys. t w porównaniu z przeciętną za połowę października. Wzrost wysyłek do tej grupy rynków nastąpił wskutek wzmożonego wywozu do Włoch oraz wznowienia wysyłek do Grecji.

Na rynki pozaeuropejskie wywieziono w okresie sprawozdawczym 30 tys. t, a zatem o 14 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę poprzedniego miesiąca. Wzrost ten tłumaczy się zwiększeniem wysyłek do Argentyny, wywóz bowiem do pozostałych krajów pozaeuropejskich nie wykazał poważniejszych odchyśleń.

Wysyłki do W. M. Gdańska zmalały o 4 tys. t i wynosiły 15 tys. t; również — w związku z ogólnym osłabieniem eksportu — zmniejszył się odbiór węgla okrętowego, mianowicie o 9 tys. t, i wyniósł 74 tys. t.

Przeladunek w portach Gdynia/Gdańsk w I połowie listopada w porównaniu z przeciętną za połowę października zmalał o 14 tys. t i wyniósł 466 tys. t, z czego na Gdynię przypada 282 tys. t, czyli o 18 tys. t mniej, a na Gdańsk 184 tys. t, a zatem o 4 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę października.

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W SIERPNIU 1938 R.—Wydobycie węgla kamiennego w sierpniu 1938 r. obrazuje poniższe zestawienie:

Wydobycie węgla kamiennego w sierpniu 1938 r.

Tabl. I

Rejony węglowe	Sierpień 1938		Styczeń ÷ sierpień		
			1938		1913
	ton	1913 r. =100	ton	1913 r. =100	ton
Śląski	2 350 751	87 65	18 542 180	86 42	21 454 736
przec. dzienna	90 414	83 72	93 647	86 72	107 994
Dąbrowski ¹⁾	549 991	96 78	4 278 859	94 12	4 546 136
przec. dzienna	21 153	91 51	21 610	93 49	23 116
Krakowski ²⁾	237 808	144 80	1 596 799	121 53	1 313 864
przec. dzienna	9 146	138 30	8 065	121 96	6 613
Ogółem:	3 138 550	91 92	24 417 838	89 39	27 314 736
przec. dzienna	126 713	87 65	123 322	89 54	137 753

Wzrost (+) względnie spadek (—) wydobywania w sierpniu b. r. w porównaniu z lipcem tegoż roku oraz z sierpniem 1937 r. ilustrują następujące liczby:

Rejony	W s t o s u n k u :			
	do lipca 1938 r.		do sierpnia 1937 r.	
	ton	%	ton	%
Śląski	37 013	1 55	+ 22 005	0 94
Dąbrowski	10 296	1 84	— 17 232	3 04
Krakowski	35 128	17 33	+ 24 361	11 41
Ogółem:—	12 181	0 39	+ 29 134	0 94

Z zestawienia tego wynika, że wydobywanie węgla w sierpniu zmalało w stosunku do lipca b. r. o 0·39%, w stosunku zaś do sierpnia 1937 r. wzrosło o 0·94%. Natężenie produkcji, tj. przeciętne dzienne wydobywanie węgla—wobec tej samej liczby dni roboczych (26) w sierpniu co i w lipcu—zmalało w tym samym stopniu, co i ogólne wydobywanie, i wynosiło 120 713 t.

Ogólny zbyty węgla w sierpniu wyniósł 2 911 004 t—wobec 2 862 015 t, a zatem zwiększył się o 48 989 t (1·71%), przy czym zbyty węgla w kraju wzrósł o 115 290 t, a eksport zmalał o 66 301 t. Ponieważ zbyty węgla w kraju wzrósł, a eksport uległ zmniejszeniu—przeło w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść zbytu krajowego: podczas gdy udział rynku wewnętrznego w ogólnym zbytku węgla wzrósł do 66·85%—to udział eksportu zmalał do 33·15%, (analogiczne liczby dla lipca wynosiły: 63·97% i 33·03%).

Zmiany w zbytku krajowym oraz w eksporcie w sierpniu w porównaniu z lipcem w poszczególnych rejonach węglowych przedstawia poniższe zestawienie:

Rejony	Zbyt w kraju		Eksport	
	ton	%	ton	%
Śląski	+ 56 648	4 35	— 47 119	5 37
Dąbrowski	+ 33 292	9 96	— 19 287	12 49
Krakowski	+ 25 350	12 95	+ 105	210 00
Ogółem: +	115 290	6 30	— 66 301	6 43

Jak wynika z powyższego zestawienia, zbyty węgla w kraju w sierpniu w porównaniu z lipcem wzrósł o 6·30%. Zaznaczyć przy tym należy, że wzrost ten nastąpił ze wszystkich rejonów węglowych.

Zwykła zbytu węgla w kraju spowodowana została zwiększonym zapotrzebowaniem wszystkich grup odbiorców, jak to wykazują następujące liczby:

	Zbyt krajowy		Wzrost w sierpniu	
	Lipiec	Sierpień	ton	%
Przemysł	1 100 750	1 116 938	16 188	1 47
Koleje żelazne	282 127	339 304	57 177	20 27
Pozostali odbiorcy (p zeważnie węgiel dla opału domowego)	447 866	489 791	41 925	9 36
Razem:	1 830 743	1 946 033	115 290	6 30

Najsilniej wzrosły dostawy węgla dla kolei żelaznych—w związku z jesiennym zwiększeniem przewozów. Również wzrósł—choć w słabszym stopniu—odbior węgla dla celów opałowych. Stosunkowo najmniejszy wzrost zapotrzebowania zaznaczył się ze strony przemysłu. Co się tyczy poszczególnych gałęzi przemysłu—to poważniejszy wzrost zapotrzebowania na węgiel w porównaniu z poprzednim miesiącem wykazał jedynie przemysł włókienniczy. Pewien—choć znacznie mniejszy—wzrost odbioru węgla zaznaczył się jeszcze ze strony przemysłów: papierniczego, górniczego (kopalnie rud i kopalnie, nie mające węgla własnego) oraz ze strony rolnictwa łącznie z jego przemysłami przetwórczymi. Pewien spadek zapotrzebowania węgla wykazały przemysły: cukrowniczy, hutniczy, koksowniczy i gazowniczy. W pozostałych gałęziach przemysłu nie wystąpiły w sierpniu większe zmiany w odbiorze węgla.

Eksport węgla kamiennego spadł o 66 301 t (6·43%), przy czym spadek wywozu zaznaczył się w stosunkowo silniejszym stopniu z rej. dąbrowskiego aniżeli z rej. śląskiego. Z ogólnej ilości—wywieziono na rynki środkowo-europejskie 100 557 t, czyli o 1 999 t więcej w stosunku do lipca. Wzrost ten spowodowany został wzmożonymi wysyłkami do wszystkich krajów, objętych tą grupą rynków. Wywóz na rynki skandynawskie uległ w sierpniu dość poważnemu spadkowi, bo o 73 409 t, co tłumaczy się znacznym obniżeniem wysyłek do Szwecji, jak również do Norwegii, Danii i Finlandii. Na rynki bałtyckie w sierpniu nie wywożono. Eksport na rynki zachodnio-europejskie kształtował się również niepomyślnie, obniżając się o 23 851 t; spadek ten został spowodowany zmniejszeniem się wysyłek do Francji i do Szwajcarii, bowiem

¹⁾ Obejmuje tylko kopalnie rej. dąbrowskiego.

²⁾ Nie obejmuje kopalń rej. dąbrowskiego, które z dn. 1/I 1936 r. zostały administracyjnie przyłączone do okręgu krakowskiego.

Zbyt węgla kamiennego w kraju w sierpniu 1938 r.

Tabl. II

Rodzaj odbiorców	Sierpień 1938 ton	Styczeń + sierpień			
		1 9 3 8		1 9 3 7	
		ton	%	ton	%
I. — Przemysł					
Hutniczy:					
żelazny	110 128	922 571	6'33	953 331	6'94
innych metali	36 216	282 942	1'94	275 149	2'00
Koksiarnie	259 425	2 075 545	14'24	1 798 992	13'09
Brykociarnie	15 773	133 486	0'92	116 682	0'85
Gazownie	19 971	189 931	1'30	194 576	1'41
Elektrownie ¹⁾	170 109	1 324 551	9'09	—	—
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie nie mające węgla własnego)	9 512	64 786	0'44	49 213	0'36
Naftowy	4 790	40 618	0'28	38 307	0'28
Solny	9 617	68 218	0'47	65 917	0'48
Cementowy, ceramiczny, cegielniany i wapienny	155 354	957 502	6'57	859 564	6'25
Obróbczy (metalowy i inny)	11 584	108 508	0'74	91 950	0'67
Chemiczny	50 808	409 079	2'81	380 163	2'77
Garbarski i przetworów zwierz.	3 540	31 930	0'22	27 093	0'20
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny, gorzelnie)	43 823	385 700	2'65	384 223	2'80
Cukrowniczy	55 429	240 109	1'65	279 634	2'03
Papierniczy	36 627	284 991	1'95	280 048	2'04
Włókienniczy	70 020	536 130	3'68	524 460	3'82
Inne gałęzie przemysłu	54 212	451 918	3'10	1 243 005	9'05
Razem przemysł²⁾:	1 116 938	8 508 915	58'38	7 562 307	55'04
II. — Inni odbiorcy					
Koleje żelazne	339 304	2 452 355	16'83	2 357 504	17'16
Zegluga	2 670	12 899	0'09	13 475	0'10
Instytucje miejsk. (tramwaje, wodociągi i inne — oprócz gazowni i elektrowni)	12 257	103 716	0'71	351 562	2'56
Wojskowość	58 630	180 315	1'24	292 175	2'12
Instytucje państw.	29 886	139 129	0'95	125 474	0'91
Opał domowy ³⁾	201 197	1 675 074	11'49	1 528 377	11'12
Pośrednicy	185 151	1 501 835	10'31	1 509 717	10'99
Razem inni odbiorcy³⁾:	829 095	6 065 323	41'62	6 178 284	44'96
Ogółem w kraju:	1 946 033	14 574 238	100'00	13 740 591	100'00

do Belgii i do Holandii wysyłki wzrosły. Wywóz na rynki południowo-europejskie wykazał znaczną poprawę (wzrost o 55 117 t), do czego przyczyniły się głównie znacznie wzmożone wysyłki do Włoch, a także, chociaż w mniejszej mierze, do Jugosławii i Grecji. Po pewnej przerwie wznowiono wysyłki do Portugalii i na Maltę. Na rynki pozaeuropejskie eksport doznał dość poważnego pogorszenia, mianowicie o 21 652 t, i wynosił 28 132 t. W eksporcie do poszczególnych krajów tej grupy rynków nastąpiły dość poważne przesunięcia: po pewnej przerwie wznowiono wysyłki do Egiptu, natomiast do Argentyny wysyłki spadły z 38 984 t w lipcu do 550 t w sierpniu. Wysyłki do W. M. Gdańska utrzymały się prawie na poziomie z lipca, natomiast odbiór węgla okrętowego nieznacznie, mianowicie o 3 203 t, spadł i wynosił 166 528 t.

Tabl. IV wykazuje obrót węgla, koksu i brykietów w sierpniu b. r. Jak wynika z tej tabeli, zapasy węgla na zwalach kopalnianych w końcu miesiąca sprawozdawczego wzrosły o 7 174 t i wynosiły 1 317 748 t. Sytuacja w przemyśle koksowym kształtowała się na ogół niebardzo pomyślnie. Wytwórczość koksu wynosiła w sierpniu 188 310 t, czyli

zmałała o 6 476 t (3'32%). Natężenie produkcji, tj. przeciętna dzienna wytwórczość, w związku z jednakową liczbą dni kalendarzowych zmniejszyła się w tym samym stopniu i wynosiła 6 075 t. Ogólny zbyt koksu wynosił 179 814 t, z czego na zbyt krajowy przypada 163 253 t, a na eksport 16 561 t, a zatem zbyt krajowy wzrósł o 10 224 t, a eksport zmałał o 12 158 t. Na wzrost zbytu koksu na rynku wewnętrznym wpłynęło wzmożone zapotrzebowanie ze strony przemysłu oraz w większym jeszcze stopniu na cele opału domowego. Zapasy koksu w miesiącu sprawozdawczym wzrosły o 8 630 t i wynosiły 258 966 t.

Eksport węgla kamiennego w sierpniu 1938 r.

Tabl. III

Kraje	Sierpień 1938 ton	Styczeń + sierpień			
		1 9 3 8		1 9 3 7	
		ton	%	ton	%
I.—Rynki środkowo-europejskie					
Niemcy (b. Austria)	60 600	437 851	5'82	481 852	6'16
Węgry	2 840	13 940	0'19	10 040	0'13
Czecho-Słowacja	8 778	41 573	0'55	23 140	0'32
Niemcy	28 339	169 838	2'26	15	—
II.—Rynki skandynawskie					
Szwecja	276 898	2 052 620	27'30	2 213 823	30'40
Norwegia	208 378	1 473 384	19'59	1 591 155	21'85
Dania	16 960	245 690	3'27	253 738	3'48
Islandia	28 050	199 109	2'65	190 225	2'61
Finlandia	3 280	7 080	0'10	11 317	0'16
III.—Rynki bałtyckie					
Łotwa	—	81 372	1'08	81 291	1'12
Estonia	—	76 328	1'02	76 654	1'05
Litwa	—	3 340	0'04	4 637	0'07
Kłajpeda	—	1 704	0'02	—	—
IV.—Rynki zachodnio-europejskie					
Francja	170 311	1 667 737	22'18	1 912 238	26'26
Belgia	106 509	1 116 897	14'85	1 025 043	14'07
Holandia	32 175	308 553	4'11	509 555	7'00
Szwajcaria	26 627	181 129	2'41	216 095	2'97
Irlandia	5 000	61 158	0'81	161 485	2'22
Anglia	—	—	—	60	—
V.—Rynki południowo-europejskie					
Włochy	198 575	1 317 671	17'52	1 191 451	16'35
Jugosławia	161 239	1 160 833	15'43	1 099 750	15'10
Rumunia	11 555	21 605	0'29	5 865	0'08
Grecja	—	120	—	195	—
Hiszpania	20 141	102 208	1'36	53 365	0'73
Portugalia	—	—	—	—	—
Malta	1 575	4 495	0'06	3 045	0'04
VI.—Rynki pozaeuropejskie					
Alger	4 065	28 410	0'38	29 231	0'40
Egipt	28 132	367 762	4'89	453 936	6'23
Pozostała Afryka	—	62 956	0'84	69 771	0'96
Argentyna	14 337	81 793	1'09	90 078	1'24
Brazylia	4 990	58 270	0'77	76 590	1'05
Inne kraje	550	132 958	1'77	184 636	2'53
Daleki Wschód	—	—	—	19 891	0'27
VII.—Węgiel okrętowy					
Razem za granicę:	166 528	1 177 445	15'66	746 188	10'25
VIII.—W. M. Gdańsk					
Ogółem:	941 001	7 327 809	97'45	7 080 779	97'22
	23 970	191 959	2'55	202 497	2'78
Ogółem:	964 971	7 519 768	100'00	7 283 276	100'00

Sytuacja w przemyśle węglowym w zakresie zatrudnienia w sierpniu w porównaniu z lipcem nie uległa poważniejszej zmianie. Liczba dni roboczych w miesiącu sprawozdawczym pozostała taka sama jak i w lipcu (26), a liczba wszystkich dniówek odrobionych wynosiła

¹⁾ Z dniem 1/I 1938 r. została wprowadzona rubryka „Elektrownie”.

²⁾ Bez zużycia na cele techniczne kopalń.

³⁾ Bez zużycia na deputaty.

1 772 165, a więc wzrosła o 2 835 (0·16%), przy czym liczba zwykłych dniówek odrobionych wzrosła o 1 116 (0·07%) i wynosiła 1 717 603, liczba zaś dniówek nadliczbowych zwiększyła się o 1 719 (3·25%), wynosząc 54 562, co stanowi 3·18% dniówek zwykłych odrobionych.

Jednocześnie wzrosła liczba wszystkich dniówek opuszczonych o 16 020 (5·01%) i wynosiła 335 898, co stanowi 19·56% dniówek zwykłych odrobionych. Z ogólnej liczby dniówek opuszczonych—liczba tzw. „świętówek” spadła o 16 434 (10·69%) i wynosiła 137 333, co stanowi 8·00% zwykłych dniówek odrobionych, natomiast liczba dniówek urlopowych wzrosła o 7 556 (8·23%) i wynosiła 99 437.

Liczba przeciętnie zatrudnionych robotników zwiększyła się o 659 (0·84%) i wynosiła w sierpniu 78 980. Na przeciętnie zatrudnionego robotnika przypadało—przy 26 dniach roboczych—dniówek zwykłych odrobionych 21·75, wszystkich opuszczonych 4·25, w tym „świętówek” 1·74; odpowiednie liczby dla lipca wynosiły: 21·92, 4·08 i 1·96.

W ten sposób procentowo do liczby dni roboczych zwykle dniówki odrobione, przypadające na przeciętnie zatrudnionego robotnika, stanowiły 83·65%—wobec 84·31% w lipcu, a „świętówki” 6·69%—wówczas gdy w lipcu stanowiły one 7·54%.

Liczba robotników, przebywających na zwolnieniu turnusowym, wynosiła w miesiącu sprawozdawczym 1 830—wobec 2 074 w lipcu, czyli spadła o 244 (11·76%).

Przeciętne wydobyte węgla na robotniko-dniówkę spadło w rej. śląskim i dąbrowskim, natomiast w rej. krakowskim wzrosło. W poszczególnych rejonach węglowych wydajność kształtowała się w sierpniu, jak następuje: w rej. śląskim 1 976 kg, czyli o 11 kg mniej w porównaniu z lipcem, w rej. dąbrowskim 1 368 kg, a zatem o 26 kg mniej, a w rej. krakowskim wzrosła o 108 kg—do 1 419 kg. W rezultacie przeciętna wydajność dla całego Państwa spadła o 8 kg i wynosiła 1 784 kg.

Obrót węgla, koksu i brykietów w sierpniu 1938 r. (w tonach)

Tabl. IV

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzedn. miesiąca	Wydobycie (produkcja)	Do dyspo- zytji	R O Z C H Ó D								Pozostałość na zwłatach na następ. mies.
				Z b y t			Z u ż y c i e			Ogól- nem		
				W kraju	Za granicę	Razem	Cele własne zakł.	Deputaty robot. urzęd.	Razem			
W ę g i e l k a m i e n n y												
Śląski	942 650	2 350 751	3 291 913	1 357 413	829 721	2 187 134	122 738	23 834	1 624	148 196	2 335 330	956 583
Dąbrowski ¹⁾	275 234	549 991	822 728	367 469	135 095	502 564	36 327	7 245	652	44 224	546 788	275 940
Krakowski ²⁾	92 690	237 808	330 476	221 151	155	221 306	20 029	3 599	317	23 945	245 251	85 225
Ogółem:	1 310 574	3 138 550	4 445 117	1 946 033	964 971	2 911 004	179 094	34 678	2 593	216 365	3 127 369	1 317 748
K o k s												
Śląski	250 536	188 310	438 846	163 253	16 561	179 814	63	—	3	66	179 880	258 966
B r y k i e t y												
Śląski	703	16 036	16 739	15 487	370	15 857	26	—	—	26	15 883	856

Przeciętne zarobki w gotówce na robotniko-dniówkę utrzymały się mniej więcej na poziomie z ub. miesiąca i wynosiły: w rej. śląskim zł 8·96—wobec zł 9·00 w lipcu, w rej. dąbrowskim zł 7·49—wobec zł 7·55 i w rej. krakowskim zł 6·45—zł 6·36 w poprzednim miesiącu.

Przeciętny miesięczny zarobek w gotówce dorosłego mężczyzny kształtował się w poszczególnych rejonach w zależności od stanu zatrudnienia. Ponieważ liczba dniówek odrobionych, przypadających na przeciętnie zatrudnionego robotnika, spadła w rej. śląskim i dąbrowskim, przeto przeciętny miesięczny zarobek w tych rejonach zmniejszył się i wynosił: w rej. śląskim w sierpniu zł 200·97—wobec zł 205·09 w lipcu i w rej. dąbrowskim zł 164·44—wobec zł 166·88. Natomiast w rej. krakowskim przeciętny miesięczny zarobek—w następstwie wzrostu liczby dniówek odrobionych, przypadających na robotnika—wzrósł w sierpniu do zł 153·62.

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania rodziny robotniczej, składającej się z 4 osób, zmniejszył się w sierpniu i wynosił dla rej. śląskiego zł 139·03—wobec zł 142·88 w lipcu, i w rej. dąbrowskim zł 98·55—wobec zł 99·06 w poprzednim miesiącu.

Omawiając sprawę zarobków robotniczych, zaznaczyć należy, że bezpośrednie pertraktacje zawodowych związków robotniczych ze związkiem pracodawców nie doprowadziły do pozytywnego rezultatu, przeto strony oddały załatwienie sprawy do arbitrażowego rozstrzygnięcia Głównemu Inspektorowi Pracy, który w dniu 24/IX b. r. wydał orzeczenie, na mocy którego płace robotnicze w kopalniach węgla kamiennego rej. śląskiego zostały podwyższone o 3%—z ważnością od dn. 1/IX 1938 r. do dn. 31/VIII 1939 r.

Poza tym zmniejszono różnicę zarobkową dla kopalń „Anna”, „Ema”, „Rymer”, „Charlotte”, „Donnersn arck” i „Jankowice” z 9% na 8%, dla kopalni „Knurów”—z 6% na 5%, oraz dla kopalni „Dębieńsko”—z 7% na 6%. W ten sposób robotnicy tych kopalń otrzymali 4%-ową podwyżkę płac.

W rej. dąbrowsko-krakowskim zawodowe związki robotnicze również wypowiedziały część umowy zbiorowej, dotyczącej płac, jednak z uwagi, że termin jej wygaśnięcia upływa z dniem 30/IX b. r., przeto sprawa sporu zarobkowego w kopalniach węgla kamiennego tego rejonu została załatwiona w terminie późniejszym.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

NOWE FORMY ORGANIZACJI EKSPORTU ODZIEŻY

Likwidacja Syndykatu Eksportu Odzieży w Łodzi jest w toku, a z dniem 1/XII b. r. wejść w życie nowe formy organizacji wywozu odzieży. Przypomnieć należy, że Syndykat ten powstał w początku listopada 1933 r.—bezpośrednio po skasowaniu zwrotów cel przy wywozie gotowych wyrobów włókienniczych, zniesienie zaś wspomnianych zwrotów cel nastąpiło ze względu na to, iż wykorzystywane one były przez niektórych niesolidnych eksporterów do prowadzenia wzajemnej walki konkurencyjnej firm polskich na rynkach zagranicznych w płaszczyźnie cen i jakości towaru, która ulegała coraz silniejszemu pogarszaniu do momentu wprowadzenia cła wywozowego na konfekcję. Utworzenie w listopadzie 1933 r. komisji standaryzacyjnych w Łodzi i w Białymstoku jako organów kontroli eksportu wszelkich artykułów włókienniczych oraz powołanie do życia Syndykatu Eksportu Odzieży miało zapewnić uzdrowienie, uporządkowanie i wzmocnienie omawianego wywozu. Czy Syndykat w okresie 5-letniego istnienia na odcinku konfekcji cele te osiągnął? Odpowiedź musi wypaść negatywnie—i dlatego likwidacja Syndykatu stała się faktem dokonanym. Od pierwszego roku jego istnienia podkreślano moment organizacji aparatu sprzedaży na rynkach zagranicznych jako jeden z najistotniejszych czynników realizacji zadań Syndykatu. Organizacja ta na najgłówniejszym rynku odbiorczym—angielskim, jak również i na niektórych innych nie była odpowiednia. Syndykat miał być eksporterem, penetrującym rynki, zdobywającym zamówienia, gdy tymczasem—jak to się okazało później—stał się aparatem, który ograniczył się do roli wykonawcy zamówień, udzielanych przez swych przedstawicieli, niewykazujących należytej troski o rozszerzenie zbytu

¹⁾ Obejmuje tylko kopalnię rej. dąbrowskiego.

²⁾ Nie obejmuje kopalń rej. dąbrowskiego, które z dn. 1/I 1936 r. zostały administracyjnie przyłączone do okręgu krakowskiego.

artykułów polskich. W tych warunkach trudno było uzyskać „dobre” ceny i podnieść do pożądanego poziomu standart omawianego eksportu.

Wyniki liczbowe eksportu odzieży w ostatnich latach przedstawiały się następująco:

	Ilość q	Wartość eksportowa:	
		ogólna tys. zł	1 kwint. zł
1933	22 918	14 854	648
1934	15 100	9 507	629
1935	15 794	10 198	645
1936	16 432	8 005	492
1937	17 452	12 009	688
1938 (9 mies.)	7 412	3 840	518

Analiza tych danych pozwala przede wszystkim na stwierdzenie, że wywóz odzieży z Polski w okresie od 1934 r. nie osiągnął ani pod względem wagowym ani wartościowym pozycji z 1933 r. Załamanie zaczęło się de facto w 1936 r., a spadek trwał nieprzerwanie do ostatnich miesięcy. Poprawa w 1937 r., uwidoczniła w zestawieniu, była spowodowana eksportem koniunkturalnym, przejściowym, niewynikającym z normalnej działalności Syndykatu.

Wartość eksportowa nie tylko nie zwiększyła się w porównaniu z 1933 r., lecz—przeciwnie—obniżyła się, w szczególności zaś proces tej obniżki zaczął postępować od 1936 r. Wzrost wartości sprzedanej w 1937 r. nie jest miarodajny jako nie obejmujący wywozu, dokonywanego stale przez S. E. O. Kształtowanie się na tym poziomie wartości sprzedanej odzieży wskazuje na niepomysłne rezultaty, jakie osiągnięte zostały w płaszczyźnie cen i rodzaju eksportowanych artykułów. Ceny wprawdzie w pewnych okresach i na niektóre artykuły zwiększyły się ponad niski poziom z 1933 r., ale nie wywarło to poważniejszego wpływu na całość tego eksportu. Zamiast rozszerzać zbyt odzieży gatunkowo droższej, Syndykat ograniczył się do kilku artykułów, jak: overrali, spodni, marynarek, wykonywanych z tanich odpadkowych, półwełnianych tkanin, dając przy tym stale wyraz pogładowi, że tylko tanie gatunki odzieży mogą być przedmiotem wywozu, gdyż zapotrzebowanie na rynkach zagranicznych na konfekcję droższą, bieliznę jest minimalne, nie mogące zapewnić masowego zbytu.

Mówiąc o ogólnym wywozie odzieży w okresie działalności Syndykatu, należy również wspomnieć o tym, że z natury rzeczy wszystkie ośrodki włókiennicze były zmuszone przeprowadzać transakcje eksportowe odzieżą via Syndykat. Na ośrodek białostocki, najbardziej zainteresowany tym wywozem poza okręgiem łódzkim, powyższa struktura organizacyjna nie pozostała bez wpływu. W ramach S. E. O. eksport białostocki spadł do minimalnej pozycji dlatego, że trudno było w następnych latach nawiązać raz zerwane kontakty, jakimi Białystok dysponował przed powstaniem Syndykatu.

Ponieważ wywóz odzieży jest interesujący zarówno z punktu widzenia zatrudnienia, głównie chałupników (Brzeziny), jak również ze względów dewizowych—przeto wytworzona sytuacja w tym wywozie musiała ulec radykalnej zmianie.

Mając powyższe na uwadze, Państwowy Instytut Eksportowy unormował wywóz odzieży po likwidacji S. E. O. w oparciu o następujące zasady:

Eksporterem odzieży może być osoba fizyczna lub prawna, odpowiadająca warunkom, przewidzianym w regulaminie dla komisji standardyzacyjnych w Łodzi i w Białymstoku, względnie zarejestrowana—gdy chodzi o eksport artykułów standartowych, wywozonych dotychczas przez S. E. O. Jakkolwiek więc w zasadzie nie ma żadnych przeszkód co do wykonywania eksportu przez zainteresowane firmy, odpowiadające wspomnianym warunkom, to jednak fakt, iż sporządzony będzie rejestr-lista eksporterów zasadniczo na podstawie wniosków właściwej terytorialnie izby przemysłowo-handlowej, wskazuje na wprowadzenie pewnej selekcji, której celowość i słuszność motywowana jest koniecznością dopuszczenia do wywozu firm, dających rękojmię pracy solidnej, wykluczającej wzajemną szkodliwą konkurencję na rynkach zagranicznych. Tego rodzaju podejście do sprawy wywozu odzieży wiąże się z doświadczeniem z okresu przedsyndykackiego.

Przeciwdziałanie powtórnemu ukształtowaniu się sytuacji z wspomnianego okresu znajduje wyraz w dalszych zasadach, dotyczących cen i jakości eksportowanych towarów. W dążeniu do podniesienia cen przyjmuje się jako minimalne—na przejściowy kilkumiesięczny okres czasu—dotychczasowe ceny, osiągnięte przez S. E. O. w zakresie tych towarów, jakie stanowiły przedmiot wywozu Syndykatu—z tym, że ceny te zróżniczkowane są w zależności od rodzaju odbiorcy, mianowicie przy sprzedaży odzieży hurtownikom i detalistom osiągnięte powinny być ceny o ok. 10% wyższe od poziomu wspomnianych cen minimalnych, rozumianych jako granica dolna przy sprzedaży towaru, tzn. importerom.

Ponieważ eksport odzieży obejmować będzie artykuły inne, poza dotychczas wywozonymi przez S. E. O., przeto zaprowadzona będzie ewidencja tych artykułów dla celów kontroli cen eksportowych. Szczególna uwaga zwrócona zostanie na jakość wywożonej odzieży. Kontrola towaru odbywać się będzie stale przez kontrolerów P. I. E. po zgłoszeniu towaru do wywozu oraz dodatkowo w miejscach produkcji eksportowej w czasie produkcji, a nawet w magazynach portowych w Gdyni. Ta zwiększona uwaga na rodzaj i jakość eksportu odzieży jest niezbędna w obecnych zwłaszcza warunkach i w pierwszej mierze istotna dla pozytywnych rezultatów, jakie spodziewamy się osiągnąć w dziedzinie cen sprzedażnych.

W nowych ramach organizacji wywozu odzieży Białystok otrzymał autonomię. Dla zapewnienia jednak jednolitej polityki eksportowej pod względem cen i jakości, Delegatura P. I. E. w Białymstoku przesyłać będzie odpisy zamówień z tego okręgu pod adresem Delegatury P. I. E. w Łodzi, jako mającej czuwać nad całością wywozu odzieży. Delegatura P. I. E. w Łodzi może z tego tytułu ingerować w sprawie cen i jakości towaru, wywożonego z terenu białostockiego.

Ważny z punktu całości omawianego zagadnienia odcinek organizacji zbytu na rynkach zagranicznych ujęty został w sposób następujący: Eksporterzy mogą udzielać wyłączności swym zagranicznym odbiorcom zarówno w zakresie poszczególnych, specjalnych artykułów, jak i pod względem terenowym. Eksporterzy powinni zgłaszać oddośnym delegaturom P. I. E. swych przedstawicieli z określeniem warunków opracowywania rynku. Inna forma zbytu przewidziana jest dla eksporterów, nieposiadających przedstawicielstw, ci bowiem mogą otwierać własne składy konsygnacyjne, prowadzone na własny rachunek i własne ryzyko. W tym ostatnim przypadku ceny fakturowane powinny być co najmniej o 10% wyższe od cen minimalnych przy sprzedaży tzw. importerom. Ustalenie tych form oraz warunków zbytu na rynkach zagranicznych podyktowane jest dążnością do zapewnienia rozwoju eksportu na zdrowych i trwałych podstawach.

Oparcie omawianego wywozu na czynniku inicjatywy prywatnej daje gwarancje, iż wywóz ten po pewnym krótkim okresie przejściowym dojdzie do równowagi oraz wzmoże się. Kontrola cen i jakości eksportu, spoczywająca na organach P. I. E., stanowić będzie czynnik, zapewniający pod tym względem poprawę wywozu. Całość wprowadzonych zmian ma dla dalszego rozwoju eksportu odzieży pierwszorzędne znaczenie. Od należytego opracowywania rynków przez eksporterów w dużym stopniu zależą wyniki tego wywozu. Jeśli dodać, że zmiany w organizacji eksportu odzieży przypadają na wyjątkowy okres istnienia poważnych możliwości wywozowych po utracie rynków przez Czecho-Słowację, która w zakresie tego wywozu odgrywała poważną rolę, to wypadnie stwierdzić, iż nadzieje na zdecydowaną poprawę sytuacji wywozowej odzieży z Polski nie powinny być płonne.

St. W.

SKONTYNGENTOWANIE IMPORTU TKANIN BAWELNIANYCH—patrz str. 1706.

GOSPODARKA ELEKTRYCZNA

„ELEKTRYFIKACJA POLSKI”. — W artykule pod tym tytułem, drukowanym w zesz. 46/1938 tygodnika — wkradła się pomyłka, mianowicie: na str. 1614 (szpalta prawa, dwudziesty trzeci wiersz od dołu), podano jako datę rozpoczęcia wydawania przez Biuro Elektryfikacji „Statystyki” rok 1937 — gdy powinien być rok 1927.

ROLNICTWO

ZNIŻKI CELNE NA ARTYKUŁY INTERESUJĄCE ROLNICTWO W OKRESIE 1/XI 1938 R. ÷ 30/IV 1939 R.

W „Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1938, poz. 570 ogłoszone zostało rozporządzenie o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła na okres 1/XI 1938 ÷ 30/IV 1938 r.¹⁾ Rozporządzenie to wprowadza w zakresie zniżek, interesujących rolnictwo, następujące ważniejsze zmiany w porównaniu ze stanem poprzednim:

W bieżącym okresie nie obowiązują już zniżki celne na: mieszankę mąki kukurydzowej z dodatkiem produktów zapachowych, jak: anyż, kminek itp., używaną jako dodatek do paszy np. „Provendeine” i „Helios” (z poz. 32 p. 1 tar. cel. przyw.), szczenię oczyszczoną do celów przemysłowych (poz. 134 p. 2), szczenię sortowaną, czarną—do celów przemysłowych (poz. 134 p. 3), korytarzyki ubojowe dla świń oraz części tych korytarzyków (z poz. 960 i 964), aparaty bolcowe do pozbawiania przytomności zwierząt rzeźnych (z poz. 1083), spłonki (z poz. 1188 z p. 2) oraz łuski, chociażby ze spłonką i materiałem wybuchowym (z poz. 1188 z p. 5) do takich aparatów, aparaty elektrodowe do pozbawiania przytomności zwierząt rzeźnych (z poz. 1121) oraz przetwornice (z poz. 1099) i transformatory (z poz. 1101)—do zasilania takich aparatów.

Zniżka na mieszanke, używane jako dodatek do paszy, została swego czasu ustanowiona celem ułatwienia wprowadzenia tych artykułów na rynek. Cel ten został już osiągnięty i utrzymanie zniżki byłoby zbędnym przedłużaniem w stosunku do importerów ulgowych warunków, uzasadnionych w początkowym okresie ich pracy.

Zniżki celne na szczenię zostały skreślone z uwagi na interesy produkcji krajowej, która coraz bardziej rozwija się i dostosowuje do potrzeb rynku.

Zniżki celne na przybory do humanitarnego uboju zwierząt skasowano ze względu na to, że krajowa produkcja może w tym zakresie zaspokoić zapotrzebowanie.

Z nowych zniżek celnych, ustanowionych omawianym rozporządzeniem, zasługują na uwagę następujące:

1) Bezcłowy przywóz za pozwoleniem Ministra Skarbu olejów roślinnych (ciekłych przy 15°C), oprócz osobno wymienionych, o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych 45% i mniej (z poz. 112 p. 2). Zniżka ta ma na celu stworzenie możliwości ulgowego przywozu olejów technicznych w wypadkach zbyt wysokich cen na krajowe oleje techniczne—z jednoczesnym wykorzystaniem zniżki dla poprawienia warunków zbytu krajowych olejów jadalnych, jak np. oleju rzepakowego, którego cena jest obecnie w kraju niższa od ceny olejów technicznych (olej lniany)—przez odpowiednie powiązanie bezcłowego przywozu olejów technicznych z wywozem oleju rzepakowego. Należy podkreślić, że z uwagi na wytyczne polityki preferencyjnej w stosunku do nasion olejnych konieczne jest przy tym zagwarantowanie należytej kontroli nad przerobem sprowadzanych olejów oraz zapewnienie odpowiednich warunków zbytu (ilości i ceny) krajowych surowców olejnych.

2) Cło zmniejszone w wysokości zł 1.50 od 100 kg (za pozwoleniem Ministra Skarbu) na sprowadzane przez porty polskiego obszaru celnego do wyrobu tłuszczów uwodornionych skażonych tran i inne oleje, tłuszcze wszelkich zwierząt morskich—o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych 45% i mniej (z poz. 216 pp. 1 i 2).

Zdaniem fachowców, nadają się do utwardzania oleje o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych 2½% i mniej—i to przede wszystkim w stanie nieskażonym. Oleje takie nie mogły dotychczas korzystać ze zmniejszonej stawki zł 1.50 od 100 kg. Stawkę tę bowiem może Minister Skarbu przyznawać na podstawie uwagi do p. 1 poz. 216 jedynie na przywóz przez porty polskiego obszaru celnego skażonych olejów i tłuszczów, objętych tą pozycją, o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych 45 ÷ 2½%. Przywóz natomiast tych artykułów w stanie nieskażonym oraz skażonych o mniejszej zawartości wolnych kwasów tłuszczowych podlegał wyższemu obciążeniu celnemu: zł 6 od 100 kg—przy zawartości wolnych kwasów tłuszczowych 45 ÷ 2½% (p. 1), oraz zł 80 od 100 kg—przy niższej zawartości kwasów (p. 2). Surowiec więc, odpowiedni zdaniem fachowców do utwardzania, podlegał albo cłu zł 80, albo musiał być zakwaszony powyżej 2½% celem uzyskania stawki 6-złotowej, a w tym wypadku konieczne było odkwaszenie oleju przed poddaniem procesowi utwardzenia, co pociągało za sobą dodatkowe koszty. Przywóz tymczasem gotowych utwardzonych tłuszczów skażonych o zawartości 45 ÷ 2½% wolnych kwasów tłuszczowych opłaca cło w wysokości zł 1.50 od 100 kg (poz. 222 p. 1 a). Celem więc wzmocnienia konkurencyjności krajowych utwar-

dzalni ustanowiono w omawianym rozporządzeniu dla przywozu potrzebego im surowca zniżkę w tej samej wysokości, co i dla gotowego skażonego produktu zagranicznego.

Zniżkę tę uzależniono jednak—ze względu na wytyczne polityki preferencyjnej w zakresie tłuszczów—od zużycia surowca, sprowadzane go z zastosowaniem zmniejszonej stawki celnej, wyłącznie do przerobu na skażony tłuszcz utwardzony, a więc na produkt, nadający się tylko do celów technicznych.

Z uwagi na powyższe zastrzeżenia stosowanie zniżki w praktyce wymaga zapewnienia odpowiedniej kontroli nad zużyciem surowca.

Nadmienić należy, że przywożone z zagranicy tłuszcze utwardzone nieskażone oraz wszelkie tłuszcze utwardzone o małej zawartości wolnych kwasów tłuszczowych opłacają znacznie wyższe cło, mianowicie wszelkie tłuszcze uwodornione o zawartości tych kwasów poniżej 2½% podlegają cłu w wysokości zł 100 od 100 kg (poz. 222 p. 2), a nieskażone tłuszcze uwodornione o większej zawartości kwasów (do 45%)—zł 50 od 100 kg (poz. 222 p. 1 b).

3) 25% zniżka celna za pozwoleniem Ministra Skarbu na naczynia do mleka z papieru, impregnowanego parafiną, również z napisami drukowanymi (z poz. 828)—ma na celu rozpowszechnienie użytkowania omawianych naczyń w kraju. Szersze stosowanie takich wygodnych i higienicznych opakowań może się przyczynić do rozszerzenia rynku na mleko. Naczyni odpowiedniego typu dotychczas nie wyrabia się w Polsce. Produkcja ich może się rozwinąć z chwilą zapewnienia zbytu większych ilości takich opakowań. Cło normalne na omawiane naczynia wynosi zł 320 od 100 kg, co przy cenie ok. zł 400 za 100 kg stanowi ok. 80% ad valorem. Stawka konwencyjna, przyznana Niemcom, wynosi zł 250 od 100 kg (ok. 62% ad valorem).

4) 90% zniżka za pozwoleniem Ministra Skarbu na wózki żelazne do wybierania masła z masełnic i wygniatarek (z poz. 964 z p. 1).

Z 90% zniżki celnej korzysta już przywóz niewyrabianych w kraju masełnic i wygniatarek (poz. 1094 p. 6—stawka normalna zł 60 od 100 kg). Obecnie rozporządzenie przyznaje taką samą procentową zniżkę na wózki do wyjmowania masła z tych przyrządów. Wózki te są nieodzowne przy pracy wielkich masełnic i wygniatarek i muszą być przywożone z zagranicy wobec braku produkcji krajowej. Cło normalne na omawiane wózki wagi powyżej 100 kg (przeważnie używa się takich właśnie wózków) wynosi (poz. 964 p. 1 a) zł 130 od 100 kg (stawka konwencyjna, przyznana Niemcom i Czecho-Słowacji, wynosi zł 100 od 100 kg).

Jednocześnie pogłębiono cło zmniejszone na sprzężajowe siewniki do nawozów sztucznych (poz. 1088 p. 2 f II) z 65% do 10% cła normalnego (autonomicznego).

Sprzężajowe siewniki do nawozów sztucznych są wyrabiane w kraju w tak nieznacznych ilościach, że z punktu widzenia potrzeb rolnictwa produkcja ta właściwie nie wchodzi w rachubę. Dlatego też przywóz omawianych siewników, których rozpowszechnienie jest konieczne dla zapewnienia racjonalizacji produkcji rolnej, powinien korzystać z takiej samej procentowej zniżki celnej, jak i maszyny rolnicze, niewyrabiane w kraju.

Poprzednio przywóz sprzężajowych siewników do nawozów sztucznych korzystał ze zniżki na podstawie pozwoleń Ministra Skarbu. Obecnie urzędy celne stosują tu cło zmniejszone bez osobnych na to pozwoleń lub zaświadczeń.

Poza wyżej omówionymi zmianami—nowe rozporządzenie przewiduje—tak, jak i poprzednie—szereg ważnych dla rolnictwa zniżek celnych na: roślinny materiał hodowlany (nasiona lnu, konopi i lubinu—do siewu oraz sadzonki ukorzenione winorośli)—bezcłowy przywóz za pozwoleniem Ministra Skarbu), wszelkie sieci do rybołówstwa (poz. 648 p. 1) oraz rolnicze narzędzia, maszyny i aparaty oraz ich części. W tym zakresie uzupełniono dotychczasowe przepisy postanowieniem, że przy stosowaniu zniżki celnej na niewyrabiane w kraju młocarnie o szkieletie żelaznym i całkowicie żelazne—nie będzie się pobierać 50%-owego dodatku, przewidzianego w uwadze do p. 1 poz. 1090. Ponadto—w myśl nowych przepisów—włącza się do podstawy obliczania maszyn i aparatów z częściami elektrycznymi z grupy 68 (maszyny, aparaty rolnicze, oprócz osobno wymienionych, ich części) wymienionych w wykazie Nr 3, załączonym do rozporządzenia (zniżki celne i zwolnienia od cła, stosowane bez osobnych na to pozwoleń lub zaświadczeń)—25% dodatek, przewidziany w uwadze 1 do wyżej wspomnianej grupy. W ten sposób rozciągnięto na wykaz Nr 3 zasadę, przyjętą już w poprzednim rozporządzeniu dla wykazu Nr 1 (zniżki celne i zwolnienia od cła, stosowane za pozwoleniem Ministra Skarbu).

Z uwagi na interesy rolnictwa zniżki na narzędzia, maszyny i aparaty rolnicze powinny być udzielane liberalnie—tym bardziej, że zniżki te dotyczą artykułów, nieprodukowanych w kraju lub produkowanych w ilościach na ogół niewielkich w porównaniu z potrzebami rolnictwa.

¹⁾ P. również artykuł: „Zniżki celne i zwolnienia od cła”—„Polska Gospodarcza” zesz. 45/1938, str. 1 546.

Ze zniżek na materiał hodowlany powinien natomiast korzystać jedynie materiał wysokiej jakości z potrzebnych dla krajowej produkcji gatunków i odmian.

Krajowa produkcja sieci rybackich nie pokrywa jeszcze całego zapotrzebowania. Dlatego też konieczny jest przywóz pewnych ilości i to po ciele niższym celem niedopuszczenia do nadmiernej zwwyżki cen na rynku krajowym. Cło niższe (udzielane za pozwoleniem Ministra Skarbu) stanowi 10% cła normalnego (autonomicznego), które wynosi zł 325 od 100 kg. Nadmienić trzeba, że omawiane rozporządzenie—tak, jak i poprzednie rozporządzenia—przewiduje jednocześnie poważną ulgę dla krajowej produkcji sieci, mianowicie bezcłowy przywóz za pozwoleniem Ministra Skarbu do wyrobu sieci rybackich przędzy bawełnianej surowej nitkowanej z dwóch lub więcej nici pojedynczych (poz. 611 z p. 2). Cło normalne dla tego punktu waha się w zależności od numeru przędzy od zł 120 do zł 450 od 100 kg (cło konwencyjne waha się od zł 120 do zł 260 od 100 kg).

Spośród powtórzonych w omawianym rozporządzeniu zniżek celnych i zwolnień od cła za pozwoleniem Ministra Skarbu na artykuły rolnicze, potrzebne dla przemysłu, zasługują na specjalną uwagę zniżki względnie zwolnienia od cła na: ryż (poz. 30 z p. 1 i z p. 2), używane w lecznictwie rośliny i ich części, nierozdrobnione (poz. 83 p. 2 z lit. a), kazeinę (poz. 129 p. 5), tran mętny przy 15 C° i wyżej—sprowadzany do rafinowania dla celów leczniczych (z poz. 216 z p. 2), oraz na drewno orzechowe (z poz. 750 p. 1).

Bezcłowy przywóz drewna orzechowego za pozwoleniem Ministra Skarbu został ustanowiony celem wzmocnienia konkurencyjności krajowej produkcji fornierów z uwagi na wysokie obciążenie surowca w porównaniu z produktem gotowym. Stawka celna na surowiec wynosi zł 6 od 100 kg, a w razie przywozu przez porty polskiego obszaru celnego zł 3·20 od 100 kg (uwaga do p. 1 poz. 750), podczas gdy przywóz fornierów nieklejonych z drewna orzechowego (poz. 772 p. 1) korzysta z konwencyjnej stawki celnej zł 27·50 od 100 kg, przynajmniej Niemcom dla takich fornierów, sprowadzanych przez Urząd Celny Zebrzydowice stosownie do złożonych wzorów. Cło normalne autonomiczne wynosi dla fornierów nieklejonych zł 50 od 100 kg, a dla fornierów, podklejonych dyktą—zł 100 od 100 kg (poz. 772 p. 2). Należy podkreślić, że z punktu widzenia krajowego leśnictwa omawianą zniżkę można udzielać jedynie w takich rozmiarach, aby import drewna orzechowego nie wpłynął na ograniczenie możliwości zbytu surowców krajowych (np. drewna dębowego i jesionowego), a służył tylko do ułatwienia konkurencji i ograniczenia przywozu gotowych fornierów.

Pozostałe z wyżej wymienionych zniżek, powtórzonych w omawianym rozporządzeniu, mogą być z punktu widzenia interesów rolniczych udzielane jedynie na następujących zasadach:

1) Ze zniżki na tran mętny może z zachowaniem warunków zniżki korzystać przywóz w ramach ogólnej ilości wszelkiego tranu, dopuszczanego do przywozu z zagranicy.

2) Zniżki na ryż odnoszą się wyłącznie do przywozu na potrzeby produkcji krochmalu ryżowego. Ze zniżki więc mogą korzystać jedynie ilości ryżu, konieczne dla tego przemysłu, i to w granicach ogólnych ilości ryżu, dopuszczonych do przywozu z zagranicy.

3) Ze zniżki celnej na rośliny lecznicze może korzystać bez specjalnych ograniczeń z punktu widzenia krajowej produkcji przywóz surowców egzotycznych oraz roślin, objętych ochroną przyrody. Jeśli chodzi natomiast o inne rośliny hodowane lub dziko rosnące w kraju, to zniżkę można przyznawać tylko dla przywozu tych gatunków, których produkcja nie może pokryć zapotrzebowania—i to jedynie na ilości, brakujące do pokrycia tego zapotrzebowania. Zaznacza się, że z uwagi na charakter produkcji roślin leczniczych (poważne ryzyko, stosunkowo znaczne koszty, potrzeba dużej znajomości metod uprawy itd.) oddziaływanie warunków zbytu, a więc i oddziaływanie importu na kształtowanie się produkcji jest bardzo silne—silniejsze niż w zakresie szeregu innych artykułów roślinnych, jak np. zbóż, okopowych itp. Ze względu przy tym na niewielką często konsumpcję poszczególnych gatunków przywóz nawet wagowo nieznacznych ilości odgrywa poważną rolę na rynku.

4) Zniżka na kazeinę dotyczy wyłącznie kazeiny podpuszczkowej i może być udzielana jedynie w wyjątkowych wypadkach.

Sprawa kazeiny wiąże się ściśle ze sprawą produkcji hodowlanej (o kalkulacji produkcji mleczarskiej decyduje dotychczas cena masła). Takie jednostronne uzależnienie rentowności produkcji okazało się ze wszech miar niepożądane. Z tego względu rozpoczęto od szeregu lat. prace nad wykorzystaniem możliwości, jakie przedstawiają inne produkty, otrzymane z mleka, a więc przede wszystkim ser i kazeina. Akcja nad podniesieniem produkcji kazeiny, prowadzona przy wybitnej pomocy kredytowej Państwa, dała już bardzo poważne rezultaty. Mleczarnie krajowe poczyniły szereg zakrojonych na poważną skalę inwestycji i rozwinęły tak pod względem jakościowym, jak i ilościowym produkcję rozmaitych gatunków kazeiny (kwaśnej, podpuszczkowej, włókienniczej i innych specjalnych). Należy podkreślić, że wytwarzane w kraju kazeiny, a m. in. i podpuszczkowa, odpowiadają wymaganiom, stawianym przez przemysł, a możliwości produkcyjne—wobec wielkich ilości surowca (mleko chude) i poważnych już obecnie a wciąż zwiększających się inwestycji—są bardzo duże i pokryją z nadwyżką krajowe zapotrzebowanie. Z czasem więc nie będzie w ogólności mowy o imporcie, lecz o eksporcie kazeiny. Aby jednak produkcja tego artykułu mogła istnieć, rozwijać się i spełnić swe zadania konieczne jest zapewnienie możliwości zbytu wyprodukowanej w kraju kazeiny po cenie opłacalnej. Sprawę tę należałoby przede wszystkim rozwiązać w drodze odpowiedniej umowy pomiędzy kazeiniarniami i ich odbiorcami, a więc w wypadku kazeiny podpuszczkowej—z fabrykami mas plastycznych. W razie zawarcia takiej umowy, gwarantującej odbiór całej produkcji krajowej po opłacalnej dla niej cenie, możnaby mówić o przywozie ewentualnych brakujących ilości z zagranicy.

T—ć

POWIERZCHNIA ZASIEWÓW I PRZYPUSZCZALNE ZBIORY W ROKU 1938.—Gł. Urząd Stat. opublikował obliczenia, dotyczące powierzchni głównych ziemiopłodów w Polsce, ustalonej przez władze administracji ogólnej przy pomocy komisji gminnych i powiatowych, oraz przypuszczalnych zbiorów—na podstawie szacunku korespondentów rolnych Gł. Urz. Stat.

Powierzchnia zasiewów (w tys. ha) przedstawia się następująco: pszenica—1 757·8, żyto—5 896·7, jęczmień—1 177·6, owies—2 275·3, ziemniaki—3 030·4. Dane te są prowizoryczne i mogą się różnić od ostatecznych obliczeń.

W porównaniu z powierzchnią przeciętną w okresie 5-letnim 1933÷1937—zmiany w powierzchni głównych ziemiopłodów wynosiły dla: pszenicy +1·8%, żyta +2·5%, jęczmienia +1·6%, owsa +1·8%, ziemniaków +6·1%.

Przypuszczalne zbiory głównych ziemiopłodów według szacunku z dn. 15/X b. r. wynoszą (w miln. q): pszenica—22·9, żyto—69·2, jęczmień—14·4, owies—25·9, oraz ziemniaki—337·2. Szacunek ten jest przybliżony i może jeszcze ulec zmianie przy ostatecznych obliczeniach, dokonywanych w późniejszym terminie na podstawie materiałów, dostarczonych przez władze administracji ogólnej.

W porównaniu z przeciętną 5-letnich zbiorów 1933÷1937—zbiór tegoroczny jest większy dla: pszenicy o 11·3%, żyta o 7·6%, jęczmienia o 0·8%, owsa o 1·3%, natomiast dla ziemniaków mniejszy o 0·1%.

W porównaniu z ostatnimi dobrymi zbiorami głównych zbóż w roku 1933—tegoroczne przewidywane zbiory przedstawiałyby się następująco: pszenicy o 5·7% więcej, żyta o 2·2% mniej, jęczmienia—bez zmian, owsa o 3·2% mniej.

Poza tym oszacowano zbiory słomy—na podstawie sprawozdań korespondentów rolnych z dn. 15/IX b. r., które wynoszą (w miln. q): dla zbóż ozimych—183·8, jarych—62·8. W porównaniu z przeciętną 5-letnią 1933÷1937—zbiory słomy zbóż ozimych były większe o 14·3%, zbóż jarych—większe o 8·9%.

PIERWSZY MIĘDZYNARODOWY KONGRES KREDYTU ROLNEGO — p. str. 1730.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY W PAŹDZIERNIKU 1938 R.—Obroty ogólne handlu zagranicznego w październiku b. r. wykazały w porównaniu z wrześniem wzrost o zł 5·7 miln., tj. o 2·8% (zł 205·6 miln.—wobec zł 199·9 miln.). W roku ubiegłym w tym samym okresie nastąpił również wzrost obrotów handlowych, w silniejszym nawet stopniu (o zł 10·6 miln., czyli o 5·2%). W okresie 10 miesięcy b. r. ogólna wartość obrotów handlowych wyniosła zł 2 028·4 miln., a więc przewyższa wartość z analogicznego okresu ub. r. o zł 16·9 miln., tj. o 0·8%.

Szczegółowe liczby handlu zagranicznego, poczynając od czerwca, który był okresem najsłabszego w bieżącym roku nasilenia obrotów towarowych—przedstawiają się następująco (w miln. zł):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
Czerwiec	98·9	87·9	— 11·0
Lipiec	107·2	95·8	— 11·4
Sierpień	105·6	95·2	— 10·4
Wrzesień	108·3	91·6	— 16·7
Październik	98·1	107·5	+ 9·4

Jak wynika z podanych liczb, w październiku nastąpiła zasadnicza zmiana w strukturze obrotów handlowych. Przywóz wykazał w porównaniu z wrześniem zmniejszenie o zł 10·2 miln. (9·4%). Jest to najniższa wartość importu w bież. roku—mniejsza nawet od importu, odnotowanego w czerwcu, kiedy poziom ogólny obrotów handlowych był również najniższy. W stosunku do 1937 r.—przywóz w październiku spadł wydatnie, mianowicie o zł 8 miln. (7·5%).

W przeciwieństwie do kształtowania się importu—wzrósł silnie eksport, który w stosunku do września b. r. zwiększył o zł 15·9 miln. (17·3%). Dzięki temu wzrostowi wywóz osiągnął najwyższą wartość, odnotowaną dla poszczególnych miesięcy bieżącego roku. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku eksport jest nieznacznie tylko niższy, bo o zł 0·8 miln. (0·73%).

Tendencja zwykła wywozu w październiku jest objawem, występującym zazwyczaj w handlu zagranicznym Polski. Podkreślić należy jednak, że w latach ubiegłych spadek importu w październiku był znacznie niższy (w 1937 r. o zł 7·1 miln., w 1936 r. o zł 2·8 miln.), co wpływało na odmienne niż w roku bieżącym kształtowanie się salda bilansu handlowego. Wzrost wywozu spowodowany został—poza przyczynami sezonowymi—również uspokojeniem sytuacji politycznej, a w związku z tym przystąpieniem firm zagranicznych do normalnego odbioru towarów i udzielania nowych zamówień.

W wyniku omówionych zmian w kształtowaniu się przywozu i wywozu handel zagraniczny Polski po raz pierwszy w bież. roku wykazał saldo dodatnie w kwocie zł 9·4 miln.—wobec ujemnego salda we wrześniu—zł 16·7 miln. Nadwyżka eksportu nad importem stanowi 4·5% całości obrotów handlowych. W zestawieniu z październikiem 1937 r. saldo dodatnie zwiększyło się o zł 7·2 miln. (327%). Za okres 10 miesięcy b. r. bilans handlowy, kształtujący się do października stale pasywnie, dał ogółem saldo ujemne w wysokości zł 136·4 miln.—wobec zł 59·6 miln. w analogicznym okresie 1937 r.

W listopadzie spodziewać się należy dalszego wzrostu wywozu przy jednoczesnym jednak wzroście wartości przywozu. Saldo dodatnie utrzyma się prawdopodobnie nadal.

W dziedzinie handlowo-politycznej nie nastąpiły w październiku żadne zmiany. Zanotować jedynie należy prowadzone z Czechosłowacją negocjacje, związane z unormowaniem wzajemnych stosunków gospodarczych, wobec przyłączenia do Polski Śląska Zaolzańskiego.

W strukturze geograficznej importu nastąpiły zmiany. Na pierwszym miejscu jako dostawca utrzymują się nadal Niemcy, na drugie miejsce wysunęły się natomiast Stany Zjedn. przed Anglią. Dalsze miejsca zajmują Belgia, Czecho-Słowacja, Francja, Szwecja, Holandia, Argentyna i Włochy. W porównaniu z ub. rokiem zwiększył również przywóz z Niemiec, Stanów Zjedn. i Szwecji. W wywozie Niemcy są nadal najważniejszym odbiorcą towarów polskich, na drugim miejscu utrzymuje się Anglia, na trzecim stoi Szwecja, na czwartym Stany Zjedn., a dalsze miejsca zajmują: Włochy, Holandia, Belgia, Francja, Czecho-Słowacja, Szwajcaria i Argentyna. Udział krajów zamorskich w wywozie polskim za 3 kwartały b. r. wynosił 16·4%. Zaznaczyć należy, że wartość wywozu na rynki clearingowe w roku bieżącym znacznie wzrosła w porównaniu z ub. rokiem, mianowicie o ok. 20%.

Pod względem towarowym wzrósł wywóz artykułów następujących (w miln. zł):

	Wrzesień	Październik
Mięso świeże, mrożone, solone . .	2·6	5·7
Węgiel	17·1	20·0
Pszenica	0·0	1·9
Żyto	0·5	2·4
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetycznym	2·9	4·1
Jęczmień	1·9	2·7
Fasola	0·3	1·0
Chmiel	0·1	0·8
Żelazo i stal	2·1	2·8

Ponadto zwiększył się wywóz koksu (zł 1·0 miln.—wobec zł 0·4 miln.), grochu (zł 0·8 miln. wobec zł 0·3 miln.), nasion koniuczyny czerwonej i białej (zł 1·0 miln. wobec zł 0·5 miln.), bali, desek, łąt, opólów (zł 7·7 miln. wobec zł 7·2 miln.), podkładów kolejowych, sliprów (zł 2·4 miln. wobec zł 1·9 miln.), rur żelaznych, stalowych (zł 1·0 miln. wobec zł 0·5 miln.), nasion ziarn owoców olejistych (zł 0·9 miln. wobec zł 0·5 miln.) trzody chlewnej (zł 4·8 miln. wobec zł 4·4 miln.), gęsi (zł 1·6 miln. wobec zł 1·2 miln.).

Zmniejszył się natomiast wywóz towarów poniższych (w miln. zł):

	Wrzesień	Październik
Jaja	4·9	3·1
Papierówka	3·1	1·9
Tkaniny wełniane, półwełniane odzieżowe	1·1	0·4

Len i odpadki	0·8	0·3
Szyny kolejowe	0·8	0·3

W imporcie wzrosły pozycje: wełny owczej surowej niepranej (z zł 2·5 miln. do zł 4·1 miln.), tłuszczów i olejów roślinnych i zwierzęcych (z zł 0·9 miln. do zł 1·7 miln.), środków farmaceutycznych, opatrunkowych, lekarstw (z zł 0·6 miln. do zł 1·2 miln.), aluminium, blachy aluminiowej (z zł 0·3 miln. do zł 0·9 miln.), elektrycznych: maszyn, aparatów, przyrządów i ich części (z zł 4·4 miln. do zł 4·8 miln.). Natomiast spadł przywóz: tytoniu i wyrobów tytoniowych (z zł 6·1 miln. na zł 2·9 miln.), skór surowych (z zł 3·6 miln. na zł 2·3 miln.), skór futrzanych (z zł 4·3 miln. na zł 3·3 miln.), szmat (z zł 1·9 miln. na zł 1·0 miln.), ryżu (z zł 1·4 miln. na zł 0·7 miln.), bawełny i odpadków (z zł 1·02 miln. na zł 9·5 miln.), silników tłokowych, lokomobil, turbin (z zł 1·4 miln. na zł 0·7 miln.), wszelkich obrabiarek do metali, maszyn formierskich dla odlewni (z zł 3·7 miln. na zł 3·0 miln.), nawozów (z zł 1·3 miln. na zł 0·7 miln.), surowca żelaza (z zł 1·1 miln. na zł 0·6 miln.), nasion, ziarn i owoców olejistych (z zł 0·5 miln. na zł 0·1 miln.), garbników (z zł 0·9 miln. na zł 0·5 miln.), kauczuku surowego, mytego (z zł 1·4 miln. na zł 1·0 miln.) oraz celulozy (z zł 0·6 miln. na zł 0·2 miln.).

STANDARYZACJA EKSPORTU GULASZU WOŁOWEGO.—W związku z rozwijającym się eksportem gulaszu wołowego we własnym sosie—Min. Przemysłu i Handlu wprowadziło ostatnio w życie przepisy o standaryzacji tego gulaszu, wywożonego za granicę.

Przepisy ustalają, iż eksportem gulaszu mogą zajmować się tylko te przetwórcze mięsne, które posiadają odpowiednie pomieszczenia i urządzenia, szczegółowo w przepisach określone. Ponadto przepisy stanowią o jakości surowca, jaki winien być używany do produkcji gulaszu, o sposobie jego przygotowania, pakowania i przewozu oraz określają cechy charakterystyczne, jakie winien posiadać gulasz gotowy.

Specjalne instrukcje, dotyczące obsługi autoklawu w czasie sterylizacji gulaszu oraz w sprawie badań termostatowych dla gulaszu, uzupełniają wspomniane przepisy.

HANDEL WEWNĘTRZNY

RUCH CEN WE WRZEŚNIU 1938 R.—Obroty handlowe we wrześniu wykazały normalne sezonowe ożywienie. Zaznaczyło się ono zwłaszcza w tych branżach, w których zazwyczaj jesienią ujawnia się zwiększone zapotrzebowanie, a więc np. węglowej (opałowej), odzieżowej, obuwiowej, papierniczej, żelaznej itp. Obroty tegoroczne były przy tym we wrześniu na ogół większe od zeszłorocznych.

Jeśli chodzi o symptomy kształtowania się obrotów, to wskazać należy, że suma weksli wystawionych (której wahania, oczywiście, zależą nie tylko od samych rozmiarów obrotów towarowych, ale również od zmian w sposobach regulacji transakcji—np. przez przechodzenie z transakcji wekslowych na otwarty kredyt, wydłużanie terminów wekslowych itp., a także od wahań sum weksli finansowych itd.) wykazała we wrześniu spadek w stosunku do sierpnia, kiedy nastąpił gwałtowny wzrost, ale była znacznie wyższa w porównaniu z wrześniem ub. r. (zł 466 miln. wobec zł 564 miln. i wobec zł 348 miln.). Wskaźnik ładunków kolejowych we wrześniu w stosunku do sierpnia nieznacznie obniżył się, ale był wyższy niż w ub. r. (89·6 wobec 90·4 i wobec 88·2).

Na przewagę tendencji zwykłej obrotów we wrześniu wskazuje statystyka zbytu, z której fragmentarycznie przytoczymy poniżej niektóre dane:

		Sierpień	Wrzesień
Węgiel dla przemysłu	— tys. ton	1 117	1 170
Sole potasowe	ogółem — „ „	37	23
Sól warzona i kamienna w kraju	— „ „	53	54
Wyroby walcowane	„ — „ „	66	69
Stal	„ — „ „	34	23
Rury	„ — „ „	4·9	5·4
Benzyna	„ — „ „	11·0	11·7
Oleje gazowe i opałowe	„ — „ „	7·1	7·2
Oleje smarowe	„ — „ „	3·7	3·9
Rury i płytki kamionkowe	— tys. zł	629	578
Fajans	— „ „	559	795
Wyroby szmatowe	— „ „	1 226	1 197
Cement	— tys. ton	215	195
Przędza bawełn. cienkoprz.	— „ „	2·5	2·9

Ceny we wrześniu kształtowały się w dalszym ciągu lekko niżkowo—i to zarówno jeśli chodzi o ceny hurtowe, jak i o ceny detaliczne, lecz i tu niżka była minimalna.

Ruch wskaźników cen hurtowych przedstawia następujące zestawienie (na podstawie danych Instytutu Badania Konjunktur oraz Gł. Urz. Stat.):

	Wskaznik ogólny	Artykuły		Lipiec 1938	Sierpień 1938	Wrzesień 1938	Wrzesień 1937
		rolne kraj.	przemysł.				
Wrzesień 1929	94·8	90·2	97·4				
„ 1930	83·8	75·6	88·3				
„ 1931	72·1	65·7	74·3				
„ 1932	63·1	54·3	66·6				
„ 1933	58·1	50·9	60·3				
„ 1934	55·0	46·5	58·0				
„ 1935	54·1	46·3	56·8				
„ 1936	54·6	46·4	57·5				
„ 1937	59·6	54·7	60·4				
„ 1938	55·0	48·4	56·8				
	Artykuły rolne:		Artykuły przemysłowe:				
	sprzedawane przez rolników	przetwory	surowce	półfabrykaty	wyroby gotowe		
Październik 1937	48·3	57·4	59·9	58·7	60·9		
Listopad „	49·1	56·9	60·0	58·2	60·8		
Grudzień „	47·4	57·2	60·4	57·9	60·8		
Styczeń 1938	46·8	57·3	60·7	57·7	60·4		
Luty „	46·1	56·9	60·6	57·7	60·2		
Marzec „	44·8	55·8	59·4	57·6	60·2		
Kwiecień „	46·0	57·2	57·6	57·4	60·1		
Maj „	45·9	57·3	56·0	57·3	59·9		
Czerwiec „	46·3	57·1	55·1	57·1	59·8		
Lipiec „	45·6	57·2	55·0	56·3	59·5		
Sierpień „	41·0	55·8	54·6	56·5	59·2		
Wrzesień „	41·5	55·5	54·6	56·5	59·0		
Wrzesień 1937	50·3	59·2	60·8	59·6	61·0		
„ 1936	38·7	54·2	56·2	56·6	59·6		
„ 1935	37·7	55·1	53·6	55·7	60·4		
„ 1934	36·4	56·8	55·7	55·6	62·4		

Ceny hurtowe zniżkują już przeszło rok, mianowicie od lipca ub. r.—jeśli nie liczyć, że we wrześniu i listopadzie ub. r. zatrzymały się w swym pochodzie zniżkowym, ustalając się na poziomie poprzedzającego miesiąca, i że w kwietniu b. r. przejściowo wzrosły, powracając jednak zaraz w maju do poziomu marcowego. We wrześniu b. r. ceny artykułów rolnych zwykływały, a zniżkowały jedynie ceny artykułów przemysłowych, i to bardzo nieznacznie, przy czym ogólny wskaźnik wykazał spadek zaledwie o 0·2%.

Jeśli chodzi o ceny artykułów rolnych (łącznie z kolonialnymi oraz innymi, objętymi grupą ogólną żywności i używek)—to zmiany we wskaźnikach poszczególnych pozycji przedstawiały się następująco (wskaźniki: 1928 r. = 100):

	Lipiec 1938		Sierpień 1938		Wrzesień 1938		Wrzesień 1937	
	1938	1938	1938	1938	1938	1938	1937	1937
Zboża wszelkie	47·5	37·8	36·1	35·6	36·1	35·6	36·1	35·6
Ziemniaki inne	49·4	39·4	35·2	39·9	35·2	39·9	35·2	39·9
Mąka i kasza	51·8	46·7	45·1	54·4	45·1	54·4	45·1	54·4
Zwierzęta rzeźne	43·5	44·1	45·7	46·8	45·7	46·8	45·7	46·8
Mięso i słonina	49·0	49·7	50·3	52·3	49·7	52·3	49·7	52·3
Nabiał	43·4	46·8	48·5	50·8	46·8	50·8	46·8	50·8
Cukier, spirytus, piwo	71·3	71·3	71·3	71·3	71·3	71·3	71·3	71·3
Towary kolonialne	71·7	71·7	71·3	72·1	71·7	72·1	71·7	72·1
Tytoń	96·8	96·8	96·8	95·8	96·8	95·8	96·8	95·8
Sól	91·8	91·8	91·8	91·8	91·8	91·8	91·8	91·8

Ceny artykułów rolnych—po 2 miesiącach zniżki, przy czym w sierpniu nieco poważniejszej (o 5·8%)—we wrześniu—minimalnie co prawda, bo o 0·2%—podniosły się. Ceny artykułów roślinnych we wrześniu w dalszym ciągu—choć w znacznie słabszym stopniu niż w sierpniu—zniżkowały, a zwykła ogólnego wskaźnika cen artykułów rolnych w miesiącu sprawozdawczym wywołana była dość poważną sezonową zwykłą cen artykułów hodowlanych. Ceny zbóż, które na rynku światowym wykazywały w II połowie września—na tle niepewnej sytuacji politycznej—przejściowo zresztą—tendencje zwyklowe, na rynku krajowym wykazały—jeśli chodzi o żyto i pszenicę—spadek, jeśli zaś chodzi o jęczmień i owies—wzrost. Ogólnie zboża potaniały o 4·5%. Ceny przetworów poszły częściowo za cenami zbóż, ale np. niektóre gatunki mąki i kasz w ciągu września zwykływały. Jeśli chodzi o artykuły hodowlane—to najsilniej, bo o 12·0%—podniosły się ceny nabiału—i to zarówno mleka, jak i masła (przy obniżonym wywozie), jak i jaj (przy utrzymanym wywozie); znacznie słabiej zwykływały ceny inwentarza żywego, a najsłabiej—ceny mięsa i przetworów.

W grupie cen artykułów przemysłowych, zniżkujących od przeszło roku, choć w słabszym tempie—nastąpił w sierpniu spadek cen tylko o 0·2%. Zmiany cen, jakie nastąpiły w poszczególnych działach towarowych, przedstawia następujące zestawienie (wskaźniki przy podstawie: 1928 r. = 100):

Drewno surowe	53·2	51·3	51·2	62·9
„ obrobione	52·0	51·8	51·5	54·4
Surowce włókniste	33·8	33·1	32·7	36·5
Przędza	46·5	47·0	47·1	52·4
Tkaniny	56·6	56·2	55·8	58·7
Paliwo mineralne	79·6	79·8	80·4	80·0
Oleje mineralne	80·4	80·4	80·4	80·4
Złom i ruda żelazna	59·4	59·4	60·8	84·1
Żelazo	79·9	79·9	79·9	79·9
Metale nieżelazne	43·9	43·4	44·1	51·8
Skóry surowe	30·3	34·7	32·0	43·8
„ wyprawione	47·1	47·4	47·7	51·6
Odzież i obuwie	46·8	46·7	46·6	48·4
Chemikalia	68·1	68·0	68·0	70·4
Mydło	68·7	68·7	68·7	71·7
Nawozy sztuczne	64·7	65·3	65·3	67·4
Materiały budowlane mineralne	48·5	48·6	48·3	48·0
Papier	55·8	55·8	55·8	55·8
Urządzenia domowe (meble, naczy., żarówki)	67·3	67·2	67·2	68·3
Maszyny i narzędzia rolnicze	65·5	65·5	65·5	64·9
Maszyny, narzędzia i inne wyroby dla przemysłu	76·7	76·5	76·2	76·0

Trwająca przez szereg miesięcy dysproporcja w ruchu cen drewna surowego i obrobionego, mianowicie znacznie silniejszy ruch spadkowy cen surowca niż półfabrykatu, we wrześniu po raz pierwszy uległa lekkiej zmianie, i ceny drewna surowego obniżyły się w tym miesiącu nieco silniej niż ceny drewna obrobionego (o 0·4%), którego zbył zarówno w kraju jak i na eksport pozostał mniej więcej utrzymany, a nawet w zakresie niektórych rodzajów wzrósł.

W grupie włókienniczej nastąpił—podobnie jak w poprzednim miesiącu—lekki spadek cen surowca oraz wyrobów, przy minimalnym wzroście natomiast cen półfabrykatu. W zakresie surowca obniżyły się lekko ceny bawełny i konopi. Jeśli chodzi o przędzę, której zapasy wobec wzmoczonego zapotrzebowania uległy pewnej redukcji, to cena przędzy bawełnianej we wrześniu pozostała niezmienną, natomiast zwykływały lekko ceny przędzy wełnianej. W zakresie tkanin, którymi obroty na ogół zwiększyły się, nieliczne tylko wyroby wykazały nieznaczny spadek cen.

Ceny paliwa uległy we wrześniu lekkiej zwykłej, która—przy stałej niezmienności cen węgla (którego eksport i zbył krajowy zwiększyły się)—spowodowana została lekką zwykłą cen ropy naftowej, której przetwórką nieco we wrześniu wzrosła.

W grupie metalowej—przy lekkiej zwykłej cen tworzyw oraz przy stabilizacji cen wytworów hutnictwa żelaznego, których zbył osłabł—nastąpiła we wrześniu jeszcze zwykła cen innych—poza żelazem—metali. Podniosły się—po długim okresie spadku—ceny cynku, ołowiu oraz miedzi.

W grupie skórzanej—po silnym wzroście w sierpniu—nastąpił we wrześniu spadek cen skór surowych—przy utrzymującym się jednak wzroście cen skór wyprawionych (wzrosły ceny jucht).

W grupie mineralno-budowlanej nastąpił nieznaczny spadek cen. Większość artykułów, jak: wapno, cement, szkło itp.—przy dużym na ogół zbyciu—pozostały niezmiennymi w cenie, a nieznaczny spadek cen wykazała tylko cegła.

Ceny produktów naftowych pozostawały w dalszym ciągu niezmiennymi (przy znacznie zwiększonym zbyciu). Ceny chemikalij również nie uległy we wrześniu zmianie—przy na ogół dobrym zbyciu. Ceny nawozów sztucznych, których zbył pod koniec sezonu sprzedaży nieznacznie wzrósł, wykazały we wrześniu pełną stabilizację.

Ceny papieru—przy utrzymującym się wysokim zbyciu—pozostały we wrześniu nadal bez zmiany.

W okresie rocznym—od września 1937 r. do września 1938 r.—nastąpiło dość znaczne obniżenie się poziomu cen hurtowych, mianowicie o 7·7%. Ceny artykułów rolnych krajowych zniżkowały o 11·5%, ceny zaś artykułów przemysłowych—o 6·0%; ruch więc zniżkowy cen rolnych był znacznie silniejszy niż cen przemysłowych.

W zakresie cen artykułów rolnych nastąpiła w ciągu okresu rocznego wrzesień 1937—wrzesień 1938 przede wszystkim zniżka cen produktów roślinnych, podczas gdy w zakresie artykułów hodowlanych spadek cen był stosunkowo niewielki. Mianowicie, ceny zbóż spadły o 35·1%, ceny innych—poza zbożami—ziemiopłodów obniżyły się o 11·8%, wreszcie ceny przetworów zbożowych—o 17·1%. Jednocześnie ceny artykułów hodowlanych zniżkowały w niewielkim tylko stopniu: była i trzoda—o 2·3%, mięsa i przetworów—o 3·8%, nabiału—o 4·5%.

Jeśli chodzi o ceny artykułów przemysłowych, to zniżka ich objęła w okresie rocznym—od września 1937 r. do września 1938 r.—nie wszystkie grupy, bowiem kilka grup wykazało w ciągu tego okresu

poziom utrzymany, a w dwóch grupach ujawniła się nawet lekka zwyżka cen. Spadek cen wystąpił przede wszystkim w grupach surowcowych: ceny drewna surowego obniżyły się o 18·6%, ceny skór surowych—o 27·0%, ceny surowców włókienniczych—o 10·4% (w silnym stopniu bawełny, wełny, słabiej nieco—lnu i juty, a z wyjątkiem konopi, które silnie podrożały) oraz ceny złomu i rudy—o 27·7%; wzrosły jedynie ceny paliwa mineralnego—o 0·5% (zwyżka ceny ropy). W grupach półfabrykatów zmiany cen w okresie rocznym były na ogół mniejsze: ceny żelaza oraz olejów mineralnych pozostały bez zmiany, a spadły: ceny drewna obrabowanego—o 5·3% (kilkakrotnie słabiej niż surowiec), ceny skór wyprawionych—o 7·6% (kilkakrotnie słabiej niż ceny surowych), ceny przędzy—o 10·1% (silnie bawełnianej i wełnianej, nieznacznie—jedwabnej); poza tym ceny chemikalij obniżyły się o 3·4% (m. in. ceny terpentyny medycznej), ceny nawozów sztucznych—o 3·1% (zniżka cen wszystkich nawozów—oprócz soli potasowej i tomasyny), ceny innych metali poza żelazem spadły bardzo silnie, bo o 25·4% (gwałtowny spadek cen cynku i miedzi, przy wzroście cen ołowiu); ceny materiałów budowlanych zwyżkowały zaledwie o 0·6% (wzrost cen cegły i wapna), ceny papieru pozostały bez zmiany. W grupie wyrobów gotowych o charakterze bezpośredniej konsumpcji nastąpił między innymi spadek cen tkanin (o 4·9%), cen odzieży i obuwia (o 3·7%) oraz cen mydła (o 4·2%).

Obliczając zmiany cen w okresie rocznym według zasadniczych rodzajów artykułów, otrzymujemy—odnośnie cen artykułów przemysłowych—następujące wyniki: ceny surowców spadły silnie, bo o 10·2%, ceny półfabrykatów—znacznie słabiej, mianowicie o 5·2%, a ceny wyrobów gotowych—tylko o 3·3%. Co się tyczy wyrobów gotowych—to spadek cen wykazały jedynie artykuły konsumcyjne, mianowicie o 4·3%; ceny wyrobów dla produkcji przemysłowej zwyżkowały o 0·3%, a ceny wyrobów dla produkcji rolnej—o 0·9%. Spadek cen surowców i półfabrykatów minimalnie dotknął artykułów skartelizowanych, których ceny zniżkowały o 0·6%; natomiast poważnie spadły ceny „pozostałych” surowców i półfabrykatów—o 8·9%, a szczególnie silnie—ceny artykułów, uzależnionych od zagranicy, bo aż o 16·8%.

Jeśli chodzi o ceny artykułów rolnych, to ujawniły się w okresie rocznym wrzesień 1937÷wrzesień 1938 następujące zmiany: ceny artykułów, sprzedawanych bezpośrednio przez rolników (ziemiopłody, zwierzęta, nabiał)—spadły o 17·5%, a ceny przetworów (przetwory zbożowe, mięso i tłuszcz, cukier, spirytus i piwo)—o 6·2%. Niekorzystnie wypada zestawienie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika (spadek o 17·5%), z ruchem cen artykułów żywności i używek, nabywanych przez spożywców (nabiał, przetwory roślinne i zwierzęce, towary kolonialne, tytoń, sól), które obniżyły się tylko o 4·7%. Jeszcze mniej korzystnie przedstawia się porównanie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika, z ruchem cen artykułów przemysłowych, nabywanych przez rolnika (maszyny i narzędzia, nawozy, materiały budowlane, drewno, żelazo, skóry, towary kolonialne, cukier, sól, spirytus, piwo, tytoń, węgiel, nafta, mydło, tkaniny, obuwie, meble i naczynia); pierwsze obniżyły się o 17·5%, drugie—zaledwie o 2·7%.

Ceny detaliczne—po dłuższym okresie stabilizacji—z niewielkimi tylko odchyleniami—dookoła poziomu 58 (wskaźnik przy podstawie: 1928 r.=100)—w maju i czerwcu podniosły się nieco wyżej (do 59·8), ale już w lipcu powróciły do poziomu 58·1 (zniżkując o 2·8%), w sierpniu spadły już znacznie poniżej poprzedniego poziomu stabilizacyjnego (do 56·7, czyli o 2·4%), a we wrześniu obniżyły się w dalszym ciągu—do 56·5, czyli o 0·4%. Prawie niezmienny przez niemal cały rok (od września ub. r.) poziom cen artykułów przemysłowych—we wrześniu wykazał lekką zniżkę—o 1·2%; jeszcze słabiej, bo niespełna o 0·3%, skurczyły się ceny artykułów kolonialnych; natomiast silniejsza zniżka wystąpiła w zakresie cen artykułów pochodzenia roślinnego, które spadły o 3·9%. Tendencja cen w grupie artykułów rolnych była jednak niejednolita, bo gdy ceny artykułów roślinnych spadły, to ceny artykułów hodowlanych podniosły się. W zakresie tych ostatnich podrożały zarówno mięso i przetwory, jak i mleko oraz masło, jak—wreszcie—jaja. Spadek cen artykułów pochodzenia roślinnego dotyczy głównie grupy „strączkowych, warzyw i owoców”, w mniejszym stopniu—przetworów zbożowych, a wcale się nie ujawnił, jeśli chodzi o ziemniaki.

W okresie rocznym—od września 1937 r. do września 1938 r.—ceny detaliczne wykazały zniżkę o 3·4%, przy czym ceny artykułów przemysłowych obniżyły się tylko o 1·4%, a ceny artykułów rolnych zniżkowały: w dziale artykułów roślinnych o 10·1% i w dziale artykułów zwierzęcych—o 4·2%. Zwyżkowały w okresie rocznym tylko ceny jaj, a najsilniejszy spadek wykazały ceny w grupie strączkowych, warzyw i owoców.

Koszty utrzymania (w Warszawie) wykazały we wrześniu lekki spadek, przy czym koszty utrzymania rodzin robotniczych—po 3 miesiącach pełnej stabilizacji—obniżyły się o 0·3%, a koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych spadły w dalszym ciągu o 0·2% (w sierpniu o 1·6%). Zniżka kosztów utrzymania we wrześniu spowodowana była spadkiem kosztów w grupie odzieżowo-obu-

wianej, a—jeśli chodzi o koszty utrzymania rodzin robotniczych—to jeszcze i w grupie żywności.

W ciągu roku—od września 1937 r. do września 1938 r.—koszty utrzymania rodzin robotniczych zmniejszyły się o 3·3%, a koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych wzrosły o 2·2%. Jeśli chodzi o budżet robotniczy, to lekki spadek wystąpił w większości grup kosztów—z wyjątkiem grup: alkoholowo-tytoniowej oraz opału i światła. W budżecie pracowników umysłowych nastąpił w okresie rocznym spadek kosztów—z wyjątkiem ustabilizowanych kosztów w grupach: alkoholowo-tytoniowej, opalowo-świetlnej, odzieżowo-obuwianej oraz „innych”.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE ZBOŻA I PRZETWORY

—Ruch cen zbóż w okresie 31/X÷12/XI 1938 r. przedstawiał się następująco (w zł za 100 kg):

	31/X÷5/XI	7÷12/XI	Różnica %
P s e n i c a			
Warszawa	21·17	21·03	— 0·7
Poznań	18·75	18·30	— 2·4
Lwów	20·88	20·75	— 0·7
Średnia	20·26½	20·03	— 1·2
Z y t o			
Warszawa	15·45	14·80	— 4·3
Poznań	14·80	14·00	— 5·5
Lwów	15·11	15·12½	+ 0·09
Średnia	15·12	14·64	— 3·2
O w i e s			
Warszawa	15·94	15·86	— 0·5
Poznań	15·03½	15·02½	— 0·07
Lwów	16·37½	16·37½	—
Średnia	15·78	15·75	— 0·2
J ę c z m i e ń z w y k ł y			
Warszawa	15·19	15·12½	— 0·5
Poznań	15·60	15·40	— 1·3
Lwów	15·12½	15·12½	—
Średnia	15·30	15·22	— 0·6
J ę c z m i e ń b r o w a r n y			
Warszawa	18·00	17·75	— 1·4
Poznań	16·50	16·50	—
Lwów	18·50	18·50	—
Średnia	17·66½	17·58	— 0·5

— Na rynku zbóż i przetworów w okresie sprawozdawczym (od 7 do 12 listopada) panowała tendencja niejednolita. Obroty zmalały na wszystkich giełdach krajowych, a głównie na giełdzie warszawskiej. Na giełdzie warszawskiej straty kursowe (w zł na 100 kg) przedstawiają się następująco: pszenica jednolita i zbierana 0·50, żyto I standard 0·75, wszystkie rodzaje jęczmienia 0·25, owies I standard 0·25 oraz otręby pszenne z przemiału standartowego średnie i mialkie 0·25, natomiast mąka żytnia razowa 0÷95% zwyżkowała o zł 1·00 na 100 kg. Na giełdzie poznańskiej zniżkę (w zł na 100 kg) odnotowały następujące zboża i przetwory: pszenica 0·50, żyto 0·75, wszystkie gatunki i rodzaje mąki pszennej 0·50, I gat. mąki żytniej 0÷50% 0·50 oraz I gat. 0÷65% 1·00.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 13 891 t, w tym 5 095 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednio liczby wynosiły: 20 208 i 8 886).

Warszawa.—Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica czerwona szklista 22·25÷22·75,—jednolita 20·00÷20·50 (20·50÷21·00),—zbierana 19·50÷20·00 (20·00÷20·50), żyto I standard 14·25÷14·75 (15·00÷16·00),—II standard bez obrotów, jęczmień browarny 17·50÷18·00 (17·75÷18·25),—I standard 15·00÷15·50 (15·25÷15·75),—II standard 14·75÷15·00 (15·00÷15·25),—III standard 14·50÷14·75 (14·75÷15·00), owies I standard 16·00÷16·75 (16·25÷17·00),—eksportowy 478÷488 grl bez obrotów,—II standard 15·00÷15·50, mąka pszenna: I gat. 0÷30% 39·50÷42·50,—I gat. 0÷50% 36·00÷39·00,—I gat. A 0÷65% 34·50÷36·00,—II gat. 30÷65% 30·50÷32·50,—II gat. A 50÷65% 25·50÷26·50,—III gat. 65÷70% 19·50÷21·50,—razowa 0÷95% bez notowań,—pastewna 16·00÷17·00, mąka żytnia I gat. 0÷50% 26·00÷26·50,—I gat. 0÷65% 24·25÷24·75,—II gat. 50÷65% 15·00÷15·50,—razowa 0÷95% 20·00÷20·50 (19·00÷19·50), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 10·25÷10·75,—średnie z przemiału standartowego 9·25÷9·75 (9·50÷10·00),—mialkie z przemiału standartowego 9·25÷9·75 (9·50÷

10:00), otręby żytnie z przemiału standartowego 8:50÷9:00, otręby jęczmienne 9:00÷9:50.

Poznań.—Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 18:00÷18:50 (18:50÷19:00), żyto 13:75÷14:00 (14:50÷15:00), jęczmień 638/650 grl bez notowań,—nowy 673/678 grl 14:50÷15:00,—700/720 grl 15:15÷15:65,—browarny 16:00÷17:00, owies I standart 15:10÷15:50,—II standart 14:50÷15:00, mąka wraz z workiem: pszenka I gat. 0÷35% 35:75÷37:75 (36:25÷38:25),—I gat. 0÷50% 33:00÷35:50 (33:50÷36:00),—I gat. 0÷65% 30:25÷32:75 (30:75÷33:25),—II gat. 35÷50% 29:00÷30:00 (29:50÷30:50),—II gat. 35÷65% 26:00÷28:50 (26:50÷29:00),—II gat. 50÷60% 24:50÷25:50 (25:00÷26:00),—II gat. 50÷65% 23:50÷24:50 (24:00÷25:00),—II gat. 60÷65% 22:00÷23:00 (22:50÷23:50),—III gat. 65÷70% 18:00÷19:00 (18:50÷19:50),—razowa 0÷95% bez notowań,—pastewna bez notowań, mąka żytnia I gat. 0÷50% 25:00÷25:75 (25:50÷26:75),—I gat. 0÷55% 24:00÷24:75,—I gat. 0÷65% 22:25÷23:75 (23:25÷24:75),—razowa 0÷95% bez notowań,—II gat. 50÷65% bez notowań,—otręby pszenne grube z przemiału standartowego 10:50÷11:00,—średnie z przemiału standartowego 9:25÷10:25, otręby żytnie z przemiału standartowego 9:00÷10:00, otręby jęczmienne 9:75÷10:75

RYNEK AKCYJNY

za okres od 7 do 12 listopada 1938 r.

Na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej utrzymywał się w dalszym ciągu nastrój mocny, który nie objął jedynie akcji: Lilpopy, zniżujących o zł 0:50, Norblina—o zł 4:00 oraz Tow. Zakładów Żyrardowskich—o zł 0:50. Podkreślić należy redukcję obrotów w okresie sprawozdawczym. Zyski kursowe pozostałych akcji przedstawiają się następująco (w zł): Banku Polskiego 2:50, Banku Zachodniego 1:75, Warsz. Tow. Fabryk Cukru 0:25, Warsz. Tow. Kopalń Węgla 1:25, Modrzejowa 0:62 oraz Starachowic 0:25.

Na giełdach prowincjonalnych w dalszym ciągu brak było zainteresowania rynkiem akcyjnym.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (w waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodniu
w zł za akcję				
Bank Polski	zł 100	128:00	125:50	128:00
Bank Zachodni	zł 100	38:75	37:50	38:75
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	37:25	36:75	37:00 -37:25
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	36:25	34:50	34:50
Lilpop	zł 100	89:25	87:50	88:00 -87:50
Modrzejów	zł 50	21:50	21:00	21:25 -21:00
Norblin	zł 100			99:00
Ostrowiec ser. B	zł 100	65:25	63:50	64:50
Starachowice	zł 100	43:50	42:80	42:80 -43:25
Tow. Zakładów Żyrardowskich	zł 100	62:50	60:50	60:50
Haberbusch i Schiele	zł 100	53:50	53:00	53:00 -53:25

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje — bez notowań.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł: H. Cegielski 41:00.

CŁO ORAZ REGLAMENTACJA

CŁO WYWOZOWE NA WŁÓKNO LNIANE.—W „Dz. Ust. R. P.” Nr 86/1938, poz. 582 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 4/XI 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln., wprowadzające do taryfy celnej wywozowej nową pozycję 44 oraz nowe uwagi 6, 7 i 8 do grupy V o brzmieniu następującym:

Poz. tar. celn.

	Cło zł od 100 kg
44. Włókno lniane	100.—
Nowe uwagi do grupy V:	
6. Włókno lniane, wywożone za zaświadczeniami Ministerstwa Przemysłu i Handlu	bez cła
7. Włókno lniane, wywożone przez osoby, zamieszkałe w pasie granicznym, w ilości, nieprzekraczającej jednorazowo 10 kg	bez cła
8. Włókno lniane w ilości do 10 kg włącznie, przeznaczone do własnego użytku osób, wyjeżdżających za granicę, oraz włókno lnia-	

ne, wysyłane za granicę pocztą, koleją lub innymi środkami komunikacji w ilości również nieprzekraczającej 10 kg bez cła

Powyższe cło wywozowe posiada charakter organizacyjno-standaryzacyjny. Dotychczas standaryzacja wywożonego włókna lnianego opierała się na zwrocie cła przy wywozie standaryzowanego lnu trzpanego i czesanego, wprowadzonego rozporządzeniem z dn. 11/XII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 92/1936, poz. 645). W myśl tego rozporządzenia, mógł korzystać ze zwrotu cła w wysokości zł 5 od q len trzpany tylko standaryzowany oraz tylko standaryzowany len czesany—ze zwrotu cła zł 10 od 100 kg.

Obecnie podstawa stosowania standaryzacji przy wywozie włókna lnianego została wzmocniona przez nałożenie wysokiego cła wywozowego na to włókno przy możliwości zwalniania włókna od tego cła za zaświadczeniami Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

ZNIŻKI CELNE NA ARTYKUŁY, INTERESUJĄCE ROLNICTWO, W OKRESIE 1/XI 1938 R.÷30/IV 1939 R.—p. str. 1691.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P.—W „Dz. Tar. i Zarz. Kolej.” Nr 47÷52/1938 ogłoszono następujące ważniejsze zmiany i uzupełnienia do taryf towarowych P. K. P.—poza omówionym już w zesz. 45 rozciągnięciem taryf na Śląsk Zaolzański.

W dziale wyrobów przemysłu papierniczego obniżono taryfę na wywóz przez porty p. o. c. papieru drukowego rotacyjnego i płaskiego (tar. specj. PN-20). Zniżką objęto papiernie, położone najdalej od portów, gdyż ulga rozpoczyna się na odległości 320 km i wzrasta stopniowo do 30% na odległości 590 km i dalszej, gdzie stosowana będzie klasa 12 opłat w miejsce dotychczasowej klasy 10.

W tejże grupie uzupełniono nomenklaturę przez wprowadzenie do poz. 1006 klasyfikacji towarów tektury z jednostronnym pokryciem z materiału półszlachetnego, zawierającego miąższ drzewną, makulaturę i celulozę. W ten sposób tektura, pokryta materiałem szlachetnym (celulozą), opłacana będzie dotychczasowe przewoźne wg klasy 6, natomiast tektura, pokryta materiałem półszlachetnym, otrzymała niższe opłaty klasy 7. Jako kryterium dla odróżnienia obu gatunków pokrycia przewidziano w taryfie stopień reakcji na fluoroglucony.

Poza tym skreślono poz. 1153 K. t. (papa asfaltowa) jako zbędną, gdyż papa wszelka ujęta jest w poz. 1008 K. t., z równoczesnym pozostawieniem dawnych opłat poz. 1153, tj. klasy 8, dla wszelkiej papy asfaltowanej lub smolowanej.

W dziale wyrobów drzewnych obniżono taryfę na przewóz szpulek i szpul oraz wałków niemalowanych i niepoliturowanych od stacji Mosty na Wileńszczyźnie, przy której znajduje się największa wytwórnia tych artykułów, z przeznaczeniem na zbyt wewnątrz kraju (tar. specj. WF-83, deklasyfikacja z kl. 6 do 12, ulga ok. 50%), na wywóz za granicę (tar. specj. GF-75, klasa 12) oraz na wywóz przez porty (tar. specj. PF-81, kl. 13, zniżka ok. 55%).

W grupie artykułów chemicznych obniżono o ok. 25% przewoźne dla drobnicowych przesylek sody kaustycznej żrącej w stanie stałym, przeznaczonej do zwalczania przyszczy. Ulga (tar. wyj. wj-10, klasa drobn. III) wprowadzona została na okres 25/X 1938 i. ÷ 1/IV 1939 r. i stosowana jest pod warunkiem dołączenia do listów przewozowych oryginalnych zamówień urzędów wojewódzkich lub starostw. Obszar ważności ulgi obejmuje stacje nadawcze, przy kt6-

rych znajdują się wytwórnie sody, mianowicie: Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Warszawa i Wilno, jako odbiorcze zaś—wszystkie stacje P. K. P.

Na przewóz cukru pastewnego skażonego wprowadzono stałą taryfę ulgową (tar. specj. WC-30) z opłatami klasy drobnicowej III i wagonowej 13. Zniżka w porównaniu z opłatami klas zasadniczych (II i 6) wynosi dla przesyłek drobnicowych ok. 25%, dla przesyłek zaś wagonowych—ok. 55%.

Dla ułatwienia eksportu otrąb zbożowych włączono produkt ten do taryfy portowej PA-1 (zniżka ok. 38%). Przy wywozie najmniej 20 tys. t w okresie 10/XI 1938 r. ÷ 31/VII 1939 r. przyznano dalszą ulgę dla odległości ponad 200 km w granicach 10÷35% w formie tar. wyj. pa-5.

Do tar. specj. WC-5 włączono buraki cukrowe suszone, które uzyskały w ten sposób zniżkę przewoźnego o ok. 60% i zrównane zostały pod względem opłat z ziemniakami suszonymi i platkami wobec wspólnego przeznaczenia tych produktów dla celów pastewnych.

Na przewóz terpentyny surowej i rafinowanej oraz dziegieciu zrównano opłaty na poziomie klasy II drobnicowej i 6 wagonowej. Na skutek powyższej zmiany dziegieć uzyskał zniżkę przewoźnego przy przesyłkach drobnych z kl. I do II (ok. 23%) i przy przesyłkach wagonowych z kl. 5 do 6 (ok. 6%), terpentyna zaś ulgę przy przesyłkach drobnych z kl. I do II (ok. 23%).

W dziale surowców i wyrobów przemysłu żelaznego włączono do poz. 244 K. t. tlenki żelaza, jako odpadki przy chemicznej przeróbce żelaza, przyznając równocześnie dla wymienionego odpadkowego produktu, będącego równocześnie surowcem, opłaty tar. specj. WM-24 przy przewozie ze Zgierza i Pabianic do hut żelaznych.

Okucia i koła do wózków kopalnianych przeniesiono z poz. 1214 K. t. do poz. 1207 c K. t.—wobec czego uzyskały one zniżkę przewoźnego z klasy wagonowej 5 do 8 oraz z klasy drobnicowej I do II.

Poza tym przeprowadzono nieznaczne zmiany w tar. specj. WK-60 na przewóz smoły surowej, ograniczając jej obszar ważności do stacyj nadawczych, przy których znajdują się koksownie i gazownie, oraz redukując stosowany rozmiar ulgi o 5%. Na przewóz czerni (farb), wyrabianych przy stacji Kłaj, przyznano tar. specj. WJ-71 z opłatami kl. wag. 13 i drobn. III, zrównując w ten sposób opłaty na wymieniony produkt z taryfą na farby ziemne.

Do postanowień taryfowych (Tar. cz. I-B) wprowadzono uzupełnienie § 36 przepisem o obliczaniu przewoźnego, za przesyłki wagonowe, złożone z różnych towarów w wypadku, gdy nadawca nie poda wagi jednego z towarów, zawartych w przesyłce. Dotychczas stosowano w takich wypadkach niekorzystne dla nadawców i odbiorców obliczanie przewoźnego za łączną wagę z zastosowaniem taryfy, przypadającej dla towaru najdroższego. Nowowprowadzone uzupełnienie przewiduje, iż w wypadku nie podania przez nadawców wagi jednego z towarów, zawartych w przesyłce—kolej ustala z urzędu nie podaną wagę przez odjęcie od łącznej wagi całej przesyłki sumy wag, podanych przez nadawcę.

Poza tym uzupełniono przepis § 86 b T. cz. I B szczegółowym postanowieniem o sposobie obliczania przewoźnego za przedmioty dużych rozmiarów, przewożonych na 2 wagonach.

Wymienione wyżej zmiany i uzupełnienia taryfowe weszły w życie w okresie 21/X ÷ 10/XI 1938 r.

S. P.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

Z RYNKU FRACHTOWEGO.—Czasopismo „Hansa” z dn. 12 b. m. rozpoczyna sprawozdanie z rynku światowego stwierdzeniem, że w ostatnich tygodniach pozycja trampingu pogarsza się ciągle wszędzie tam, gdzie to pogorszenie jest jeszcze możliwe, i jak dalece to jest możliwe. Następnie wyraża zdziwienie, że pomimo minimalnych widoków na znalezienie frachtów powrotnych (do Europy) istnieje duża możliwość frachtowania statków na podróże z Europy i to po stawkach zniżkujących, oczywiście w obrotach niekontrolowanych.

Zapotrzebowanie na tonaż pod ładunki wszelkiego rodzaju zbóż nadal zanika—z wyjątkiem jedynie krajów naddunajskich, skąd eksportowane są większe partie głównie pszenicy do państw zachodnio-europejskich, w wykonaniu uprzednio zawartych kontraktów. Również zapotrzebowanie na różne inne ładunki maleje.

W dorzeczu La Platy tonaż trampowy, poszukujący zatrudnienia, rośnie i w pierwszych dniach bieżącego miesiąca był szacowany na ok. 926 tys. t nośności. Liczba ta dostatecznie charakteryzuje beznadziejną sytuację tonażu trampowego na międzynarodowym rynku frachtowym.

Tylko w portach morza Bałtyckiego zapotrzebowanie na tonaż jest dobre i nawet rośnie, dzięki czemu stawki frachtowe mają również tendencję mocniejszą. Na drzewo, które jest w tych portach obecnie powodem ożywienia, stawki frachtowe kształtują się mniej więcej o sh 3/- powyżej ustalonych stawek minimalnych. Drzewo eksportują głównie Z. S. R. R. oraz, w mniejszej mierze, Finlandia—do Niemiec, Anglii i do innych portów zachodnio-europejskich.

Podaż tonażu jest dostateczna z dużym zainteresowaniem w kierunku portów morza Śródziemnego.

W Gdyni i w Gdańsku sytuacja na ogół bez zmiany, stawki na węgiel wykazują, zgodnie z przewidywaniami, nieco słabszą tendencję, co jednak nie znajduje jeszcze wyrazu w konkretnych notowaniach. Stawki te wahają się (w sh): do portów duńskich 4/6÷5/-, do południowej Szwecji 4/9÷5/3, do Rouen 6/-÷6/6, do Bordeaux 6/9÷7/3.

W portach naszych pojawiły się całookrętowe małe partie (200÷300 ton) cebuli do Anglii—stawka orientacyjna sh 14/-÷14/6, a przy mniejszych partiach do sh 17/- fio and stowed (tzn., że koszty za-

ładowania oraz sztauerki—ułożenia towaru na statku—ponosi dyponent ładunku). Podobnie również kształtuje się stawka na kartofle do Anglii. Kartofle do Belgii można przewieźć na warunkach nieco korzystniejszych, mianowicie po sh 11/-÷12/- również fio and stowed. Zboże idzie w większych partiach tylko do Niemiec, a że zostało sprzedane na warunkach fob, przeto w portach naszych nie jest notowane. Przy imporcie rudy, złomu i innych tworzyw hutniczych zapewnienie tonażu nie nastęcza na ogół trudności, za wyjątkiem basenu morza Śródziemnego, skąd statki nie zdradzają ostatnio zainteresowania tą kategorią ładunków.

SYTUACJA RYNKU FRACHTOWEGO W GDYNI/GDAŃSKU W PAŹDZIERNIKU 1938 R.—Według oceny Polskiej Agencji Morskiej, październik upłynął pod znakiem wyraźnego ożywienia na rynku gdyńsko-gdańskim. Po dłuższej przerwie dopiero w październiku popyt ładunków szedł w parze z podażą tonażu, toteż stawki frachtowe kształtowały się na poziomie o ok. 3÷6 d wyżej, aniżeli notowane poprzednio. Zaznaczyć wypada, że za papierówkę i kopalniaki płacono do wschodnich portów Anglii stawki sh 2÷3 ponad zredukowane stawki minimalne.

W dziedzinie frachtowania małego tonażu zanotowano również lekkie ożywienie, lecz stawki frachtowe utrzymały się na poziomie zeszłego okresu sprawozdawczego. Za makuchy do Danii płacono RM 4·75÷5·00 do jednego portu, położonego nie dalej na północ jak Aarhus.

Ożywienie w eksporcie polskiego zboża utrzymuje się nadal, a przeciętna stawka wynosi sh zł. 3/3 za 1000 kg. Odprawiono w miesiącu sprawozdawczym szereg statków do Antwerpii wielkości 1000÷4000 t. Jak już zaznaczyliśmy w sprawozdaniu za wrzesień, eksport polskiego zboża do Niemiec, regulowany przez Reichsgetreidestelle, wszedł w okres realizacji, lecz z powodu zawierania kontraktów sprzedaży na warunkach fob—frachtowanie i klarowanie tonażu pozostaje wyłącznie w dyspozycji firm niemieckich.

Eksport węgla z Gdyni/Gdańska był dość ożywiony przy stałej tendencji stawek frachtowych.

POCZTA I TELEGRAF

WYNIKI FINANSOWE PAŃSTW. PRZEDS.

„POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON”
W ROKU 1937/38

Wm września b. r. Rada Ministrów zatwierdziła pierwszy bilans zamknięcia i rachunek strat i zysków Państw. Przeds. „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” za rok sprawozdawczy 1937/38.

Bilans zamknięcia sporządzony został na dz. 31/III 1938 r. i przedstawia się następująco (w tys. zł):

Aktywa	Pasywa
I. Majątek stały	I. Kapitał Skarbu Państwa
1) Nieruchomości . . . 110 284	1) Kap. Skarbu Państwa 103 951

2) Urządzenia telekomunikacyjne i ruchomości 205 915	2) Fundusz amortyz. 842
II. Majątek płynny	
1) Środki płatnicze i papiery wartościowe 24 506	1) Kapitał P. P. T. T. 209 763
2) Akcje i udziały w innych przeds. 22 722	2) Fundusz amortyz. 5 495
3) Materiały 11 427	3) „ zaliczek na uposażenie 4 795
4) Dłużnicy 92 622	4) Fundusz zapasowy 3 179
	III. Kapitały obce (zobowiązania)
	1) Długoterminowe 11 072
	2) Inne 73 255
	IV. Nadwyżka eksploatacyjna 55 124

Suma bilansowa: 467 476 Suma bilansowa: 467 476

Rachunek strat i zysków za rok sprawozdawczy 1937/38 przedstawia się następująco (w tys. zł):

Straty	Zyski
I. Rozchody eksploatacyjne 146 506	I. Wpływy eksploatacyjne 207 967
II. Amortyzacja	
1) Nieruchomości 842	
2) Ruchomości i urządzenia telekom. 5 495	
III. Nadwyżka eksploatacyjna 55 124	
Razem: 207 967	Razem: 207 967

Nadwyżka eksploatacyjna została podzielona, jak następuje (w tys. zł): 5 491—na zwiększenie kapitału Skarbu Państwa, 23 495—na zwiększenie kapitału P. P. T. T., 1 471—na zwiększenie funduszu zaliczek na uposażenie, wreszcie, 24 667—wplacono do kasy Skarbu Państwa.

Powyższy bilans zamknięcia i rachunek strat i zysków stanowią prawidłowe zamknięcie ksiąg przedsiębiorstwa, prowadzonych od dn. 1/IV 1937 r. według zasad księgowości podwójnej.

Wprowadzenie systemu rachunkowego, uwzględniającego całość majątku przedsiębiorstwa, a opartego całkowicie na zasadach księgowości podwójnej—było ostatnim etapem prac nad komercjalizacją Państw. Przeds. „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”.

Systematyczne sporządzanie rocznych bilansów i stałe urealnianie majątku przedsiębiorstwa przez dokonywanie odpisów na fundusz amortyzacyjny daje podstawę do prowadzenia racjonalnej gospodarki.

Odpisy na fundusz amortyzacyjny zostały dokonane po raz pierwszy w roku sprawozdawczym 1937/38. Fundusz amortyzacyjny lokowany jest w nowych inwestycjach, co w praktyce realizowane jest przez dokonywanie już w ciągu roku sprawozdawczego nowych inwestycji na poczet odpisów na fundusz amortyzacyjny.

W latach poprzednich ze względu na kameralistyczny system rachunkowy zagadnienie amortyzacji majątku przedsiębiorstwa nie istniało. Z chwilą sporządzenia pierwszego bilansu otwarcia na dz. 1/IV 1937 r. oraz wprowadzenia księgowości podwójnej majątek przedsiębiorstwa został zinwentaryzowany i oszacowany według wartości rzeczywistej, jaką posiadał w dn. 1/IV 1937 r. Odpisy na fundusz amortyzacyjny zostały obliczone od majątku stałego, wykazanego w bilansie otwarcia na dz. 1/IV 1937 r., tj. od wartości zł 284 897 tys.—po odjęciu wartości składników majątkowych, nie podlegających amortyzacji, jak: place i grunty — zł 18 891 tys., budynki nieukończone — zł 3 479 tys., napowietrzne linie teletechniczne — zł 73 004 tys. i nieukończone linie i urządzenia telekomunikacyjne — zł 677 tys. Ogólna średnia stopa amortyzacyjna majątku stałego wynosi 3,35%, przy czym stopa amortyzacyjna dla nieruchomości wynosi 1,04%, a dla urządzeń telekomunikacyjnych i ruchomości — 5,07%.

Z rachunku strat i zysków Państw. Przeds. „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” za okres sprawozdawczy 1937/38 wynika, że przedsiębiorstwo — po pokryciu wszystkich rozchodów eksploatacyjnych oraz po dokonaniu odpisów na amortyzację — uzyskało nadwyżkę eksploatacyjną w kwocie zł 55 124 tys.

Z nadwyżki tej przedsiębiorstwo wplaciło Skarbowi Państwa kwotę zł 24 667 tys., pozostała zaś część nadwyżki została zużyta następująco: na inwestycje zł 21 928 tys., na spłatę długoterminowych zobowiązań zł 7 057 tys., a zł 1 471 tys. przeznaczono na powiększenie funduszu zaliczek na uposażenie.

Wzrost majątku przedsiębiorstwa w okresie 1937/38 przedstawia poniższe porównanie bilansów z dn. 1/IV 1937 r. i z dn. 31/III 1938 r. (w tys. zł):

	1/IV 1937	31/III 1938	Wzrost (+) lub zmniejszenie (—)
Aktywa:			
I. Majątek stały:			
1) nieruchomości	102 786	110 284	+ 7 498
2) urządzenia telekomunikacyjne i ruchomości	182 111	205 915	+ 23 804
II. Majątek płynny:			
1) środki płatnicze i papiery wartościowe	29 592	24 506	— 5 086
2) akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach	22 648	22 722	+ 74
3) magazyny	10 448	11 427	+ 979
4) dłużnicy	31 878	92 622	+ 60 744
Suma bilansowa:	379 463	467 476	+ 88 013
Pasywa:			
I. Kapitał Skarbu Państwa	102 786	104 793	+ 2 006
II. „ P. P. T. T.	217 107	223 232	+ 6 125
III. Kapitały obce (zobowiąz.):			
1) długoterminowe	8 932	11 072	+ 2 141
2) inne	50 638	73 255	+ 22 617
IV. Nadwyżka eksploatacyjna	—	55 124	+ 55 124
Suma bilansowa:	379 463	467 476	+ 88 013

Wypracowana nadwyżka eksploatacyjna stanowi 13,3% ogółu kapitałów, pracujących w przedsiębiorstwie (zł 412 352 tys.), a 16,8% — kapitałów Skarbu Państwa i P. P. T. T. (zł 328 024 tys.).

Po wprowadzeniu rachunkowości podwójnej wpłatę do Skarbu Państwa należy traktować jako udział Skarbu Państwa w zyskach przedsiębiorstwa, a tym samym należy brać pod uwagę ustosunkowanie wysokości wpłaty do kapitałów. W systemie rachunkowości kameralnej wpłata do Skarbu Państwa była nadwyżką wpływów eksploatacyjnych gotówkowych nad gotówkowymi rozchodami eksploatacyjnymi, do których zaliczane były również i wydatki na inwestycje.

Wynik bilansowy nie odzwierciedla jednak całokształtu obrotów przedsiębiorstwa, albowiem na podstawie ustawy o poczcie, telegrafii i telefonii wykonuje ono bezpłatnie szereg świadczeń, jak np. przesyłki listowe i doniesienia telefoniczne, wysyłane do właściwych władz o pomoc w przypadkach napadów rabunkowych, pożarów, epidemii, katastrof itp., przesyłki listowe i paczki, przesyłane między P. K. O. a urzędami pocztowymi, a poza tym — świadczenia niepełnopłatne, jak np. urzędowe przesyłki listowe zwykłe i polecone, oraz czynności urzędów pocztowych na rzecz Pocztovej Kasy Oszczędności. Roczny ubytek w dochodach z tytułu wszystkich powyższych świadczeń wyraża się kwotą kilkunastu milionów złotych.

Świadczenia bezpłatne i niepełnopłatne stanowią poważną daninę, jaką przedsiębiorstwo składa na rzecz Państwa, i mogą być uważane do pewnego stopnia za rekompensatę przywilejów — takich, jak np. wyłączność pocztowo-telekomunikacyjna, oraz zwolnienie przedsię-

biorstwa od podatków, danin i opłat publicznych, od których wolny jest Skarb Państwa.

Utrzymanie rentowności przedsiębiorstwa, pomijając uzasadnienie gospodarcze, konieczne jest dla przeprowadzenia szeregu inwestycji, jak: kabelizacja linii telefonicznych, automatyzacja central telefonicznych, budowa radiostacji, modernizacja sprzętu itp., które to inwestycje warunkują podniesienie sprawności obsługi i popularyzację urządzeń pocztowo-telekomunikacyjnych.

Zbliżenie poczty, telegrafu i telefonu do klienta — przy równoczesnym zapewnieniu poszczególnym placówkom warunków rentowności — to pogodzenie zasady użyteczności publicznej instytucji z postulatem prowadzenia jej według zasad handlowych, co było podstawowym założeniem komercjalizacji.

A. Bogdanowicz

WPLYWY I ROZCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA „POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON” WE WRZEŚNIU 1938 R. przedstawiały się, jak następuje (w zł):

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje okr. poczt. i teleg.	1 026'67	432 772'60
Urzędy pocztowe	12 187 378'64	9 142 633'92
Urzędy telefoniczne i teleg.	5 641 944'20	2 451 194'85
Radiotelegraf	609 483'25	87 275'33
Państwowy Instytut Telekomun. .	1 996'90	76 785'92

Główna Składnica Materiałów Pocztowych	72 65	13 035'40
Główna Składnica Materiał. Teletechnicznych	3 06	9 899'19
Izba Kontroli Rachunkowej Poczty i Telekomunikacji	6 147'03	81 250'03
Emerytury	45 150'38	1 564 823'79
Długi i gwarancje	—	90 862'50
Wpływy wspólne	146 729'86	—
Rozchody wsp. lne	—	238 716'00
Rozchody na poczet nadwyżki eksploatacyjnej	—	2 362 860'36
Razem:	18 639 932 64	16 552 109'85

Wpływy urzędów obejmują dochód z następujących źródeł (w zł):

Oplaty pocztowe	11 502 593'90
„ telegraficzne	661 896'44
„ telefoniczne	4 945 210'18
„ radiotelegraficzne	158 157'27
„ radiofoniczne	436 112'31
Wpłata za świadczenia na rzecz P. K. O.	579 166'00
Inne wpływy	357 216'54

Nadwyżka wpływów nad rozchodami z Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” we wrześniu 1938 r. wyniosła zł 2 087 822'75.

Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywanego przez Min. Poczty i Telegrafów, stanowiły zł 21'10 w dochodach i zł 162 704'79 w wydatkach.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Zjednoczenie z Rzeczpospolitą Polską ziem, odzyskanych w listopadzie 1938 r., i rozciągnięcie na te ziemie mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych — dekret z dn. 16 XI 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 87/1938, poz. 585).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Zmiana taryfy celnej wywozowej — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 4 XI 1938 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr 86/1938, poz. 582).

Zgłoszenie i zaofiarowanie do skupu mienia, posiadanego za granicą, oraz należności od zagranicy — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 7 XI 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 86/1938, poz. 583).

Rejestr praw rzeczowych na pojazdach mechanicznych — rozporz. Ministra Komunikacji z dn. 9 IX 1938 r., wydane w poroz. z Ministrami: Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu („Dz. Ust. R. P.” Nr 87/1938, poz. 586).

Opłaty w postępowaniu, wiążącym się z rejestrem praw rzeczowych na pojazdach mechanicznych — rozporz. Ministra Komunikacji z dn. 3 XI 1938 r., wyd. w poroz. z Ministrem Skarbu („Dz. Ust. R. P.” Nr 87/1938, poz. 587).

Uzupełnienie taryfy na wyroby tytoniowe — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 31 X 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 87/1938, poz. 588).

Zmiana cennika soli i solanki — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 31 X 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 87/1938, poz. 589).

OBWIESZCZENIE MINISTRA:

Jednolity tekst dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 26 IV 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi — obwieszc. Ministra Skarbu z dn. 7 XI 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 86/1938, poz. 584).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

24 listopada:

— „Belg. S. A. Pol. Polskich Hut Szklanych dawn. Pol.-Ros. Hut. Lustrzanych” — o g. 15 w lok. S-ki w Brukseli, Henri Maus 37—39.

— „Teren” S. A. dla Przem. Bud. — o g. 18 w lok. S-ki w Krakowie, Batorego 15b.

26 listopada:

— Małop. T-wo Cukr. „Przeworsk”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Przeworsku.

— „Śląskie Zakł. Elektr.” S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Katowicach, 3 Maja 9.

28 listopada:

— Cukrownia „Ciechanów”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Ordynacka 8.

— T-wo Fabr. Cukru i Rafin. „Łubna i Szreniawa”, S. A. — o g. 14½ w Grand Hotelu w Krakowie, Sławkowska 8.

— Zakł. Przem. „Witulini”, S. A. — o g. 11 w kanc. Rej. Wł. Roguskiego w Radomiu, Piłsudskiego 10.

29 listopada:

— „Giesche” Fabr. Porcelany, S. A. — o g. 11 w lok. S. A. „Giesche” w Katowicach, Podgórna 4.

— Cukrownia „Dobre”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14 m. 4.

— T-wo Akc. Cukrowni „Ostrowite” — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Królewska 7.

— Pol.-Szwajc. Fabr. Czekolady „Suchard”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, Maarska 6.

— „Chodorów” S. A. dla Przem. Cukr. — o g. 11 w lok. f-my „Polsot” we Lwowie, Szajnochy 2.

— „Sand.-Wielkop. Hodowla Nasion”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Żurawia 23.

— „Herzfeld & Victorius”, S. A. — o g. 12 w lok. T-wa Sosn. Fabr. Rur i Żel. w W-wie, Moniuszki 10.

— „Częstocickie T-wo Fabr. Cukru”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat 41.

30 listopada:

— S. A. Hodowli Nasion „Udycz” — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Koszykowa 6.

— „Warsz. T-wo Fabr. Cukru”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Krak. Przedm. 7.

— „K. Buszczyński i Synowie” Hodowla Nasion, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14.

— Hod. Nasion Bur. Cukr. „Motycz”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14.

— „Siła i Światło”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 94.

— Cukrownia i Raf. „Nieledeu”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Krak. Przedm. 17 m. 22.

1 grudnia:

— Polska Żarówka „Osram”, S. A. — o g. 12½ w lok. S-ki w W-wie, pl. 3 Krzyży 8.

2 grudnia:

— „Galic. Karp. Naft. T-wo Akc., dawn. Bergheim i Mac Garvey” — o g. 11¼ w lok. T-wa we Lwowie, pl. Mariacki 8.

— „Nafta”, S. A. — o g. 13¼ w lok. T-wa we Lwowie, pl. Mariacki 8.

3 grudnia:

- „Powsz. T-wo Powiernicze”, S. A.—o g. 13 w kanc. Not. Sułowskiego w W-wie, Kapucyńska 6.
- T-wo Hand.-Wytw. „Molitor”, S. A.—o g. 10 w lok. S-ki we Lwowie, Boimów 3.

5 grudnia:

- T-wo Górn.-Przem. „Saturn”, S. A.—o g. 11 w lok. T-wa w Czeladzi kop. „Saturn”.
- Zakł. Przem. Metal. „Staniola”, S. A.—o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Czerska 12.

6 grudnia:

- „Światło”, Przem. Graf., S. A.—o g. 17 w kanc. Not. Dra Z. Lubomęskiego w Bielsku, 3 Maja 13.
- Fabr. Waty Hygr. „Alba”, S. A.—o g. 13 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— Zakł. Przem. Opatr. „Wata”, S. A.—o g. 14 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— Fabr. Wyr. Metal. „Fema”, S. A.—o g. 18 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Dra E. Warmińskiego 11.

— „Kołomyjskie Koleje Lok.”, S. A.—o g. 12 w lok. Powsz. B-ku Kred. we Lwowie, Jagiellońska 5—7.

7 grudnia:

— „Lub. Synd. Roln.”, S. A.—o g. 17 w lok. B.G.K., Oddz. w Lublinie, Krak. Przedm. 64.

— „Kolej. Lok. Siersza-Trzebinia-Skawce”, S. A.—o g. 10 w lok. Dyr. Okr. Kolei Państw. w Krakowie.

9 grudnia:

— „Browar Obywatelski”, S. A.—o g. 16 w lok. S-ki w Tychach (woj. śląskie).

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ZAKAZ WYMIERZANIA OPŁAT STEMPLOWYCH OD DOKUMENTÓW PRYWATNYCH.—Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 24/V 1938 r. L. D. V 7336/5/38, wystosowanym do władz skarbowych, zakazało wymierzania opłat stempłowych od dokumentów prywatnych, tj. nie ujętych w formę aktu notarialnego, jeśli stwierdzają: umowę o przejście prawa własności do nieruchomości lub o ustanowienie prawa użytkowania na nieruchomości lub (na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej) o ustanowienie zastawu nieruchomości. Zarządzenie to zostało umotywowane tym, że—w myśl art. 82 prawa o notariacie—umowa o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności do nieruchomości, sporządzona nie w formie aktu notarialnego, jest nieważna, a w myśl art. 49 ustawy o opłatach stempłowych—pismo, stwierdzające czynność prawną, nie podlega opłacie stempłowej, jeśli dana czynność prawna jest w myśl prawa prywatnego nieważna. Ministerstwo Skarbu poleciło też urzędom opłat stempłowych i urzędom skarbowym, aby odmawiając wymierzenia opłaty stempłowej w razie przedstawienia dokumentu, o jakim mowa, zwracały uwagę stron, że dana umowa jest nieważna, że zatem nie powoduje żadnych skutków prawnych i ze stanowiska prawnego ma być uważana za nie istniejącą.

Zarazem Ministerstwo Skarbu wyjaśniło:

1) że zasady powyższe należy stosować wówczas, gdy chodzi o nieruchomość w rozumieniu prawa prywatnego, że zatem zasady te nie mają zastosowania, jeśli umowa ma za przedmiot rzecz, która jest nieruchomością w rozumieniu art. 12 ustawy o opłatach stempłowych, lecz nie jest nieruchomością w myśl prawa prywatnego (taka sytuacja istnieje w przypadku, którego dotyczą wykładnie 105 i 306, ogłoszone w „Dz. Urzęd. Min. Skarbu” Nr 33/1927 i Nr 5/1931, tj. gdy pismo stwierdza umowę sprzedaży budynku bez jednoczesnej sprzedaży placu, na którym budynek stoi);

2) że co do przedmiotów, będących nieruchomościami w rozumieniu prawa prywatnego, dekret Prezydenta Rzplitej z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 585) ustanowił wyjątek od przymusu notarialnego postanawiając, że „przepisu art. 82 prawa o notariacie nie stosuje się do umów o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa wydobywania minerałów żywiczych”, z czego wynika, że w razie przedstawienia celem wymiaru opłaty stempłowej dokumentu, dotyczącego przejścia prawa wydobywania minerałów żywiczych, nie ma przeszkody wymierzenia opłaty;

3) że umowa najmu nieruchomości nie nadaje najemcy prawa użytkowania nieruchomości, lecz—jak wynika z wyraźnego brzmienia art. 370 kodeksu zobowiązań—nadaje prawo używania, że zatem ważność umowy najmu nieruchomości nie zależy od formy notarialnej.

PIENIĄDZ I KREDYT

ZGŁOSZENIE I ZAOFIAROWANIE DO SKUPU MIENIA, POSIADANEGO ZA GRANICĄ, ORAZ NALEŻNOŚCI OD ZAGRANICY.—Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 7/XI 1938 r., opartym na art. 10 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 26/IV

1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi, ogłoszonym w „Dzienniku Ust. R. P.” Nr 86/1938, poz. 583—wprowadzony został dla osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, obowiązek zgłoszenia mienia, posiadanego za granicą, oraz należności od zagranicy oraz obowiązek zaofiarowania do skupu niektórych z zgłoszonych wartości.

Zgłoszenie winno nastąpić w Banku Polskim lub jego oddziałach, przy czym zgłoszenie to—wg wyjaśnień Banku Polskiego—może nastąpić również w drodze korespondencyjnej.

Termin zgłoszenia został określony na 30 dni od daty ogłoszenia, tj. do dn. 10/XII b. r.

Obowiązek zgłoszenia obejmuje posiadane za granicą zagraniczne pieniądze, złoto, papiery procentowe i dywidendowe—i to zarówno zagraniczne, jak i krajowe, opiewające na walutę zagraniczną (np. transza funtowa pożyczki stabilizacyjnej), kupony od takich papierów, należności od zagranicy z wszelkich tytułów (np. z tytułu rachunków w instytucjach kredytowych, udzielonych kredytów, umów o ubezpieczenie, rent i świadczeń okresowych, należnych honorariów)—bez względu na to, czy dowód należności znajduje się w kraju czy za granicą, posiadane za granicą nieruchomości oraz wszelkie innego rodzaju prawa majątkowe (udziały w przedsiębiorstwach, prawa na nieruchomościach itp.).

Zgłoszenie obejmować winno dokładną specyfikację zgłaszanego mienia, a więc: rodzaj, nazwę, tytuł należności, wysokość itp., przy czym na żądanie Banku Polskiego udzielać należy wszelkich wyjaśnień i dostarczać wszelkich danych, dotyczących mienia, podlegającego zgłoszeniu.

Osoby, obowiązane do zgłoszenia, mają obowiązek zaofiarować Bankowi Polskiemu do skupu, równocześnie ze zgłoszeniem, całkowitą sumę posiadanych za granicą zagranicznych pieniędzy i złota oraz zlecić Bankowi Polskiemu na jego żądanie posiadane za granicą papiery procentowe i dywidendowe do sprzedaży, inne zaś należności—na żądanie Banku do inkasa, dostarczając Bankowi Polskiemu na jego żądanie wszelkich dokumentów, potrzebnych do wykonania tego zlecenia, oraz udzielać mu wszelkiej potrzebnej pomocy do wykonania zlecenia.

Wszelkie dane, zgłoszone Bankowi Polskiemu, stanowią tajemnicę i nie będą udzielane przez Bank Polski władzom skarbowym.

Od obowiązku zgłoszenia i zaofiarowania do skupu mienia, posiadanego za granicą, oraz należności od zagranicy są wolne:

a) Osoby fizyczne i prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, jeżeli łączna wartość posiadanego przez nie mienia, podlegającego zgłoszeniu, nie przekracza równowartości zł 5 000.

Norma ta jednak nie dotyczy nieruchomości, które muszą być zgłaszane bez względu na ich wartość. Przy ustalaniu łącznej wartości należności zagranicznych należy jednak uwzględniać wartość nieruchomości. Jeżeli więc osoba, zamieszkała w kraju, posiada za granicą plac wartości zł 4 tys., ponadto zł 2 tys. na rachunku bankowym—winna jest zgłosić całe posiadane mienie.

b) Eksporterzy z tytułu należności eksportowych, które winni zgłaszać stale—niezależnie od omawianego rozporządzenia, a to w myśl przepisów, wydanych na podstawie dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 7/V 1936 r. w sprawie kontroli obrotu towarowego z zagranicą i W. M. Gdańskiem.

c) Banki dewizowe.

d) Osoby, korzystające w Polsce z prawa zakrajowości, oraz zawodowi konsulowie i przydani im zawodowi urzędnicy—jeżeli osoby te posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego.

e) Mający miejsce zamieszkania w Polsce obywatele tych państw, które w zakresie spraw, uregulowanych w rozporządzeniu Ministra Skarbu—bądź w ogóle obowiązków analogicznych nie wprowadziły, bądź nie stosują ich do obywateli Państwa Polskiego.

Niezgłoszenie do rejestracji powoduje surowe sankcje karne, a to kary więzienia do lat 5, grzywnę do zł 200 tys. oraz konfiskatę całego niezgłoszonego mienia.

NOWELIZACJA DEKRETU DEWIZOWEGO

W zesz. 46/1938 tygodnika (str. 1676) omówiliśmy w ogólnym zarysie zmiany w reglamentacji dewizowej, wprowadzone dekretem Prezydenta Rzplitej z dn. 6/XI b. r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 85/1938, poz. 571); obecnie podajemy szczegółową analizę zmian dekretu dewizowego—rozpoczynając przede wszystkim od zmian zasadniczych pojęć dekretowych.

Dotychczasowe brzmienie dekretu rozumiało pod pojęciem „handlu zagranicznymi środkami płatniczymi” zawieranie lub wykonywanie 5 umów, wymienionych taksatywnie, a to umów: kupna-sprzedaży, zamiany, pożyczki, przelewu oraz zastawu, których przedmiotem są zagraniczne środki płatnicze.

Obecna nowela pojęcie handlu zagranicznymi środkami płatniczymi rozszerza zarówno na zawieranie, jak i na wykonywanie wszelkich umów, w wyniku których ma nastąpić lub następuje przeniesienie własności lub posiadania zagranicznych środków płatniczych. Tym samym objęte zostały nowelą wszelkie umowy bez względu na ich charakter, a więc i darowizna i ugoda, depozyt nieprawidłowy itd.

Ponadto—wobec obecnego brzmienia dekretu—zabronione jest posługiwanie się zagranicznymi środkami płatniczymi jako środkiem płatniczym wewnątrz kraju. Nie wolno więc obecnie i pro foro interno zawierać umów kupna-sprzedaży, zamiany itd., które przewidują zapłatę czy to w dolarach, czy funtach, czy innej obcej walucie.

Jak więc z powyższego wynika, zakres pojęcia handlu zagranicznymi środkami płatniczymi został ujęty w szerokie ramy zakazów.

Analogicznie do zmian pojęcia handlu zagranicznymi środkami płatniczymi wprowadzone zostało pojęcie handlu złotem. W związku z powyższym ujęciem handlu złotem—odnoszą się do złota te wszyst-

kie wyżej omówione zakazy, które odnoszą się do handlu zagranicznymi środkami płatniczymi.

Wreszcie, jeżeli chodzi o bardziej mocniejsze ujęcie, ustawodawca w art. 8 ust. 1 podkreślił zakaz „wszelkiego rodzaju przekazywania środków płatniczych”. Wyrażenie „przekazywanie” jest tu użyte w rozumieniu gospodarczym, a więc w o wiele szerszym i o większym zakresie niż „przekaz” z Kodeksu Zobowiązań. Słowo „przekazywanie” jest spolszczeniem wyrazu „transfer”. Cytowany art. 8 jest jednym z najbardziej zasadniczych przepisów dekretu, ujmuje on bowiem większość zakazów tak co do transferu, jak i dysponowania mienia krajowca dewizowego wobec cudzoziemców—i to nie tylko mieniem, znajdującym się w kraju, ale i mieniem zagranicznym krajowca dewizowego.

Wszelkie dysponowanie mieniem krajowca za granicą wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej, bez względu na rodzaj, postać i wartość mienia, znajdującego się za granicą. Ponadto w stosunku do dotychczasowego art. 8 został on rozszerzony przez ust. 3, który ma na celu zapobieganie nielegalnemu handlowi zamrożeniami i blokami zagranicznymi, znajdującymi się w Polsce, jak i przez ust. 6, zakazujący stawiania do dyspozycji cudzoziemców obok środków płatniczych i złota, papierów procentowych i dywidendowych, kuponów od takich papierów oraz książeczek oszczędnościowych i wkładkowych.

Łączący się z postanowienia artykułu 8 artykuł 10 dekretu, nadający Ministrowi Skarbu ramowe upoważnienia, został rozszerzony i wzmocniony. Obowiązek zgłoszenia i zaofiarowania został rozszerzony na wszelkiego rodzaju prawa majątkowe, należności, jak również na nieruchomości i prawa rzeczowe do nieruchomości. Ponadto art. 10 w brzmieniu znowelizowanym wprowadza obowiązek udowodnienia dopełnienia obowiązków, ustanowionych w tym artykule.

Przechodząc do rozszerzonych uprawnień Komisji Dewizowej, nadających jej większą elastyczność, podkreślić należy przede wszystkim zmianę art. 3, stanowiącego zasady orzekania Komisji Dewizowej. Artykuł ten w brzmieniu znowelizowanym określa w sposób wyraźny, że Komisja Dewizowa orzeka ostatecznie według swobodnej oceny bez obowiązku podawania motywów. Decyzje Komisji o charakterze ogólnym zostają ogłaszane w „Dzienniku Urzęd. Min. Skarbu”; jest to sankcjonowanie stanu faktycznego, gdyż Komisja decyzje te ogłaszała i przed nowelizacją (tzw. „okólniki” Komisji Dewizowej). Są to zarządzenia o charakterze ogólnym, dotyczące pewnej kategorii osób lub czynności. Wreszcie, Komisja Dewizowa ma prawa udzielać zezwoleń warunkowych, przy czym dopełnienie warunków jest zabezpieczone sankcjami karnymi.

W dotychczasowym dekreście był szereg czynności zabronionych, na które mógł zezwolić jedynie Minister Skarbu w drodze specjalnych rozporządzeń. Ze względu na techniki ustawodawczej niemożliwe byłoby wyjednywanie zezwoleń Ministra Skarbu dla poszczególnych zabronionych czynności w formie rozporządzeń. Zapobiegła tej luce nowelizacja, która ze względu na codzienne potrzeby życia gospodarczego rozluźniła te bezwzględne zasady na ograniczenia, tj. czynności zakazane bez zezwolenia. W ten sposób Komisja Dewizowa może zezwolić na dotychczas zabronione bezwzględnie czynności w art. 5 (zakaz handlu zagranicznymi środkami płatniczymi—do tej pory dozwolony tylko Bankowi Polskiemu i przedsiębiorstwom bankowym, które uzyskały odpowiednie uprawnienia dewizowe), art. 6 (handel złotem), art. 10 (zgłoszenie i zaofiarowanie do skupu), art. 13 (kurs).

Przepisów powyższych nie należy uważać za obostrzenie, ale za swobodniejsze i elastyczniejsze orzekanie Komisji Dewizowej. Dekret objął w noweli pojęciem „zagranicy” wolny obszar celny, do którego stosują się wszelkie zakazy przekazywania, wysyłania i wywozu za granicę lub sprowadzania z zagranicy.

Sposób stosowania przepisów dekretu w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym określić ma rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu i Ministra Sprawiedliwości. Przepisy karne dekretu—w zasadzie niezmienione (poza zwiększeniem kary za przekroczenie postanowień art. 10)—zostały obecnie uporządkowane. Zmianom powyższym, jak również wprowadzonemu nowelą organowi dla ścigania przestępstw dewizowych poświęcimy w jednym z zeszytów najbliższych specjalne omówienie.

UPOWAŻNIENIE BANKÓW DEWIZOWYCH DO PRZEKAZYWANIA ZA GRANICĘ NALEŻNOŚCI ZA SPROWADZONE TOWARY I KOSZTY UBOCZNE.—Komisja Dewizowa uchwałą z dn. 16/XI 1938 r. uzupełniła po raz drugi okólnik Nr 5 z dn. 1/V 1936 r. w sposób następujący¹⁾:

I.—Ogranicza się upoważnienie, udzielone oddziałom Banku Polskiego i bankom dewizowym, do załatwiania wniosków o zezwolenie na uregulowanie zobowiązań, wynikających z przywozu towarów, jak również zagranicznych kosztów ekspedycji, ubezpieczenia i transportu—do kwoty zł 500 na warunkach, określonych przepisami okólników Komisji Dewizowej Nr 5 i Nr 14.

Wnioski z powyższych tytułów, opiewające na sumy, wyższe niż zł 500, jak również wnioski w przypadkach, gdy całkowite zobowiązanie wobec zagranicznego dostawcy przekracza kwotę zł 500—winny być od chwili wydania omawianego zarządzenia przedstawiane do decyzji Komisji Dewizowej.

II.—Opłatę manipulacyjną w wysokości $\frac{1}{2}\%$ według przepisów okólnika Komisji Dewizowej Nr 20 należy pobierać począwszy od dn. 18/XI 1938 r. od wszystkich zezwoleń Komisji Dewizowej, przekraczających sumę zł 500.

ANULOWANIE LUB SPROSTOWANIE POTWIERDZENIA BANKU DEWIZOWEGO.—Na życzenie Polskiego Instytutu Rozrachunkowego Związek Banków wyjaśnił, iż w wypadku konieczności dokonania sprostowania wystawionego przez bank dewizowy i zarejestrowanego w Instytucie potwierdzenia banku dewizowego (egz. V)—bank dewizowy powinien wystawić nowe potwierdzenie, nadesłać je do Instytutu z osobnym pismem wraz z odcinkiem dolnym niewłaściwego potwierdzenia i podać powody sprostowania.

Instytut—po otrzymaniu tych dokumentów—dokona anulowania niewłaściwego potwierdzenia, przy czym zaliczy wpływ na podstawie nowo-wystawionego odcinka górnego.

Instytut podkreśla, iż odcinek dolny potwierdzenia banku dewizowego (egz. V), wycofany od eksportera, powinien być zwrócony Polskiemu Instytutowi Rozrachunkowemu we wszystkich przypadkach sprostowania lub anulowania potwierdzenia banku dewizowego (egz. V) przez bank dewizowy.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 7 do 12 listopada 1938 r.

Wskutek utrzymywania się na rynku dewiz w dalszym ciągu słabej tendencji—niemal wszystkie kursy obniżyły się; w tym ruchu zniżkowym notowań jedyny wyjątek stanowiły korony czesko-słowackie, które odnotowały zysk w wysokości zł 0.01 na 100 kor. Straty (w zł na 100 jednostkach walutowych) przedstawiają się następująco: franki francuskie 0.05, franki szwajcarskie 0.10, floreny holenderskie 0.45, korony szwedzkie 0.35, korony duńskie 0.20 oraz korony norweskie 0.40; poza tym dolary gotówkowe straciły zł 0.00¼ na \$ 1 oraz funty szterlingi—zł 0.08 na £ 1.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5.31 $\frac{1}{2}$	5.31 $\frac{1}{2}$	5.31 $\frac{1}{2}$
" " " telegr.	\$ 1	5.32	5.31 $\frac{1}{4}$	5.32
Funty szterlingi	£ 1	25.33	25.25	25.25
Franki francuskie	100 fr.	14.18	14.14	14.14
Franki szwajcarskie	100 fr.	—	—	120.70
Belgi	100 blg.	90.10	90.05	90.10
Marki niemieckie	100 RM	—	—	—
Korony czesko-słow.	100 kor.	18.27	18.25	18.27
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	289.30	289.05	289.30
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	130.50	130.20	130.20
Korony duńskie	100 kor.	113.05	112.90	112.90
Korony norweskie	100 kor.	127.20	126.80	126.80

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych—przy tendencji słabej—obroty uległy redukcji. W szczególności—małych obrotów dokonano premiówkami; ten brak zainteresowania tą grupą papierów, a także i odbyte ciągnięcie przyczyniły się do zniżki kursów, mianowicie: sztuki I emisji 3% Poż. Inwestycyjnej straciły zł 0.62, sztuki II emisji zł 2.00 i serie tejsze emisji zł 1.00; natomiast

kurs seryj I emisji tej pożyczki podniósł się o zł 0.50. W grupie pozostałych pożyczek—4½% Poż. Wewnętrzna straciła 0.50% nom., a 5% Poż. Konwersyjna—1.25% nom.

Również i obroty papierami lokacyjnymi prywatnymi były ograniczone. Na uwagę zasługuje niemal zupełny zanik obrotów listami zastawnymi towarzystw kredytowych miast prowincjonalnych. Przy tendencji niejednolitej—saldo tygodniowe kształtowały się następująco (w %—ach nominalu; ze znakiem plus—zysk, ze znakiem minus—strata): 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie—0.25, 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego we Lwowie—0.50, 4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. +1.25, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.—0.50, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1936 r. +0.25 oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.—0.75.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe				
w zł za sztukę				
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja sztuki	zł w zł. 100	84.25	83.63	83.63
" " serie	" " " "	93.25	93.00	93.25
II " sztuki	" " " "			83.00
" " serie	" " " "			92.50
4% Pożyczka Premiowa Dolarowa	\$1)	42.25	42.00	42.00
w % % nominalu				
4% Pożyczka Konsolidacyjna	zł w zł.	67.00	66.88	67.00
4½% " Wewnętrzna	zł	65.38	65.00	65.00
5% " Konwersyjna	zł	68.50	67.75	67.75
5% " Konwers. Kol.	zł			65.50 ²⁾

Listy zastawne i obligacje banków				
7%	L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83.25	83.25 83.25
7%	" " " " "	zł w zł. 1927	94.00	94.00 94.00
7%	L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83.25	83.25 83.25
7%	" " " " "	zł w zł. 1924	94.00	94.00 94.00
7%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83.25	83.25 83.25
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94.00	94.00 94.00
8%	Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	93.00	93.00 93.00
8½%	L. Z. " " "	zł w zł. 1924	81.00	81.00 81.00
8½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81.00	81.00 81.00
5½%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81.00	81.00 81.00
5½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81.00	81.00 81.00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych				
4½%	L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie	zł	64.00	63.75 64.00
4½%	L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego we Lwowie	zi		64.00
4½%	L. Z. Pozn. Ziem. Kred.	zł		64.75
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy	zł		78.75
5%	" " " " "	" z 1933 r. zł	74.50	73.25 73.25
5%	" " " " "	" z 1936 r. zł	73.00	72.00 73.00
5%	" " " " "	Łodzi z 1933 r. zł	66.25	65.00 65.25

POŻYCZKI POLSKIE NA GIĘŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)

	24 ÷ 29/X	31/X ÷ 5/XI	7 ÷ 12/XI
New York			
4½% dolarowa 1920	52—51—52 (8 000)	52—48 $\frac{1}{8}$ —48 $\frac{1}{8}$ (4 000)	49 $\frac{1}{2}$ —49 $\frac{1}{2}$ —49 $\frac{1}{2}$ (1 000)
8% Dillon 1925	43 $\frac{1}{2}$ —41—42 (24 000)	42 $\frac{1}{2}$ —42—42 $\frac{1}{2}$ (7 000)	44 $\frac{1}{4}$ —44—44 $\frac{1}{4}$ (6 000)

¹⁾ \$ 5 = zł 44.57.

²⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

³⁾ Kursy—w %—ach nominalu; obroty—w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie — w tysiącach).

4 1/2% stabiliz. 1927	55 1/4—55 1/4— —55 1/4 (1 000)	58—57—57 3/4 (11 000)	59 1/2—57 3/4— —59 1/2 (17 000)	Zurych 7% stabilizac. 1927	—	—	—
4 1/2% Warszawy 1928	40—40—40 (1 000)	40—40—40 (1 000)	40—40—40 (4 000)	Paryż ¹⁾ 4 1/2% stabiliz. 1927	43:35—42:72	43:00—42:51	41:73—41:56
4 1/2% Śląska 1928	bez obrotów	40—39—40 (3 000)	42 1/4—41—42 1/4 (15 000)	Mediolan 7% włoska 1924	100:51—99:81— —99:81 (75)	—	100:77—100:37— —100:57 (475)
Londyn 4 1/2% stabiliz. 1927	62:33—62:33— —62:33	58:76—58:76— —58:76	bez transakcyj				

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

PIERWSZY MIĘDZYNARODOWY KONGRES KREDYTU ROLNEGO

W dniach 18÷23/X b. r. odbył się w Neapolu I Kongres Międzynarodowy Kredytu Rolnego, zorganizowany przez dwie instytucje międzynarodowe: Federation Internationale des Techniciens Agronomes i Conférences Internationales du Credit Agricole. Pierwsza z wymienionych organizacji, grupująca na gruncie międzynarodowym rolników z wyższym wykształceniem, przyczyniła się do udziału w Kongresie—często w charakterze indywidualnym—wybitnych znawców i uczonych w zakresie ekonomiki rolnej. Druga z organizacji, inicjująca Kongres, składa się statutowo z członków instytucji kredytowych lub związków tych instytucji w poszczególnych krajach. Na skutek tego w delegacjach poszczególnych krajów, obok przedstawicieli świata naukowego, specjalnie licznie byli reprezentowani kierownicy państwowych, komunalnych, spółdzielczych, a nawet prywatnych instytucji kredytu rolnego.

Reprezentowanych było na Kongresie 26 państw, mianowicie: Niemcy, Albania, Afryka Połudn., Alger, Belgia, Brazylia, Bułgaria, Kanada, Egipt, Hiszpania, Estonia, Stany Zjedn., Francja, Włochy, Grecja, Węgry, Japonia, Litwa, Holandia, Rumunia, Szwecja, Czecho-Słowacja, Tunis, Jugosławia, Polska, Anglia.

Spośród organizacji międzynarodowych uczestniczyły: Instytut Rolniczy w Rzymie, Centre Agraire International (Paryż), Federation Internationale des Techniciens Agronomes (Rzym), Conférences Internationales du Credit Agricole (Rzym), Institut International de l'Épargne (Rzym), oraz Conférences Internationales des Engres Chimiques (Rzym).

Przedyskutowane przez Kongres tematy nosiły charakter mało sprecyzowany, czego przyczyną była tendencja uwzględnienia często różnorodnych form organizacyjnych i kierunków rozwoju kredytu rolnego w poszczególnych krajach. Różnice te miały swe źródło raczej w warunkach produkcji rolnej i metod, stosowanych w życiu gospodarczym przez poszczególne państwa, niż w ich organicznych właściwościach gospodarczych. Występowały one bowiem dość wyraźnie między państwami, hołdującymi zasadom totalizmu gospodarczego, i państwami, hołdującymi raczej systemom autonomizmu gospodarczego. Nie były one natomiast tak wyraźne—a w wielu wypadkach zanikały zupełnie—przy porównywaniu metod działania państw o organicznie różnorodnej strukturze gospodarczej, jaką w zakresie produkcji rolnej stanowią państwa importerskie w porównaniu z eksportującymi. Zatarcie tych różnic stanowi, niewątpliwie, skutek powszechnego autarkizmu, który powoduje dążenie każdego organizmu gospodarczego do uzyskania samowystarczalności w każdej dziedzinie, a więc i w zakresie produkcji rolnej.

Ogólnikowość obrad i uchwał Kongresu czerpie niewątpliwie swe źródło nie tylko w międzynarodowym jego charakterze, lecz również w okoliczności, że był to pierwszy tego rodzaju zjazd. Z natury rzeczy musiał on więc zwrócić uwagę raczej na zagadnienia podstawowe o charakterze wytycznych programowych, a dopiero następnym zjazdem stawiając do rozwiązania zadanie badań bardziej szczegółowych z zakresu metod działania i realizacji.

Pomimo ogólnego charakteru obrady Kongresu dały obraz zupełnie zgodnych opinii w zakresie najbardziej podstawowych zagadnień kredytu rolnego.

Wyrazem tego są rezolucje Kongresu następującej treści:

Organizacja i działanie kredytu rolnego

Kongres wyraża następujące życzenia:

1. Pożądane jest, aby kredyt rolny był kredytem, mającym na względzie produkcję rolną.

2. Przed przyznaniem pożyczek należy brać pod uwagę cel, jakim kieruje się pożyczkobiorca, oraz należy upewnić się, że jego zamierzenia są usprawiedliwione i dające się urzeczywistnić.

3. Ważne jest unikanie wszelkiego przerostu kredytu, mogącego spowodować zbyt wysokie zadłużenie; ochranianie rolnika przed zaciąganiem nadmiernych zobowiązań, oferowanych przez kredyt prywatny, które nie byłyby poddawane żadnej kontroli i których oprocentowanie jest często nadmierne.

4. Właściwe jest przyznawanie na cele kredytu rolnego części oszczędności w różnych instytucjach, gromadzących wkłady. Oszczędności te znalazłyby wówczas najlepsze zużycie, gdyż współdziałałyby bezpośrednio w rozwoju własności rolnej. W ten sposób kredyt rolny uzyskałby właściwe miejsce w użyciu oszczędności poszczególnych gałęzi gospodarczych.

5. Pożądane jest również zachęcanie do rozwoju działalności przez przyznawanie odpowiedniego kredytu instytucjom przetwórstwa i zbytu produktów rolnych.

Źródła kredytu rolnego

1. Głównym źródłem kredytu rolnego są oszczędności ludności, oddane do dyspozycji rolnictwa bezpośrednio lub pośrednio w postaci wkładów w instytucjach kredytowych. Oszczędności pozostaną również w przyszłości podstawą kredytu rolnego—zarówno kredytu obrotowego (kasy oszczędności, spółdzielnie), jak i kredytu długoterminowego hipotecznego (obligacje, kaucje hipoteczne, zapisy dłużne).

2. Krótkoterminowy kredyt pochodzenia zagranicznego może być stosowany tylko w wyjątkowych wypadkach. Natomiast pożądany jest dla rolnictwa udział w miarę możliwości kapitału zagranicznego w postaci kredytu długoterminowego.

3. Kredyty, udzielane bezpośrednio przez banki emisyjne, mogłyby być użyteczne dla rolnictwa tylko w wyjątkowych wypadkach. Natomiast banki emisyjne stanowią również poważne źródło dla kredytu rolnego—przez redyskonto papierów banków rolniczych.

4. Rolnictwo—jako podstawa wyżywienia państwa—stanowi dla krajów europejskich tak ważną gałąź gospodarki narodowej, że państwo jest ewoluowane do wspomagania i współdziałania wszelkimi środkami w rozwoju również i kredytu rolnego. Dlatego okazuje się koniecznym dla dużych państw zorganizowanie i przeprowadzanie kontroli kredytu rolnego, jak również uzdrowienia go przez interwencję państwa w okresie silnych kryzysów, gdy rolnictwo bywa nadmiernie zadłużone. Niektóre cele rolnicze, jak: osadnictwo, melioracje rolne, budowa mieszkań itd.—mogą być osiągnięte w większości krajów tylko przy wydajnej pomocy państwa.

Równocześnie Kongres zaleca rządów państw, w których rolnictwo odgrywa rolę dominującą w gospodarstwie narodowym, rozszerzyć interwencję państwową w kierunku podniesienia i rozwoju rolnictwa,

¹⁾ Notowania w stosunku do parytetu pożyczki w guldenach.

nie tylko przez organizację kredytu rolnego, odpowiadającą właściwością produkcji, lecz również przez systematyczną pomoc, czerpiącą swe źródła z funduszy publicznych, a stosowaną w ramach ogólnej polityki rolnej.

Kongres wyraża życzenie, aby instytucja międzynarodowych konferencji kredytu rolnego w łączności z międzynarodowymi i narodowymi organizacjami spółdzielczymi zbadała:

- a) właściwe środki ułatwienia międzynarodowego handlu produktami rolnymi, np. zabezpieczenie kredytów eksportowych,
 - b) zagadnienie rentowności rolnictwa w poszczególnych krajach, w szczególności w odniesieniu do wysokości oprocentowania pożyczek rolniczych i wkładów,
 - c) wszelkie projekty, dotyczące kredytu rolnego, których urzeczywistnienie może poprawić stan gospodarczy rolników wszystkich krajów.
- W tym celu instytucja konferencji międzynarodowych kredytu rolnego będzie mogła powołać—jeśli zajdzie tego potrzeba—specjalną komisję, złożoną z delegatów instytucji międzynarodowych, zajmujących się sprawami kredytu rolnego.

Składowanie i finansowanie obrotu produktami rolnymi

Kongres, stwierdziwszy znaczenie finansowania obrotu produktami rolnymi dla zapewnienia rolnikowi słusznej zapłaty, a w konsekwencji umożliwienia postępu rolnictwa, zważywszy różnorodność środków, stosowanych w tym zakresie w poszczególnych krajach, poczynszy od prostego zaliczkowania kupna, aż do korporacyjnego systemu składowania—stwierdza, że wszystkie kraje z godnie uznają wyraźną konieczność zapewnienia i rozwinięcia finansowania obrotu artykułami rolnymi, jak również potrzebę rozbudowy magazynów i składów, pozostających do dyspozycji rolników.

Kredyt rolny a eksport

Kongres, uważając, że organizacja kredytu dla eksportu rolniczego jest w możności przyjścia z pomocą w formie trwałej producentom-rolnikom lub ich stowarzyszeniom spółdzielczym, a w szczególności w chwili obecnej, gdy kontrola dewiz i system clearingów stanowią przy czynnie często bardzo znacznego opóźnienia zapłaty za sprzedaż zagraniczną, oraz po wyrażeniu na ten temat życzenia, aby przyjazne okoliczności pozwoliły na przywrócenie równowagi pieniężnej państw—w oczekiwaniu tego stanu rzeczy, pragnąc, by układy dwu lub wielostronne ułatwiły wymianę między narodami—wyraża następujące życzenie:

- 1) aby w każdym państwie narodowe organizacje kredytu rolnego same organizowały kredyty dla eksportu,
- 2) aby organizowały ten kredyt przy współdziałaniu instytucji zawodowych, zwłaszcza organizacji spółdzielczych, bardziej powołanych niż indywidualny producent do podejmowania transakcji eksportowych,
- 3) aby narodowe instytucje kredytu rolnego były specjalnie zachęcane w tym kierunku przez państwo za pomocą subwencji, gwarancji lub zwrotnych zaliczek,
- 4) aby wymiana informacji między instytucjami kredytu rolnego poszczególnych zainteresowanych państw miała miejsce każdorazowo, gdy tego zachodzi potrzeba,
- 5) aby referaty, sprawozdania i wymiana zdań na temat rolniczych kredytów eksportowych były możliwie najczęściej wprowadzane na porządek dzienny zebrań, konferencji i kongresów międzynarodowych.

Kongres przyłącza się ponadto do postulatów Prof. Bułgaru, mianowicie: w zakresie ustalania cen artykułów eksportowych w złocie, a w wypadkach ograniczeń dewizowych—przyznania premij kompensacyjnych producentom-rolnikom; w zakresie handlowym—tworzenia rezerwowych zapasów w latach nadwyżkowych, upowszechnienia zasady płatności natychmiastowych lub w bardzo krótkim terminie, przydziału kredytów, współmiernych do wartości produktów eksportowych; w zakresie środków międzynarodowych—ustalenia racjonalniejszego rozdziału kredytów w krajach europejskich, aby kraje rolnicze eksportujące mogły rozporządzać przed transakcją dostatecznymi środkami; ściślejszego współdziałania gospodarczego między krajami przemysłowymi i rolniczymi Europy—w celu powiększenia zdolności nabywczej krajów rolniczych dzięki korzystnemu zbyciu ich produktów rolnych.

Spółdzielczość a kredyt rolny

Kongres, pomimo różnorodnej działalności spółdzielczej, jest zdania, że szczególne znaczenie winno być poświęcone spółdzielniom kredytowym oraz że zbiorowym wysiłkiem winien być osiągnięty wynik bardziej skuteczny.

Spółdzielnie kredytowe w znacznym stopniu przyczyniły się do ułatwienia włościom i ludności wiejskiej gromadzenia rozporządzalnych środków i kredytu. Kongres sądzi, że spółdzielcza organizacja kredytowa jest w stanie podjąć się nowych zadań w dziedzinie kredytu rolnego. Ofiarne i niewzruszalne siły spółdzielczości służą na tym odcinku cennym oparciem.

Kongres, stwierdzając, że zagadnienie kredytu rolnego może być najlepiej i najadykalniej rozwiązane w drodze organizacji wzajemnego współdziałania, jaką przedstawia autonomiczna spółdzielczość-kredytowa—zaprasza rządy poszczególnych państw:

- 1) aby uczyniły z rozwoju spółdzielczości jeden z podstawowych czynników ich polityki gospodarczej i aby przedsięwzięły środki niezbędne (prawne, propaganda spółdzielczości, tworzenie instytucji wychowania spółdzielczego itd.) dla nadania ruchowi spółdzielczemu możliwości największego rozwoju,
- 2) do utworzenia centralnych instytucji kredytowych, które oddadzą do rozporządzenia organizacjom spółdzielczym potrzebne środki dla ułatwienia ich trudnego zadania organizowania kredytu rolnego, pozwalając im przy tym zachować pełną autonomię, która najlepiej zapewni im rozwój i powodzenie,
- 3) do zastosowania niezbędnych środków, aby rolnictwo za pośrednictwem centralnych organizacji spółdzielczych mogło korzystać z kredytów w bankach emisyjnych, stanowiących obfite źródło tanich kredytów,
- 4) do spowodowania udziału przedstawicieli ruchu spółdzielczego w kierownictwie banków emisyjnych dla obrony interesów spółdzielczych i rolniczych.

Kongres sądzi, że narodowe organizacje kredytu rolnego winny podjąć się rozwoju spółdzielczości przez czynną propagandę i przez stałą pomoc finansową. Równocześnie jednak Kongres uważa, że tworzenie pseudo-spółdzielni, gdzie idea wzajemnego działania i pomocy nie miałyby zastosowania lub występowałyby w zbyt słabym stopniu, stanowiłoby opóźnienie właściwego rozwoju spółdzielczości.

Kongres wzywa do przyznawania pomocy finansowej ze strony państwa lub instytucji kredytu rolnego w pierwszym rzędzie tym lokalnym instytucjom spółdzielczym, które łączą rolników pod hasłami rzeczywistej solidarności wzajemnej.

Kongres stwierdza również znaczenie działalności spółdzielczych banków ludowych w niektórych krajach w zakresie finansowania działalności rolniczej, a przypisuje to zwłaszcza ich zasobności i rozgałęzionej sieci.

Rola inżynierów rolnych w kredycie rolnym

Kongres:

- a) zwraca uwagę zainteresowanych organizacji zawodowych na znaczenie wykształcenia agronomicznego jako podstawy wykształcenia techników kredytu rolnego,
 - b) wzywa zakłady wyższego wykształcenia rolniczego do podjęcia specjalizacji swych słuchaczy w zakresie ekonomicznym i finansowym, co pozwoliłoby na zatrudnienie techników rolnych w tych dziedzinach.
- Kongres zaleca Międzynarodowej Federacji Inżynierów Rolnych i instytucji konferencji międzynarodowych kredytu rolnego zbadać normy międzynarodowe, które służyłyby jako minimalna podstawa dyskusji między zainteresowanymi organizacjami finansowymi publicznymi i prywatnymi dla opracowania umów pracy między zatrudnionymi technikami rolnymi i zatrudniającymi przedsiębiorstwami finansowymi. Normy te będą miały na celu zapewnienie inżynierom rolnym warunków zatrudnienia (wynagrodzenia, pewność pracy, awansu, warunków pracy), które pozwoliłyby im pożytecznie wyspecjalizować się w dziedzinie kredytowej i wnieść czynniki tworzące szczególnie pożyteczne dla tej dziedziny.

Kredyt rolny w krajach zwrotnikowych

Kongres sądzi, że:

1. Dobrze zorganizowany i rozporządzający dostatecznymi środkami kredyt rolny jest niezbędny dla pełnego wykorzystania wartości terenów zwrotnikowych i podzwrotnikowych.
2. Kredyt rolny w okręgach podzwrotnikowych może być przyznawany gospodarstwu rolnym bądź przez organizacje zawodowe lub powszechne, zorganizowane na zasadach wzajemności i spółdzielczych, bądź przez kasy lub instytucje oszczędnościowe, bądź przez banki lokalne lub przez filie metropolitalnych instytucji finansowych. Stowarzyszenia wzajemnej pomocy i spółdzielcze posiadają pierwszeństwo dzięki możliwości udzielania kredytu dobrze przystosowanego do potrzeb rolników, a ponadto dzięki temu, że pożyczki zabezpieczone są mniej lub więcej solidarnym zobowiązaniem pożyczkobiorców.
3. Rolnicy winni mieć możliwość korzystania w instytucjach, udzielających kredytów rolniczych, z różnorodnych form kredytu, mianowicie:
 - a) kredyt zwany „krótkoterminowy”, pozwalający rolnictwu uzyskać środki obrotowe, niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania swych przedsiębiorstw, aby produkować w możliwie najlepszych warunkach i móc wyczerkać ze sprzedaży swych zbiorów,
 - b) kredyt zwany „średnioterminowy”, dostarczający rolnikom kapitałów, potrzebnych do nabycia niezbędnych inwentarzy i maszyn,
 - c) kredyt „długoterminowy”, pozwalający rolnikom uzyskać kapitały, potrzebne dla dokonania melioracji rolnych, jak: karczowanie, osuszanie, nawadnianie i wznoszenie różnorodnych budynków gospodarczych.

4. Wskazane jest w krajach zwrotnikowych udoskonalic system zabezpieczeń, które mogą być udzielane przez rolników instytucjom, przyznającym im kredyty.

Pożądane jest poza tym w każdym kraju: aby system własności rolnej był dobrze zapewniony, tytuły własności niewątpliwe, system hipoteczny dobrze ustalony, sprężysty i tani; aby zastosowanie zastawów produktów rolnych, pozwalających udzielać zabezpieczenia bez pozbawiania tytułu własności przedmiotu zastawu, znajdowało szerokie zastosowanie, lub było wprowadzone w krajach, gdzie nie ma to dotychczas miejsca, bądź też, aby instytucjom kredytowym udzielany został przywilej na majątku pożyczkobiorcy; aby silosy i składy zostały założone zwłaszcza w portach eksportujących dla przejściowego składu artykułów rolnych, oraz aby liczne składy, silosy i magazyny były również pobudowane przez spółdzielnie rolnicze w głębi kraju.

Kongres sądzi ponadto, że:

5. Jest pożądane, aby pożyczki dla rolników były udzielane po umiarkowanym oprocentowaniu, odpowiadającym rentowności rolnictwa w każdym kraju.

W tym celu jest pożądane, aby w krajach zwrotnikowych rządy lokalne lub państw protekcyjnych ułatwiły organizację i rozwój kredytu rolnego, przyznając instytucjom kredytowym rolnym ułatwienia przy zakładaniu i funkcjonowaniu, występując w razie potrzeby jako opiekunowie i kontrolerzy tych instytucyj i dostarczając im w wypadku niezbędnym potrzebnych środków z zachowaniem właściwego oprocentowania. Banki emisyjne winny również w każdym kraju brać pod uwagę stan rolnictwa, przyznając, zwłaszcza jak to ma miejsce w kilku krajach, specjalne warunki oprocentowania i terminów spłaty weksli rolniczych, przedkładanych do redyskonta i gwarantowanych przez instytucje kredytu rolnego.

6. Kredyt dla rolników-tubylców winien być również zorganizowany tam, gdzie dotychczas nie ma to miejsca, a rozwijany w szerokim zakresie tam, gdzie jest już zapoczątkowany—w celu poprawy tubylczego stanu rolnictwa, rozwoju włościactwa tubylczego przez wprowadzenie środków, dobrze dostosowanych do poziomu rozwojowego ludności każdego terytorium.

Może okazać się pożyteczne w tym zakresie utworzenie organizacyj, wyspecjalizowanych w kredytach dla tubylców i kredytach w naturze, jak pożyczki w ziarnie siewnym, nawozach, bydło lub maszynach, co nieraz jest bardziej skuteczne od kredytu w gotówce. Pożyczki w naturze są poza tym potrzebne, gdy zbiory są niewystarczające.

7. Jest prawie zawsze niezbędne w pewnych krajach strefy zwrotnikowej przewidzieć kontrolę potrzeb kredytowych rolników i organizacyj rolniczych, jak również kontrolę zużycia przyznanych kredytów.

8. W końcu, jest pożądane, aby na zjazdach rolniczych poważne miejsce było zastrzegane dla badania zagadnień kolonialnych i rolnictwa tubylców.

Rozwój kredytu rolnego i kasy oszczędności

Kongres docenia wnioski o charakterze ogólnym, zawarte w raporcie o łączności kas oszczędności z kredytem rolnym, i rad byłoby widzieć na przyszłym kongresie zgłoszenie raportów szczegółowych o działalności i doświadczeniach kas oszczędności, które odgrywają w szeregu krajów doniosłą rolę w różnorodnych rodzajach kredytu rolnego.

Raport, przedłożony przez delegację niemiecką o znaczeniu niemieckich kas oszczędności w zakresie kredytu rolnego, jasno wskazuje, w jakim stopniu i z jakim powodzeniem kasy oszczędności biorą udział w tym kraju w zorganizowaniu kredytu rolnego, przystosowując się do jego potrzeb i warunków, w jakich się rozwija.

Kongres z najwyższym zainteresowaniem przyjmuje do wiadomości, że dzięki ich zdecentralizowaniu przy równoczesnym ujednostajnieniu działalności, bezpośredniej styczności z pożyczkobiorcą, jak również zasadom społecznym, którymi się one kierują, kasy oszczędności w Niemczech są w możności w szerokim stopniu i na warunkach dogodnych przyznawać kredyty zarówno małej, jak i średniej własności.

Rozwój ubezpieczeń rolnych

Kongres sądzi,

a) że ubezpieczenia rolne winny w większym jeszcze stopniu wzmocnić możliwości finansowe kredytu rolnego,

b) że byłoby pożądane wciągnąć instytucje, stosujące ubezpieczenia w rolnictwie, do użytkowania środków finansowych, którymi rozporządzają, na cele rolnicze w postaci kredytu, bądź jako pożyczki hipoteczne, przyznawane gospodarstwu rolnym, bądź w lepszej formie przez lokowanie wkładów w instytucjach kredytu rolnego.

Wartość tych rezolucyj, ustalających wytyczne w zakresie aktualnych zagadnień z dziedziny kredytu rolnego, jest tym większa, że stanowią one zgodną opinię teoretyków i praktyków, ustaloną na podstawie obserwacji bardzo różnorodnych warunków produkcji rolnej, organizacji i stanu rynków pieniężnych, jakie reprezentują kraje, których delegaci brali udział w Kongresie.

Rzeczą charakterystyczną jest zupełne podobieństwo zagadnień, aktualnie wymagających rozwiązania w dziedzinie organizacji i rozwoju kredytu rolnego niezależnie od zupełnie różnorodnych warunków ich zastosowania.

Powszechne jest mniemanie o konieczności użycia kredytu jako ważkiego narzędzia rozwoju produkcji rolnej. Wszystkie kraje europejskie—niezależnie od mniej lub więcej rolniczej ich struktury gospodarczej—zwracają na rolnictwo szczególnie baczna uwagę, przewidując w swych planach gospodarczych maksymalny rozwój wytwórczości rolnej. Jedne czynią to dla zdobycia lub zbliżenia się do samowystarczalności, inne—dla dalszego podniesienia swych możliwości eksportowych w zakresie artykułów rolnych. Niezależnie od pierwszego czy drugiego celu, który im przyświeca, wszystkie kraje dążą do maksymalnego wykorzystania rolniczych możliwości produkcyjnych, aby zapewnić sobie pewne, od nikogo niezależne, źródła żywienia i zaopatrzenia.

Znaczne utrudnienia w obecnym międzynarodowym obrocie handlowym jeszcze wzmagają te tendencje, nie tylko bowiem kraje rolnicze napotykać na trudności z eksportem swych produktów rolnych, lecz i kraje przemysłowe, rolniczo importerskie, nie posiadają pełnej łatwości zaopatrzenia się, szczególnie jeśli pragną import związać bezpośrednio z wymianą wytworów przemysłowych.

Podniesienie produkcji rolnej związane jest z inwestycyjnym nakładem kapitałowym. Można osiągnąć to jeszcze przy stosunkowo niewielkim nakładzie przez przestrzenne powiększenie upraw. Absolutna większość krajów europejskich może jednak powiększyć swe uprawy jedynie przez wysoce nakładowe melioracje gruntów. Podniesienie wydajności już uprawnych gruntów również wymaga dużego nakładu i to nie tylko jednorazowego, lecz stałego, co pociąga za sobą konieczność dysponowania większym kapitałem obrotowym.

Nakładcze tendencje gospodarki rolnej, zbiegające się z dłuższym okresem słabej kapitalizacji w rolnictwie, powodują znaczne zapotrzebowanie kredytowe rolnictwa, które zaspokojone być może ze źródeł kapitalizacyjnych innych dziedzin gospodarczych lub z funduszy państwowych. Dlatego też państwa, przewidujące w swych programach gospodarczych podniesienie produkcji rolnej, muszą konsekwentnie stosować interwencjonizm na odcinku kredytowo-rolnym—bądź przez planową politykę kredytową, normując stały dopływ kredytu do rolnictwa w powszechnym obrocie rynku pieniężnego, bądź nawet uzupełniając niedostateczny dopływ przez bezpośrednie kredyty ze źródeł państwowych.

Interwencjonizm państwowy winien mieć w pierwszym rzędzie charakter planujący, pobudzający i kontrolujący autonomiczną inicjatywę prywatną, zorganizowaną w zakresie kredytu rolnego na zasadach spółdzielczego współdziałania. Powolność organicznego procesu rozwojowego spółdzielczości nie pozwala na pozostawienie kredytu rolnego samoczynnemu jej działaniu w instytucjach kredytowych i wymaga również pomocy finansowej państwa, szczególnie przy początkowym rozwoju spółdzielczości.

Kredyt, użyty jako świadome działanie polityki rolnej, spełni w pełni swe zadanie zwłaszcza w postaci kredytu celowego, tzn. kredytu, kontrolowanego pod względem celowości i rentowności jego zużycia. Dotyczy to zwłaszcza kredytów długoterminowych inwestycyjnych. Koszt tego kredytu winien odpowiadać możliwościom obsługi z punktu widzenia dochodowości rolnictwa. Dlatego też Kongres tak usilnie zaleca stosowanie niższego dla rolników oprocentowania kredytów na wszystkich szczeblach jego finansowania do banków emisyjnych włącznie, co zostało już zastosowane w kilku krajach.

Zarówno rezolucje Kongresu, jak i krótka ich charakterystyka, wykazują, jak szeroki zakres zagadnień obejmowały obrady. Dobra organizacja, z którą uczestnicy się spotkali, stanowi zasługę gościnnych gospodarzy. Pozwoliła ona nie tylko na przestudiowanie tak znacznego materiału, lecz i na zaznajomienie się z ostatnimi osiągnięciami Włoch w zakresie rolniczym, z których na plan pierwszy wysuwa się kolonizacja osadnicza osuszonych błot pontyjskich.

KRONIKA ZAGRANICZNA

EGIPT

SKONTYNGENTOWANIE IMPORTU TKANIN BAWELNIANYCH.—W początku listopada b. r. została zawarta umowa handlowa angielsko-egipska, która ma wejść w życie z dn. 1/1 1939 r. Przewiduje ona m. in. skontyngentowanie importu tkanin bawełnianych do Egiptu. Kwoty, które będą przyznawane danemu państwu, zostaną obliczone w zależności od ilości bawełny, zakupionej w Egipcie przez to państwo. Jako podstawa na rok 1939 ma być przyjęta następująca tabela, wyrażająca przeciętny procent udziału danego państwa w zakupie bawełny w Egipcie w okresie 3 ostatnich lat (w % -ach): Anglia 32·8, Francja 12·8, Japonia 8·8, Niemcy 9·5, Włochy 10·7, Indie 5·4, Rumunia 3·8, Szwajcaria 4·2, Czecho-Słowacja 3·4, Polska 2·3.

Kwota, przypadająca Polsce (2·3%), odpowiadałaby mniej więcej 3 500 tys. m² tkanin bawełnianych, co w porównaniu z 1937 r. (rekordowym) jest więcej o ok. 50%.

Układ ten ustala więc następującą kolejność w imporcie: Anglia, Francja, Włochy, dalej—Niemcy, Japonia, Indie etc.—gdy tymczasem sezon 1937/38, wg statystyk importu tkanin bawełnianych, klasyfikował państwa w sposób następujący: Włochy, Anglia, Japonia. Fakt, że Włochy przesuną się z pierwszego miejsca na trzecie, ustępując miejsca Anglii, musi pociągnąć za sobą poważniejsze zmiany. Należy wziąć pod uwagę, że Włochy niemal zalewały rynek egipski tanimi tkaninami bawełnianymi—czego Anglia nie będzie mogła robić, choćby z tego względu, że robocizna angielska jest droższa od włos-

kiej. Podobnie rzecz będzie się miała w stosunku do Japonii. Następnie, konieczność zakupu 1/3 importowanych tkanin bawełnianych w Anglii spowoduje, że ceny tego artykułu będą zwykowały. Istotnie omawiany układ, jeżeli wejdzie w życie, spowoduje osłabienie konkurencji w branży tekstylnej na rynku egipskim w poważnym stopniu—już przez samo odsunięcie na dalszy plan tak poważnych dostawców, jak: Włochy i Japonię. Włochy w świetle omawianej umowy musiałyby zmniejszyć swój import tkanin bawełnianych do Egiptu o przeszło 60%. To zjawisko przedstawia szczególną wagę dla polskiego przemysłu włókienniczego, który dotychczas zazwyczaj oferował na rynek egipski towary po cenach zbyt wysokich.

Na razie jednak trzeba pamiętać o tym, że układ handlowy angielsko-egipski nie jest zawarty w postaci pisemnej umowy, tylko jako „gentlemans agreement”. Ma to takie znaczenie, że Rząd egipski może w każdej chwili wycofać się od wykonania projektowanych zobowiązań. Trudności wprowadzenia w życie tej umowy będą wielkie—zarówno pod względem technicznym, jak i handlowym. Egipt dotychczas nie znał absolutnie żadnych ograniczeń handlu. Wprowadzenie systemu kontyngentów, a więc wydawania pozwoleń przywozu, ich podziału etc., będzie trudną inowacją do zrealizowania. Dalej, cały projekt nie bierze zupełnie pod uwagę bilansów handlowych zainteresowanych w tej dziedzinie państw, tylko opiera się subiektywnie na ilości zakupionej bawełny w Egipcie przez dane państwo.

F. J.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH.—Ceny w okresie 31/X ÷ 12/XI 1938 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w \$ — za 100 kg):

	31/X ÷ 5/XI	7 ÷ 12/XI	Różnica %
Pszenica			
Berlin . . .	20·63	20·70	+ 0·3
Praga . . .	168·30 1/2	168·30 1/2	—
Chicago . . .	2·43 1/2	—	—
Buenos Aires . . .	1·94 1/2	1·05	+ 5·3
Liverpool . . .	2·84	2·53	-11·0
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	2·95 1/2	2·91	- 1·6
Żyto			
Berlin . . .	18·83	18·90	+ 0·3
Praga . . .	139·87 1/2	139·87 1/2	—
Chicago . . .	1·64	1·64	—
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	—	—	—
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	120·70	120·70	—
Chicago . . .	1·90	1·96	+ 3·1
Buenos Aires . . .	1·80	1·74	- 3·4
Liverpool . . .	3 09 1/2	3 03	- 2·2
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	2·41 1/2	2·40	- 0·7
Jęczmień browarny			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	135·00	135·00	—
Chicago . . .	2·27	2·27	—
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	—	—	—

P R Z E D R U K D O Z W O L O N Y , L E C Z Z P O D A N I E M Ź R Ó D Ł A

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **Z A GRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 300, 1/2 str. — 200, 1/4 str. — zł 125, 1/8 str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/6 str. — zł 55, 1/8 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse itp. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor Naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKIRedaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKIRedaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

Galicyjskie Karpackie Naftowe Towarzystwo Akcyjne dawniej Bergheim i Mac Garvey, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w biurze Towarzystwa we Lwowie, pl. Mariacki 8, dn. 2 grudnia 1938 r. o godz. 11.15, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie:
 - a) piśmiennego sprawozdania Zarządu z działalności Spółki w roku obrotowym 1937/38,
 - b) piśmiennych dorocznych sprawozdań Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej z wyników badania bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/38 oraz sprawozdania Zarządu za rok gospodarczy 1937/38,
 - c) bilansu i rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1937/38;
- 3) Uchwała w przedmiocie użycia wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 4) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania z wykonania obowiązków za ubiegły rok gospodarczy;
- 5) Wybór Zarządu na następny rok gospodarczy;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następny rok administracyjny;

7) Wybór, względnie zatwierdzenie kooptacji członków Rady Nadzorczej, w miejsce ustępujących.

PP. Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć swe akcje na okaziciela w biurze Spółki we Lwowie pl. Mariacki 8, albo w firmie:

- 1) Länderbank Wien, Aktiengesellschaft, Wien I, Am Hof 2.
- 2) Oesterreichische Kreditanstalt — Wiener Bankverein, Wien I, Schottengasse 6, względnie nadesłać zaświadczenia na dowód złożenia akcji w tych instytucjach.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający jedną akcję na okaziciela.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego nie zostały zgłoszone. 1986a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Akc. Cukrowni „Ostrowite“, Spółka Akc.

niniejszym podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 29 listopada 1938 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Królewska 7, m. 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

T-wa Akc. Cukrowni „Ostrowite“ z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937/38 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi Spółki za okres sprawozdawczy 1937/38 r.;
- 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na rok operacyjny 1938/39;
- 6) Wybór 1 członka Zarządu oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów w instytucjach państwowych, kredytowych i bankach.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zgromadzenia, winni — w myśl § 19 statutu — przynajmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Cukrowni w Warszawie, ul. Królewska 7, m. 5 lub w biurze Cukrowni w Ostrowitem, akcje swoje, względnie zaświadczenia depozytowe na dowód złożenia akcji u notariusza lub też w odnośnej instytucji kredytowej. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 1978

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Fabryk Cukru i Rafinerii „Łubna i Szreniawa“ SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 28 listopada 1938 r. o godz. 2.30 po poł. odbędzie się w Krakowie, w Grand Hotelu, przy ulicy Sławkowskiej 8

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie — po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej — sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/38;
- 3) Powzięcie uchwał co do udzielenia Zarządowi absolutorium oraz w sprawie strat za rok operacyjny 1937/38;
- 4) Wybory członków Zarządu i ustalenie wysokości ich wynagrodzenia;
- 5) Wybór dyrektora zarządzającego oraz określenie jego kompetencji i wynagrodzenia;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następny rok operacyjny i ustalenie wysokości ich wynagrodzenia;
- 7) Zatwierdzenie budżetu na rok 1938/39 oraz upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów, do zabezpieczenia takowych hipotecznie, do przyjmowania solidarnych odpowiedzialności i wydawania solidarnych gwarancji;
- 8) Zbycie działki gruntu „Zwir“;
- 9) Ewentualne wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, obowiązani są najpóźniej do dni 7 przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki, Warszawa, plac Napoleona 3, lub w Banku Dyskontowym Warszawskim, Oddział w Krakowie, akcje swe lub świadectwa zastawowe albo depozytowe notariuszy lub instytucji kredytowych krajowych. 2018

II OGŁOSZENIE

Zarząd Częstocickiego Towarzystwa Fabryk Cukru

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 listopada 1938 r., o godz. 4 (czwartej) po poł. w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ulicy Nowy Świat Nr 41, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Towarzystwa za 1937/38 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1937/38, udzielenie Zarządowi pokwitowania z wykonywania przez niego obowiązków w tymże czasokresie;
- 5) Przeznaczenie nadwyżki bilansowej;
- 6) Uchwalenie kredytu na nowe inwestycje i nowe urządzenia oraz upoważnienie Zarządu do poczynienia w tychże granicach wydatków inwestycyjnych;
- 7) Uchwalenie budżetu na 1938/39 r. łącznie z wynagrodzeniem członków Zarządu;
- 8) Zatwierdzenie kooptacji członka Zarządu;
- 9) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 21 listopada 1938 r. włącznie złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub też zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w jednej z krajowych instytucji kredytowych, zatwierdzonych przez władze. W zaświadczeniu winny być wymienione: imię i nazwisko Akcjonariusza, jego adres, ilość i numery akcji oraz winno być zawarte oświadczenie, iż akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, o ile do dn. 21 listopada 1938 r. włącznie zostali wpisani do księgi akcyjnej. 2017

Zarząd Spółki Akcyjnej „Siła i Światło“

w Warszawie

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 listopada 1938 r. o godz. 11 w domu własnym, przy ulicy Marszałkowskiej Nr 94, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/38, podział zysków oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej, delegatów Rady do Zarządu oraz dla członków Komisji Rewizyjnej.

Stosownie do art. 399 Kodeksu Handlowego, właściciele akcji imiennych mają prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 23 listopada 1938 r. w biurze Spółki w Warszawie, przy ulicy Marszałkowskiej Nr 94 i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucjach kredytowych. Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie „Trust Métallurgique, Electrique et Industriel S. A.“, Bruxelles, 168 rue Royale. Zaświadczenia winny zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 12 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

1992-46-47

II OGŁOSZENIE

KOMISJA LIKWIDACYJNA**Lubelskiego Syndykatu Rolniczego, Spółki Akcyjnej**

w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 grudnia 1938 r. o godz. 17 w gmachu Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddziału w Lublinie, przy ulicy Krak. Przedm. 64 odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór prezydium; 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej z czynności przedsięwziętych dla uchylenia likwidacji; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie odwołania likwidacji Spółki; 4) Uchwalenie zmian statutu: a) § 38 do tychczas: „z czystego zysku rocznego, jaki pozostaje po pokryciu wszelkich wydatków i strat oraz amortyzacji, odlicza się co najmniej 8% na kapitał zasobowy, po czym po odliczeniu 6% od każdej akcji na dywidendę, przeznaczają się 10% na dodatkowe wynagrodzenie Rady, pozostałość zaś, o ile Walne Zgromadzenie inaczej nie uchwali, przeznaczają się na superdywidendę od akcji“, zmiana: „z czystego zysku rocznego, jaki pozostaje po pokryciu wszelkich wydatków, strat oraz amortyzacji, potrąca się 8% na kapitał zasobowy. a dopóki kapitał ten nie osiągnie 3-krotnej wysokości kapitału akcyjnego, potrąca się nadto na tenże kapitał 42% czystego zysku. Reszta zysku po dokonaniu potrącenia na kapitał zasobowy rozdziela się na dywidendę i inne cele stosownie do uchwał Walnego Zgromadzenia“, b) do tychczas o w nazwę statutową: „Rada Zarządzająca“ — zmienia się na nazwę: „Rada Nadzorcza“; 5) Wolne wnioski o charakterze porządkowym.

Zgodnie z art. 399 § 2 K. H. posiadacz akcji na okaziciela, który pragnie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winien przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć do kasy Spółki swoje akcje lub przedstawić dowód złożenia ich do notariusza lub którejkolwiek krajowej instytucji kredytowej.

1984-46-47

Belgijska Spółka Akcyjna Południowo-Polskich Hut Szklanych dawniej Południowo-Rosyjskich Hut Lustrzanych w Brukseli (BELGIA)

Siedziba główna 37-39 ul. Henri Maus w Brukseli

Rejestr Handlowy Brukseli Nr 5339

Zaprasza się PP. Akcjonariuszy do wzięcia udziału w
WALNYM ZEBRANIU

które odbędzie się w czwartek 24 listopada 1938 r. o godz. 15 w siedzibie głównej przy ul. Henri Maus 37-39 w Brukseli.

Porządek dzienny:

1) Odczytanie sprawozdania Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie ogólnego bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 30 czerwca 1938 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków oddziałów w Polsce na dz. 30 czerwca 1938 r.; 4) Uchwalenie absolutorium członkom Rady i Komisji Rewizyjnej; 5) Wybory statutowe; 6) Wybór jednego członka Komisji Rewizyjnej na miejsce członka, który zgłosił swoją dymisję.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni zastosować się do przepisów art. 25 statutu Spółki. Akcje mogą najmniej na 5 dni przed Zebraniem być zdeponowane: w Belgii w siedzibie administracyjnej banku Société Générale de Belgique przy ul. Montagne du Parc 3 w Brukseli i w oddziałach tegoż banku na prowincji, w banku Banque de Bruxelles w Brukseli i w jego prowincjonalnych oddziałach, w siedzibie administracyjnej banku Banque de la S-te Générale de Belgique w Charleroi, w siedzibie Spółki przy ul. Henri Maus 37-39 w Brukseli. W Polsce w siedzibie Spółki ul. Złota 14 w Warszawie.

1999

Rada Zarządzająca

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Hodowli Nasion „Udycz“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów tejże Spółki, że w dn. 30 listopada 1938 r. o godz. 11 rano w lokalu naszej Spółki, Koszykowa 6 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI „UDY CZ“

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania; 2) Wybór przewodniczącego; 3) Odczytanie protokołu poprzedniego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Sprawozdanie Zarządu; 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937/38 r.; 7) Powzięcie uchwały co do rachunku zysków i strat; 8) Pokwitowanie władz Spółki z wykonanych obowiązków; 9) Zatwierdzenie przedłożonego w sprawozdaniu Zarządu budżetu na 1938/39 r.; 10) Sprawa kupna łąki u P. Jezierskiego z majątku Klempie Górne; 11) Wybory do władz Spółki; 12) Wolne wnioski.

Wskazujemy na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszów, reprezentujących łącznie przynajmniej $\frac{1}{20}$ część kapitału akcyjnego, dodatkowych spraw na porządek dzienny, nie później jednak, niż na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

2021

Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Przemysłu Metalowego „Staniola“, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości Akcjonariuszów, że dn. 5 grudnia 1938 r. o godz. 17 w lokalu Spółki (Czerska 12) odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Uzupełnienie uchwały Walnego Zgromadzenia z 20 maja 1927 r. dotyczącej podwyższenia kapitału przez określenie wartości nominalnej akcji i ustalenie terminu, od którego akcje uczestniczyć będą w dywidendzie.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje względnie zaświadczenia określone w art. 399 § 2 K. H., najdalej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

1994-46-47

Sąd Okręgowy w Gdyni

Do rejestru handlowego dział B Nr 508 wpisano 30 września 1938 r. firmę:

„Bananas“ Polski Przemysł Owocowy

SPOŁKA AKCYJNA

Siedziba przedsiębiorstwa: Gdynia, Polska 21.

Przedmiot przedsiębiorstwa: eksport wszelkich towarów, import bananów, towarów kolonialnych, owoców południowych i jarzyn na rachunek własny i komisowy, prowadzenie dojrzałych bananów oraz czynności z tym związane, zakładanie i prowadzenie zakładów przetwórczych owoców południowych, prowadzenie po uzyskaniu właściwej koncesji, publicznych składów celnych i wolnocłowych.

Kapitał akcyjny wynosi zł 500 000, podzielonych na 5 000 sztuk akcji po zł 100 nominalnej wartości. Cały kapitał akcyjny został wpłacony przed zarejestrowaniem, przy czym kapitał odnośnie 4 760 sztuk akcji imiennych na sumę zł 476 000 został wniesiony jako wkład niepieniężny w postaci majątku, to jest aktywów i pasywów przedsiębiorstwa dotychczasowej spółki „Bananas” Polski Przemysł Owocowy, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Członkami Zarządu są: Harald Axell, Leopold Bertel, Samuel vel Szmul Hersz Liss, Sruł Porcelina, Mendel Wolf Sonabend.

Zarząd Spółki składa się z pięciu członków. Spółkę na zewnątrz reprezentują dwaj członkowie Zarządu łącznie lub jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem — z tym zastrzeżeniem, że w obu wypadkach jednym z członków Zarządu będzie przewodniczący lub wiceprzewodniczący.

Statut Spółki sporządzono dnia 11 września 1938. Spółka Akcyjna powstała na skutek przekształcenia Spółki „Bananas” Polski Przemysł Owocowy, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która wpisana była w dziale B tom IV pod Nr 235 rejestru handlowego. 2015

I OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Młynów i Tartaków Wągrowieckich, Spółki Akcyjnej w Wągrowcu

odbędzie się w piątek dnia 16 grudnia 1938 r. o godz. 16 minut 30 w lokalu p. Szydłowskiego w Wągrowcu (dworzec).

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1937/38; 2) Potwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1937/38, oraz podział zysków względnie strat i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Wybory do Rady Nadzorczej; 4) Wolne głosy.

Akcjonariusze, którzy pragną brać udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej tydzień przed Walnym Zgromadzeniem złożyć akcje swoje w Młynach i Tartakach Wągrowieckich Sp. Akc. w Wągrowcu względnie zaświadczenia złożenia tychże u polskiego notariusza lub w jakimkolwiek Banku w Polsce.

Młyny i Tartaki Wągrowieckie Sp. Akc. w Wągrowcu

Rada Nadzorcza:

Kazimierz Grabowski, prezes

Wągrowiec, dnia 10 listopada 1938 r.

2012-47-48

II OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni i Rafinerii „Nieledeu”, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 listopada 1938 r. o godz. 12 w Zarządzie Spółki w Warszawie, ul. Krak. Przedm. Nr 17 m. 22 z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1937/38; udzielenie Zarządowi absolutorium; 2) Zatwierdzenie budżetu na rok 1938/39; 3) Wybory członka Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

Właściciele akcji korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem zebrania złożą akcje w Zarządzie Spółki w Warszawie. 1987-46-47

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział III Handlowy

Wpisano do rejestru handlowego Dział B:

II 219. — Dnia 30 lipca 1938 r.

„Artigraph“ Zakłady Przemysłowe

dla Wyrobu Reklam Artystycznych w Krakowie

Zarząd składa się z trzech członków. Ustąpili członkowie Zarządu: Zdzisław Kamiński i Abraham Buniak. Członkami Zarządu ustanowieni: Inż. Ludwik Bluhbaum i Aleksander Gross. Spółkę reprezentują i podpisują dwaj członkowie Zarządu kolektywnie, albo jeden członek Zarządu kolektywnie z prokuryzją. Nigdy prokuryzista nie może podpisywać firmy z tym członkiem Zarządu, którego on jako prokuryzista zastępuje. Odwołano prokurę Leona Schorra. Udzielono prokury Zygmuntowi Szaji Goldbergowi łącznie z członkiem Zarządu Inż. Ludwikiem Bluhbaumem lub Izydorem Kleinbergerem.

II 268. — Dnia 8 października 1938 r.

Krakowskie Towarzystwo Ubezpieczeń „Florianka“

Spółka Akcyjna w Krakowie

Obniżono kapitał akcyjny Spółki do kwoty zł 2 250 000. Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 2 250 000 i podzielony jest na 22 500 pełno wpłaconych akcji nominalnej wartości po zł 100. Akcje mogą być wydawane w odcinkach zbiorowych.

II 215. — Dnia 17 września 1938 r.

Towarzystwo Eksploatacji Kamieniołomów

Spółka Akcyjna w Krakowie

Udzielono prokury Janowi Millemu.

II 96. — Dnia 19 kwietnia 1938 r.

Górnico - Hutnicze Towarzystwo Handlowe

Spółka Akcyjna w Krakowie

Odwołano prokurę, udzieloną Dawidowi Schmelkesowi, Baruchowi Kurcmanowi, Wojciechowi Czerniawskiemu i Inż. Wojciechowi Łąckiemu.

II 141. — Dnia 30 kwietnia 1938 r.

Fabryka Wyrobów Szmatowych i Fajansowych

Spółka Akcyjna w Skawinie

Spółkę mogą podpisywać także łącznie dwaj prokurenci.

II 242. — Dnia 10 września 1938 r.

Polska Fabryka Ołówków L. i C. Hardmuth-Lechistan

Spółka Akcyjna w Krakowie

Ustąpił członek Zarządu Efraim Ralz. Wybrano członkiem Zarządu Stanisława Nycza. Odwołano prokurę, udzieloną Dr Antoniemu Priwsekowi. 2016

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Banku Handlowo-Przemysłowego we Włocławku Spółka Akcyjna w likwidacji

ogłasza, że z dniem 15 września 1938 r.

otwarta została likwidacja Spółki

Jednocześnie Komisja wzywa niniejszym: a) wierzycieli rzezonego Banku do zgłoszenia swych wierzytelności w prekluzyjnym terminie do dn. 1 lipca 1939 r. oraz b) akcjonariuszów tegoż Banku do złożenia swych akcji nie później jak do dn. 1 lipca 1939 r. 1931-44-47

Sąd Okręgowy w Gdyni

Do rejestru handlowego dział B Nr 197 przy firmie:

Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego „Union“

w dn. 6 września 1938 r. dopisano:

Siedziba przedsiębiorstwa: Gdynia - Port, Nabrzeże Indyjskie.

Zarząd składa się przynajmniej z dwóch osób. Prawo składania oświadczeń i prawo składania podpisu posiadają dwaj członkowie Zarządu łącznie, lub jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem lub dwaj prokurenci łącznie. Jednakowoż korespondencję bieżącą, nie zawierającą zobowiązań, oraz pokwitowania z odbioru listów, przesyłek z poczty i kolei uskutecznić może każdy z członków Zarządu samodzielnie. Każdy członek Zarządu również samodzielnie może zastępować Spółkę wobec władz i sądów w sprawach urzędowych i sądowych, nie zawierających zobowiązań.

Uchwałą Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 12 kwietnia 1938 r. zmieniono § 8 (sposób reprezentowania) statutu.

2019

Sąd Okręgowy w Gdyni

Do rejestru handlowego Dział B Nr 491 wpisano w dn. 11 lipca 1938 r. firmę:

Gdyńskie Towarzystwo Importu Bawełny

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Gdynia

po angielsku:

„Gdynia Cotton Import Company, Limited, Gdynia“

Siedziba przedsiębiorstwa: Gdynia, ul. Derdowskiego, Gmach Zrzeszeń Interestentów Handlu Bawełna.

Przedmiot przedsiębiorstwa: prowadzenie przedsiębiorstwa importu bawełny na własny lub obcy rachunek oraz importu bawełny, powiązanego z eksportem wszelkiego rodzaju towarów polskich — zarówno na własny, jak i na obcy rachunek, pośredniczenie w tym handlu, prowadzenie wszelkich interesów pomocniczych mogących służyć celowi Spółki, dzierżawienie i nabywanie przedsiębiorstw o podobnych celach, tudzież uczestnictwo w takich przedsiębiorstwach. Kapitał zakładowy wynosi zł 100 000. Spółnik może mieć tylko jeden udział.

Członkami Zarządu są: Paweł Bobkowicz, Józef Antoni Majer, Ernest Schlabs. Wszelkie umowy zakupu i sprzedaży, zobowiązania, pełnomocnictwa, prokury, akty notarialne podpisywane będą przez dwóch członków Zarządu, z których jeden musi być Paweł Bobkowicz. Weksle, czeki oraz korespondencję, nie zawierającą zobowiązań i pokwitowań z odbioru należności od interestentów, podpisywane będą przez jednego członka Zarządu, również za podpisem jednego członka Zarządu odbierane będą z poczty, telegrafu, kolei żelaznej, komor celnych i przedsiębiorstw przewozowych wszelkiego rodzaju korespondencje, przekazy pieniężne, przesyłki i towary.

Umowę Spółki sporządzono dn. 18 czerwca 1938 r. Spółkę zawieszono na czas do 31/XII 1939 r. i automatycznie zostaje przedłużona na dalszy roczny okres, o ile nie zostanie wymówiona listem poleconym, skierowanym do Spółki przez któregokolwiek ze spółników na 6 miesięcy przed upływem ustalonego czasokresu.

Pisma, przeznaczone do ogłoszeń Spółki: „Monitor Polski“, „Polska Gospodarcza“.

2020

II ogłoszenie o otwarciu likwidacji Spółki

Kolej Lokalna Twarda Góra—Nowe, Spółka Akcyjna w likwidacji

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej Kolej Lokalna Twarda Góra — Nowe uchwaliło w dn. 20 listopada 1937 r. otwarcie likwidacji Spółki z dniem 1 stycznia 1938 r.

Zgodnie z art. 449 Kodeksu Handlowego, wzywa się wierzycieli wymienionej Spółki do zgłoszenia ich wierzytelności na piśmie, w ciągu sześciu miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia o otwarciu likwidacji, pod adresem siedziby Spółki w Nowem przy ul. Gdańskiej Nr 5, I p.

Likwidatorzy: (—) Dr F. Rawicz-Twaróg, (—) Mgr K. Więcek, (—) W. Boczar

1847-42-47-51

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Spółka Akcyjna „Nafta“

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w biurze Towarzystwa we Lwowie, pl. Mariacki 8, dn. 2 grudnia 1938 r. o godz. 13.15, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie:
 - a) piśmiennego sprawozdania Zarządu z działalności Spółki w roku obrotowym 1937/38,
 - b) piśmiennych dorocznych sprawozdań Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej z wyników badania bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/38 oraz sprawozdania Zarządu za rok gospodarczy 1937/38,
 - c) bilansu i rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1937/38;
- 3) Uchwała w przedmiocie użycia wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 4) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania z wykonania obowiązków za ubiegły rok gospodarczy;
- 5) Wybór Zarządu na następny rok gospodarczy;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następny rok administracyjny;
- 7) Wybór, względnie zatwierdzenie kooptacji członków Rady Nadzorczej, w miejsce ustępujących.

PP. Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje na okaziciela w biurze Spółki we Lwowie, pl. Mariacki 8, albo też w kasie: „Länderbank Wien, Aktiengesellschaft“, Wien I, Schottengasse 6, względnie nadesłać zaświadczenia na dowód złożenia akcji w tej instytucji oraz wykazać się, że są wpisani jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej co najmniej na tydzień przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający jedną akcję imienną, względnie na okaziciela.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego nie zostały zgłoszone.

1988a

I OGŁOSZENIE

Likwidator Spółki Akcyjnej „Teren“

Spółka Akcyjna dla Przemysłu Budowlanego w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie w biurze przy ul. Batorego 15 b w dn. 12 grudnia 1938 r. o godz. 18 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie likwidatora;
- 2) Zatwierdzenie ostatecznych rachunków likwidatora;
- 3) Wyznaczenie osoby z art. 460 § 2 K. H.;
- 4) Rozdział ewent. nadwyżki lub pokrycie niedoboru;
- 5) Wnioski w sprawie wykreślenia firmy z rejestru handlowego.

U w a g i. — a) Akcjonariusze mogą zgłosić likwidatorowi dodatkowe sprawy na porządek dzienny, które zamieszczone będą w drugim ogłoszeniu; b) Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Spółki w Krakowie, ul. Batorego 15 b.

2011

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Zakładów Przemysłu Opatrunkowego „Wata“, Spółka Akc.

odbędzie się w dn. 6 grudnia 1938 r. o godz. 14 u notariusza Siennickiego, Warszawa, Kapucyńska 6.

Porządek obrad:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1937 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z pełnionych obowiązków;
- 2) Wolne wnioski.

Celem uzyskania prawa uczestnictwa należy złożyć Zarządowi akcje na 7 dni przed Zgromadzeniem.

2006-46-47

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa Fabryk Cukru, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 listopada 1938 r. o godz. 3 po południu w biurze Zarządu w Warszawie, przy ulicy Krakowskie Przedmieście Nr 7 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu na dz. 30 czerwca 1938 r., rachunku zysków i strat oraz sprawozdań Rady Nadzorczej i Zarządu za rok operacyjny 1937/38;
- 3) Podział zysku;
- 4) Pokwitowanie Rady Nadzorczej i Zarządu z czynności w roku operacyjnym 1937/38;
- 5) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 6) Ustalenie wysokości stałego wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 23 listopada 1938 r. włącznie złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub też zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, lub w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniu należy wymienić imię, nazwisko i adres akcjonariusza, ilość i numery jego akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, o ile do dn. 23 listopada 1938 r. włącznie zostaną wpisani do księgi akcyjnej.

Karty wstępu na Walne Zgromadzenie wydawane będą w biurze Zarządu na 3 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 2035

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Polska Żarówka „OSRAM“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że — wobec niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki, zwołanego na dz. 20 października b. r.

WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w drugim terminie w dn. 1 grudnia b. r. o godz. 12.30 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, Plac Trzech Krzyży Nr 8 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki w roku 1937/38;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1937/38;
- 5) Ustalenie sposobu zużycia zysku za rok operacyjny 1937/38;
- 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za ich czynności w roku 1937/38;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wybór członków Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

Dodatkowe sprawy na porządek dzienny mogą być zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów do Zarządu Spółki do dn. 19 listopada 1938 r.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub dowody ich posiadania w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Plac Trzech Krzyży Nr 8 na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 2031

II OGŁOSZENIE

Zarząd Sandomiersko-Wielkopolskiej Hodowli Nasion, Sp. Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 listopada 1938 r. o godz. 17 w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Żurawiej 23 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Rady Nadzorczej i Zarządu oraz bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/38;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonywania przez nie obowiązków w tymże czasokresie;
- 4) Powzięcie uchwały o podziale zysku;
- 5) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki;
- 6) Wolne wnioski. 1991-46-47

Zarząd Towarzystwa Cukrowni i Rafinerii „Klemensów“**SPÓŁKA AKCYJNA**

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z § 9 statutu Spółki — w dn. 14 grudnia 1938 r. o godz. 17 w biurze Zarządu Spółki przy ulicy Zabiej Nr 4 odbędzie się doroczne

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Towarzystwa Cukrowni i Rafinerii „Klemensów“ Spółka Akcyjna z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków za 1937/38 oraz udzielenie władzom Spółki absolutorium za tenże okres;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza na 1938/39 r.;
- 5) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w 1938/39 r.;
- 6) Wybór jednego członka Zarządu ustępującego w drodze kolejności oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w ogólnym zebraniu, zechcą — stosownie do § 7 statutu Spółki — przedstawić swoje akcje lub świadectwa depozytowe najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Żabia 4. 2032-47-49

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Siemens**SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

18 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 15 grudnia 1938 r. o godz. 16 w biurze Zarządu w Warszawie, przy ulicy Królewskiej Nr 23, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1937/38;
- 3) Powzięcie uchwały o pokryciu strat z lat poprzednich i przeznaczaniu zysku za rok operacyjny 1937/38;
- 4) Pokwitowanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z czynności;
- 5) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybór pełnomocnika do reprezentowania Spółki w umowach i sporach pomiędzy Spółką a członkami Zarządu;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia dla Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub też zaświadczenia na dowód złożenia akcji u notariusza lub w Banku Handlowym w Warszawie, Powszechnym Banku Kredytowym w Warszawie, lub innej odpowiedniej instytucji kredytowej krajowej; Zentraleuropäische Länderbank w Wiedniu, Wiener Bank-Verein w Wiedniu, Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu, Deutsche Bank w Berlinie — zarówno w centralach, jak i filiach tychże banków. W zaświadczeniu należy wymienić ilość oraz numery akcji, jak również stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 2026

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Handlowego „Żelazo“, Spółka Akcyjna**w P a b i a n i c a c h**

zawiadamia Akcjonariuszów, że w dn. 17 grudnia 1938 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Banku Ludowego w Pabianicach

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Wybór przewodniczącego;
- 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1937/38 rok operacyjny;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1937/38 rok operacyjny oraz udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 5) Zatwierdzenie budżetu wydatków na rok 1938/39;
- 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki;
- 7) Wnioski Akcjonariuszów, ustawowo złożone. 2028-47-49

Spółka Akcyjna Przemysłu Elektrycznego „Czechowice“

w Czechowicach

Bilans w dn. 30 czerwca 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: 1) Grunty zł 110 650 30; 2) Budynki: a) fabryczne, gospodarcze, mieszkalne zł 487 607 15; b) nowe budowle niedokończone zł 12 245 53; 3) Maszyny i urządzenia techniczne zł 451 305 75; 4) Inwentarz zł 43 972 92; II. Majątek płynny: 1) Kasa zł 8 031 31; 2) Banki zł 44 096 39; 3) Papiery wartościowe zł 2 804 00; 4) Weksle: a) w portfelu zł 115 356 92, b) w inkasie zł 1 521 48; Suma razem zł 116 878 40; 5) Udziały zł 30 050 00; 6) Dłużnicy: a) odbiorcy zł 398 141 19; b) różni dłużnicy zł 103 720 05, c) dłużnicy w postępowaniu rewindykacyjnym zł 3 595 17, d) kaucje w papierach wartościowych zł 1 600 00, e) różni wierzyciele zł 29 358 89, f) rachunki z oddziałami zł 1 542 66; Suma razem zł 542 957 96; 7) Surowce: a) porcelana zł 32 189 80, b) metale zł 116 391 28, c) różne materiały zł 29 114 42, d) materiały ruchu zł 13 412 99; Suma razem zł 191 108 49; 8) Towary: a) gotowe zł 143 563 83, b) półfabrykaty zł 114 669 15; Suma razem zł 258 232 98; **Ogółem zł 2 299 941 19.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje zł 127 756 82.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 280 000 00; 2) Kapitał rezerwowy zł 38 642 50; 3) Fundusz amortyzacyjny: pozostałość na 1/VII 1937 r. zł 249 626 08, dopisano w 1937/38 r. zł 81 571 28; Suma razem zł 331 197 36; 4) Fundusz zapasowy zł 67 059 52; 5) Rezerwa podatkowa zł 25 000 00; 6) Banki zł 52 653 00; 7) Wierzyciele: a) dostawcy zł 94 045 85, b) różni wierzyciele zł 34 766 76, c) różni dłużnicy zł 16 297 71, suma razem zł 145 110 32; 8) Wierzyciele długoterminowi zł 1 226 648 07; Zysk netto zł 133 630 42; **Ogółem zł 2 299 941 19.**

Sumy pozabilansowe. — Udzielone gwarancje zł 127 756 82.

Rachunek strat i zysków za 1937/38 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 234 894 75; Koszty sprzedaży zł 245 538 21; Koszty fabrykacji zł 611 462 34; Odsetki zł 9 965 60; Podatki zł 53 203 48; Świadczenia społeczne zł 44 308 21; Asekuracja zł 5 010 67; Amortyzacja: a) amortyzacja roczna zł 96 553 10, b) odpisy wycofanych maszyn i zburzonych budynków zł 59 385 35, suma razem zł 155 938 45; Zysk netto do podziału zł 133 630 42; **Razem zł 1 493 952 13.**

MA. — Zysk brutto na sprzedaży towarów zł 1 493 786 72; Wpływy odpisanych pretensji zł 154 96; Różnice kursowe zł 10 45; **Razem zł 1 493 952 13.**

2022

II OGŁOSZENIE

Towarzystwo Handlowo-Wytwórcze „Molitor“, Spółka Akc. we Lwowie

zawiadamia, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 3 grudnia 1938 r. o godz. 10 w lokalu Spółki we Lwowie ul. Boimów 3 z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie bilansu za rok 1937, udzielenie absolutorium; 3) Wybór jednego członka Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje do kasy Zarządu we Lwowie ul. Boimów 3, najpóźniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia.

1985-46-47

Zarząd Spółki
Marian Bruhiński

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW Fabryki Waty Hygroskopijnej „Alba“, Spółka Akcyjna

odbędzie się w dn. 6 grudnia 1938 r. o godz. 13 u notariusza Siennickiego, Warszawa, Kapucyńska 6.

Porządek obrad:

1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1937 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z pełnionych obowiązków; 2) Wolne wnioski.

Celem uzyskania prawa uczestnictwa należy złożyć Zarządowi akcje na 7 dni przed Zgromadzeniem.

2007-46-47

II OGŁOSZENIE

Kołomyjskie Koleje Lokalne, Spółka Akcyjna

Zarząd Kołomyjskich Kolei Lokalnych, S. A., zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki, że

XLV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kołomyjskie Koleje Lokalne“ odbędzie się we Lwowie dn. 6 grudnia 1938 r. o godz. 12 w lokalu Powszechnego Banku Kredytowego, ul. Jagiellońska 5-7, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zażalenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Powtórne rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za rok 1936 i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za rok 1937 i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Likwidacja Spółki i wybór likwidatorów; 5) Ustalenie wartości znaczków obecności za wzięcie udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej; 6) Wnioski zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów stosownie do art. 394 § 1 K. H.

Warunki prawa do głosowania na Walnym Zgromadzeniu określa § 20 statutu Spółki.

Lwów, w listopadzie 1938 r.

2027

Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Hodowla Nasion Boraków Cukrowych „MOTYCZ“

podaje do wiadomości, że w dn. 30 listopada 1938 r. o godz. 17 odbędzie się w Warszawie w lokalu Spółki przy ul. Smolnej Nr 14

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zażalenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania oraz bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za rok operacyjny 1937/38, udzielenie Zarządowi absolutorium za tenże okres, zatwierdzenie preliminarza budżetowego i planu działalności na rok operacyjny 1938/39, określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 4) Określenie wysokości kredytu, z którego może korzystać Spółka; upoważnienie Zarządu do obciążania hipotecznego nieruchomości Spółki; 5) Upoważnienie Zarządu do kupna i sprzedaży nieruchomości; 6) Wybór członka Zarządu na miejsce ustępującego; 7) Wybory członków Komisji Rewizyjnej; 8) Ewentualne wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

2024

II OGŁOSZENIE

W dn. 3 grudnia b. r. o godz. 13 w kancelarii Rej. Sułowskiego, Kapucyńska 6 odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Powszechnego Towarzystwa Powierniczego, Spółka Akcyjna w Warszawie

z porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i przyjęcie sprawozdania, bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1937 r.; 3) Wybory; 4) Wolne wnioski.

Celem przyjęcia udziału w zebraniu świadectwa tymczasowe winny być złożone w biurze Spółki, Królewska 16 do dn. 26 listopada.

2009-46-47

Korzystajcie z poczty lotniczej!!!

Powszechny Bank Związkowy w Polsce, Sp. Akc.

Bilans surowy w dn. 30 września 1938 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł
Kasa i sumy do dyspozycji	2 181 946'37	Kapitał zakładowy	8 000 000'00
Waluty zagraniczne	111 647'44	Kapitały rezerwowe	1 577 000'00
Papiery wartościowe	1 264 930'54	Fundusz amortyzacyjny nieruchomości	666 996'06
Papiery wartościowe ustaw. kap. zapasowego	565 512'16	Wkłady	33 379 578'93
Udziały konsorcjalne	824 027'25	Rachunki bieżące	5 831 314'31
Banki krajowe	539 441'06	Różne natychmiast płatne zobowiązania	157 667'48
Banki zagraniczne	1 336 543'98	Banki krajowe	6 369 670'07
Dyskonto	26 299 124'63	Banki zagraniczne	3 393 309'86
Protesty	848 621'55	Redyskonto weksli	15 834 300'40
Kredyty w rachunkach bieżących	28 204 447'25	Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	634 360'00
Pożyczki terminowe	9 136 157'36	Zobowiązania z tyt. kredytów akceptacyjnych i rembursowych	3 843 953'87
Kredyty akceptacyjne i rembursowe	3 843 953'87	Rachunki oddziałów	43 818 218'11
Nieruchomości	5 149 018'66	Różne rachunki	1 770 851'84
Rachunki oddziałów	44 290 279'33	Rachunki wynikowe	3 320 439'29
Różne rachunki	878 814'14		
Rachunki wynikowe	3 123 194'63		
	<u>128 597 660'22</u>		<u>128 597 660'22</u>
Dłużnicy z tyt. gwarancyj	10 402 161'09	Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj	10 402 161'09
Inkaso	10 164 855'00	Różni _{za} inkaso	10 164 855'00

2039

I OGŁOSZENIE

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Banku Komercyjnego, Spółki Akcyjnej w likwidacji w Krakowie odbędzie się w dn. 12 grudnia 1938 r. o godz. 12 w lokalu Banku w Krakowie, Rynek Gł. 15, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie bilansu likwidacyjnego;
- 2) Ewentualne wnioski.

Na Walnym Zgromadzeniu ma prawo głosu każdy akcjonariusz, który przynajmniej na 7 dni przed zebraniem Walnego Zgromadzenia złoży swe akcje lub dowody depozytowe w kasie Banku. Każda akcja daje 1 głos.

2023-47-48

Likwidatorzy

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawski Młyn Parowy“

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 17 grudnia 1938 r. o godz. 12 w południe w siedzibie Spółki przy ul. Objazdowej 2 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, protokołu Rady Nadzorczej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/1938 i udzielenie Zarządowi absolutorium za rok sprawozdawczy; 3) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów oraz zatwierdzenie umów, dokonanych w roku sprawozdawczym i udzielonych zabezpieczeń; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej, i 5) Wolne wnioski.

2044

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryk Metalowych Norblin, B-cia Buch i T. Werner

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż — stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 16 listopada 1938 r. dywidenda za rok 1937/38

ustaloną została w wysokości 7%, czyli zł 7 od akcji 1-krotnej, zł 35 od akcji 5-krotnej, zł 70 od akcji 10-krotnej. Wypłata dywidendy uskuteczniwana będzie od dn. 21 listopada b. r. w Banku Handlowym w Warszawie, Traugutta 7, po złożeniu kuponu dywidendowego od nowych akcji za 1937/38 r.

2034

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysłowo-Leśnej „Las“ w Warszawie

podaje do wiadomości Akcjonariuszów, że w dn. 22 grudnia b. r. o godz. 15 w lokalu Spółki, pl. Zel. Bramy Nr 1, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności za rok operacyjny 1937/38 oraz zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok ubiegły; 3) Udzielenie Zarządowi absolutorium; 4) Rozpatrzenie budżetu i planu działalności za rok operacyjny 1938/39; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu Spółki.

2046

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Bracia Lange, Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza

Sp. Akc., z siedzibą w Łodzi przy ul. Andrzeja Nr 21

podaje do wiadomości, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki uchwałą z dn. 26 kwietnia 1937 r., ogłoszoną w „Monitorze Polskim“ z dn. 10 maja 1937 r., oraz w „Polsce Gospodarczej“ z dn. 15 maja 1937 r., uchwaliło, celem pokrycia strat bilansowych

obniżyć kapitał akcyjny Spółki

wynoszący zł 1 200 000, o zł 420 000 do sumy zł 780 000, przez zmniejszenie nominalnej wartości każdej akcji o zł 350 do zł 650.

Na zasadzie art. 441 Kod. Handl. Zarząd Spółki wzywa wierzycieli, aby — jeżeli nie zgadzają się na obniżenie — wnieśli swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty trzeciego ogłoszenia.

2042-47-48-49

I OGŁOSZENIE

Likwidator Spółki „Celuloza“, Spółka z ograniczoną odpow. Warszawa, Wilcza 9-A

stosownie do art. 268 Kodeksu Handlowego zawiadamia o otwarciu likwidacji Spółki w dn. 28 października 1938 r. i wzywa wierzycieli Spółki do zgłoszenia swych wierzytelności w ciągu 3 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia.

2029-47-49

CUKROWNIA ŚRODA

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 30 czerwca 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Grunty: a) fabryczne zł 27 656'00, b) parcele w Kobylepolu i Środzie zł 40 586'60; 2) Budynki: a) fabryczne zł 1 028 414'71, b) gospodarcze zł 86 868'59, c) mieszkalne zł 108 939'92; 3) Maszyny i aparaty: a) z bilansu otwarcia na dz. 1/VII 1937 r. zł 4 780 987'70, b) dopisano z nowych urządzeń zł 27 012'31; 4) Bocznicza kolejowa zł 79 422'58; 5) Pług parowy zł 129 308'54; 6) Ruchości zł 61 898'77; 7) Inwentarz żywy zł 6 929'00; 8) Stacja benzynowa zł 6 841'27; 9) Nowe urządzenia w toku: a) z bil. otwarcia na dz. 1/VII 1937 r. zł 24 850'90, b) doszło w roku sprawozdawczym zł 98 670'07, c) przeniesiono na r-k maszyn i aparatów zł 27 012'31; II. Majątek płynny: 10) Gotówka w kasie zł 29 979'96; 11) R-ki w bankach: a) r-ki bieżące zł 17 262'73, b) r-ki towarowe i inne zł 1 202'00; 12) Pożyczka Konsolidacyjna i Inwestycyjna zł 94 014'50; 13) Akcje i udziały zł 598 993'40; 14) Kaucje zł 391'00; 15) Remanenty: a) cukier zł 1 132 627'99, b) melas zł 36 227'63, c) wylłoki zł 37 763'58, d) wapno defekacyjne zł 214'22, e) węgiel zł 96 870'83, f) koks zł 24 405'27, g) wapniak zł 26 712'39, h) worki zł 13 402'75, i) materiały techniczne zł 243 611'10, j) benzyna i smary samochodowe zł 2 391'57, k) płody rolne zł 10 148'51, l) nasienie buraczane zł 83 553'07, m) nawozy sztuczne zł 313 300'83; 16) Dłużnicy: a) odbiorcy zł 14 199'68, b) dostawcy zł 22 826'99, c) różni zł 69 243'64; 17) Plantatorzy — na r-kach bieżących zł 198 815'63; 18) Sumy przechodnie: a) wydatki, dotyczące przyszłego roku zł 4 218'37, b) inne zł 47 080'68; **Suma ogólna zł 9 600 835'97.**

Plantatorzy: Za żyro nasze na wekslach zł 4 500'00; Za wydane cesje zł 410 102'56; Za porękę wobec Banku Akceptacyjnego zł 157 625'00; **Razem zł 572 227'56.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał zakładowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 2 000 000'00; 2) Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 183 237'91, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 7 997'97; 2a) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych zł 27 022'96; 2b) Fundusz specjalny: a) saldo z roku ubiegłego zł 578 498'31, b) dopisano z czystego zysku za 1936/37 r. zł 55 000'00, c) przeniesiono z r-ku sum przechodnich zł 129 740'16; II. Fundusz amortyzacyjny: 3) Saldo z roku ubiegłego zł 5 057 657'04, dopisano w roku sprawozdawczym zł 227 420'27; III. Zobowiązania: 4) Zobowiązania długoterminowe: a) Skarb Państwa zł 37 659'60, b) Bank Gospodarstwa Krajowego zł 139 490'00, c) Bank Handlowy w Warszawie zł 19 801'56; 5) Akcepty zł 574 100'00; 6) Pożyczki zagraniczne zł —; 7) Rachunki w bankach: a) r-ki bieżące zł 15 174'01, b) B-k Cukr. — r-k kom. sprzed. cukru zł 10 154'56; 8) Wierzyciele zł 208 305'74; 9) Plantatorzy zł 1 050'00; 10) Zaległości podatkowe zł 10 931'74; 11) Niepodniesiona dywidenda zł 502'62; 12) Sumy przechodnie: a) nieuregulowane zobowiązania, dotyczące starych lat zł 2 154'55, b) zobowiązania z okresu sprawozd. do regulacji w roku przyszłym zł 111 714'38, c) zarezerwowano na dopłatę za buraki zł 2 443'36, d) zarezerwowano na państwowy podatek dochodowy zł 70 000'00; **Czysty zysk zł 130 779'23; Suma ogólna zł 9 600 835'97.**

Zobowiązania za żyro na wekslach plantatorów zł 4 500'00; Zobowiązania warunkowe za przyjęte cesje plantatorów zł 410 102'56; Zobowiązania wobec Banku Akceptacyjnego na plantat. zł 157 625'00; **Razem zł 572 227'56.**

Rachunek strat i zysków za 1937/38 r.

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej zł 75 000'00; II. Koszty fabrykacji zł 3 593 206'10; III. Koszty sprzedaży i organizacji zł 91 143'34; IV. Koszty handlowe zł 40 024'15; V. Podatki zł 143 725'25; VI. Świadczenia socjalne zł 69 132'62; VII. Amortyzacja zł 228 579'82; **Czysty zysk zł 130 779'23; Razem zł 4 371 590'51.**

ZYSKI. — I. Cukier z produkcji 1936/37 — nadwyżka zł 527 996'61; II. Cukier z produkcji 1937/38 zł 3 409 750'76; III. Melas zł 83 756'87; IV. Wylłoki zł 108 575'96; V. Wapno defekacyjne i odpadki zł 3 393'89; VI. Zysk z działalności ubocznych zł 119 054'04; VII. Odsetki zł 50 460'07; VIII. Różnice kursowe na walutach obcych zł 8 757'71; IX. Różnice kursowe na papierach wartościowych zł 59 844'60; **Razem zł 4 371 590'51.**

Środa, dn. 28 sierpnia 1938 r.

Dyrekcja: (—) J. Dębicki, (—) M. Rolbiecki.

Zarząd: (—) K. Boening, (—) W. Sokołowski.

2025

Towarzystwo Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Bilans za 1937/38 r.

zamknięty w dn. 30 czerwca 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 1 998 128'36; Budynki: fabryczne zł 8 697 111'37, gospodarcze zł 1 031 296'16, mieszkalne zł 4 135 949'25, razem zł 13 864 356'78; Urządzenia techniczne zł 32 555 964'59; Inwentarz żywy zł 8 155'00; Inwentarz martwy zł 614 994'06; Patenty, licencje i koncesje zł 1 312 089'87; Dzierżawa gruntów zł 28 580'38; Roboty poszukiwawcze na koncesjach zł 85 226'67; Razem - majątek stały zł 50 467 495'71; II. Majątek płynny: Gotówka w kasach zł 48 065'41; Gotówka w bankach zł 3 830 902'57; Weksle w portfelu i na inkasie zł 855 109'64; Razem zł 4 734 077'62; Papiery wartościowe zł 1 027 804'68; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 642 872'77; Materiały: Surowce zł 1 369 732'59; Pomocnicze i pędne zł 609 653'11; Półfabrykaty zł 1 004 182'67; Gotowe wyroby zł 1 514 208'85; Razem zł 4 497 777'22; Części zamienne zł 912 695'37; Dłużnicy: Należności z tytułu umów kartelowych operacje handlowe zł 1 385 377'09; Odbiorcy zł 1 245 156'56; Dostawcy zł 1 324 294'12; Różni dłużnicy zł 740 699'73; Kaucje w gotowiznie zł 2 996'51; Razem zł 4 698 524'01; Należności wtpliwe: Weksle protestowane zł 1 604'45; Dłużnicy wtpliwi zł 114 919'61; Razem zł 116 524'06; Rozrachunki międzyokresowe zł 828 875'79; **Razem aktywa zł 67 926 647'23.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucje własne zł 258 259'15; Kaucje obce zł 34 700'00; Akcje członków b. Zarządu zł 12 625'75; Akcje „Siderur” do podziału między akcjonariuszy zł 504 847'70; **Razem sumy pozabilansowe zł 810 432'60.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 20 000 000'00; Kapitał zapasowy: pozostałość z roku ubiegłego zł 1 443 338'82, dopisano z podziału zysku 1936/37 r. zł 98 740'00, razem zł 1 542 078'82; Razem kapitały własne zł 21 542 078'82; II. Kapitał amortyzacyjny: pozostałość z roku ubiegłego zł 32 464 830'79, odpisano w r. 1937/38 zł 243 305'47, razem zł 32 221 525'32; Amortyzacja za 1937/38 r. zł 2 663 000'00; Razem zł 34 884 525'32; Rezerwa na amortyzację „B” zł 5 317 079'59; III. Zobowiązania: Niepodniesiona dywidenda za 1936 i 1937 r. zł 157 254'50; Podatki do uregulowania za czerwiec b. r. zł 55 439'99; Rezerwa na pod. doch. za 1936 i 1937 r. zł 393 015'29; Dostawcy zł 1 905 656'62; Odbiorcy zł 58 022'48; Wierzyciele różni zł 1 611 719'65; Razem zł 4 181 108'53; Rezerwa na wątpliwych dłużników zł 126 262'24; Fundusz na reperację pieców zł 114 390'50; Razem zł 240 652'74; Rozrachunki międzyokresowe zł 93 380'10; Zysk 1937/38 r. zł 1 667 822'13; **Razem pasywa zł 67 926 647'23.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucje własne zł 258 259'15; Kaucje obce zł 34 700'00; Depozyt członków b. Zarządu zł 12 625'75; Akcjonariusze za akcje „Siderur” zł 504 847'70; **Razem sumy pozabilansowe zł 810 432'60.**

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty własne sprzedanych produktów: Koszty administracji ogólnej zł 2 212 231'12; Koszty fabrykacji: Surowce i materiały, robocizna, świadczenia socjalne, koszty wydziałowe zł 23 782 990'86; Koszty sprzedaży zł 636 380'42; Podatki państwowe i komunalne zł 666 535'91; Razem zł 25 085 907'19; Razem koszty własne sprzedanych produktów zł 27 298 138'31; Odszkodowania wynikające z umów, regulujących produkcję zł 2 398 436'88; Strata na dłużnikach zł 1 222'80; Różnice kursowe zł 138 521'02; Koszty finansowe zł 30 608'50; Strata na sprzedanych ruchomościach zł 102 190'33; Amortyzacja za 1937/38 zł 2 663 000'00; Zysk 1937/38 r. zł 1 667 822'13; **Razem zł 34 299 939'97.**

MA. — Sprzedaż zł 33 652 347'63; Odszkodowania, wynikające z umów regulujących produkcję zł 180 000'00; Wpływy z należności spisanych na straty w latach ubiegłych zł 52'83; Wpływy różne zł 209 854'90; Procenty od papierów wartościowych zł 43 927'20; Zwrot nadpłaconych podatków zł 3 796'50; Odsetki bankowe i inne zł 209 960'91; **Razem zł 34 299 939'97.**

2013

Towarzystwo Cukrowni „Brześć Kujawski“, Spółka Akc.

Bilans na dz. 30 czerwca 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 323 174'73; Budynki: fabryczne zł 3 059 384'19, gospodarcze zł 1 709 463'54, mieszkalne zł 2 308 548'46, nowe budowle zł 8 756'29; Maszyny, aparaty, różne urządzenia i kolejki zł 13 905 439'18; Inwentarz martwy (ruchomości) zł 298 813'33; Osada rolna i cegielnia Huta Helena zł 180 982'99; Inwentarz żywy zł 8 282'00; Razem zł 21 802 844'71; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 582 175'42; Papiery procentowe zł 223 494'45; Akcje i udziały w przedsiębiorstwach zł 2 217 956'50; Remanenty: wyroby gotowe i półfabrykaty zł 1 638 141'08; Materiały pomocnicze zł 545 518'19; Dłużnicy: plantatorzy zł 851 365'54, dostawcy zł 312 673'62, odbiorcy zł 20 934'16, różni zł 1 151 188'65; Specjalny rachunek przejściowych różnic kursowych zł 134 235'78; Sumy przechodnie zł 118 014'37; Razem zł 7 795 697'76; **Ogółem zł 29 598 542'47.**

Sumy pozabilansowe (depozyty, gwarancje, żyro i cesje) zł 907 341'85.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 7 200 000'00; Kapitał zapasowy: a) pozostałość z roku ubiegłego zł 3 743 216'51, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 99 658'43, c) przejęte od b. cukrowni „Choczeń“ zł 1 294 978'28; Stan na 30/VI 1938 r. zł 5 137 853'22; Kapitał amortyzacyjny: a) pozostałość z roku ubiegłego zł 9 562 118'93, b) odpisano w roku sprawozdawczym zł 110 983'20, c) dopisano w roku sprawozdawczym zł 568 001'19, d) przejęte od b. cukrowni „Choczeń“ zł 4 963 817'59; Stan na 30/VI 1938 r. zł 14 982 954'51; Fundusz renowacyjny, przejęte od b. cukrowni „Choczeń“ zł 71 918'90; Zobowiązania: a) akcepty zł 302 528'00, b) banki (niezakonczone rachunki) zł 160 019'34, c) niepodniesione dywidendy zł 3 741'00, d) wierzyciele (dostawcy, odbiorcy i różni) zł 775 555'45, e) plantatorzy zł 4 696'68; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 166 872'66; Sumy przechodnie zł 499 638'99; Do dyspozycji Akcjonariuszów zł 292 763'72; **Ogółem zł 29 598 542'47.**

Sumy pozabilansowe (depozyty, gwarancje, żyro i cesja) zł 907 341'85.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 71 460'24; Koszty fabrykacji zł 4 537 522'84; Koszty sprzedaży zł 221 999'86; Podatki różne zł 228 356'24; Ubezpieczenia zł 29 192'43; Świadczenia socjalne zł 80 153'80; Amortyzacja zł 568 001'19; Wartość remanentów z ubiegłej kampanii: cukru, żółtych mączek, melasu i wysłodków zł 1 515 920'24; Różnice kursu na walutach obcych i papierach wartościowych zł 10 508'09; Odprawy dla byłych pracowników i wpisy szkolne zł 27 066'09; Ofiary i składki zł 38 644'26; Niedobór z gospodarstw rolnych i „Huty Helena“ zł 65 290'56; Strata na sprzedanym samochodzie zł 7 020'00; Nieściągalne należności zł 794'01; Umowne świadczenie z tytułu przejęcia akcji Banku Handlowego zł 4 952'00; Wycofany ze sprzedaży cukier eksportowy zł 11 838'92; Za nabycie prawo do 6 330 q kontyng. wewnętrznego zł 40 068'90; Zwrot nadpłaty opłaty specjalnej zł 1 661'53; Niedobór Funduszu Przewozowego zł 25 874'08; Bonifikata przy sprzedaży maszyn zł 2 783'87; Koszty prawne i hipoteczne zł 8 337'80; Odpisano na kapitał zapasowy zł 99 658'43; Tantiemy statutowe zł 57 807'08; Rezerwa podatkowa zł 227 500'00; Do dyspozycji Akcjonariuszów zł 292 763'72; **Ogółem zł 8 175 176'18.**

MA. — Wpływ za sprzedany cukier w okresie sprawozdawczym zł 5 996 707'39; Wartość remanentów cukru na dz. 30/VI 1938 r. zł 1 630 440'47; Wpływy: za melas zł 179 621'54, za wysłodki zł 128 631'27; Dywidenda od akcji i papierów procentowych zł 63 350'62; Różnice kursu na walutach i papierach wartościowych zł 77 533'70; Zysk na listach zastawnych zł 2 223'93; Odsetki zł 60 952'35; Niepodniesiona dywidenda za 1932/33 r. zł 120'00; Za sprzedane ruchomości uprzednio odpisane zł 2 140'00; Z działalności ubocznych zł 33 454'91; **Ogółem zł 8 175 176'18.**

Zarząd Spółki Akc. Przemysłu Elektrycznego „Czechowice“ w Czechowicach

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, odbyłym w dn. 27 października 1938 r. uchwalono

dywidendę za rok 1937/38 w wysokości 10%

tj. po zł 10 od akcji 100-złotowej. Wypłatę dywidendy uskutecznią się w Kasie Spółki w Czechowicach, począwszy od dn. 15 listopada 1938 r. za zwrotem kuponu za rok operacyjny 1937/38.

2041

Cukrownia „Chybie“, Spółka Akcyjna

Bilans za rok 1937/38 na dz. 30 czerwca 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 715 605'12; Budowle zł 3 378 584'76; Maszyny i urządzenia zł 4 313 921'03; Inwestycje nowe w budowie zł 122 068'78; Inwentarz żywy i martwy zł 155 125'09; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 25 769'37; Efekty zł 46 994'00; Udziały zł 23 700'00; Zapasy produktów fabrykacji i materiałów pomocniczych zł 1 538 823'73; Dłużnicy zł 485 825'84; Wydatki na rok 1938/39 zł 72 213'65; Gwarancje i kaucje zł 752 134'50; **Razem zł 11 630 765'87.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 3 000 000'00; Kapitał zapasowy statutowy zł 902 533'95; Fundusz rezerwy zł 1 153 869'99; II. Kapitał amortyzacyjny zł 4 669 529'87; Zobowiązania: Dywidenda niepodjęta zł 6 596'00; Kredyt plantatorski wekslowy w Banku Polskim zł 163 238'00; Wierzyciele zł 646 711'96; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 2 180'08; Sumy przechodnie zł 244 178'77; Zysk zł 89 792'75; Gwarancje i kaucje zł 752 134'50; **Razem zł 11 630 765'87.**

Rachunek strat i zysków 1937/38

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 109 850'01; Koszty sprzedaży zł 36 309'22; Koszty kredytu krajowego zł 51 070'46; Asekuracja zł 21 207'22; Podatki państwowe i komunalne zł 104 963'11; Bezpośrednie koszty fabrykacji zł 2 350 589'15; Koszty składek członkowskich do Związku i organizacji zł 19 048'46; Koszty kupna normy rafinerskiej zł 12 280'00; Amortyzacja zł 458 512'07; Odpisy zł 11 753'75; Koszty wypłaty dywidendy zł 908'58; Koszty świadczeń dla bezrobotnych zł 13 990'00; Koszty świadczeń na Fundusz Obrony Narodowej zł 10 000'00; Wartość remanentów cukru i melasu z ub. r. zł 913 107'55; Zysk zł 89 792'75; **Razem zł 4 203 382'33.**

MA. — Wpływy ze sprzedaży cukru w okresie sprawozdawczym zł 2 775 944'15; Wartość remanentu cukru na 30/VI 1938 r. zł 1 275 312'38; Wpływy ze sprzedaży kontyngentu zł 3 570'12; Wpływy ze sprzedaży wyłoków zł 44 686'65; Wpływy ze sprzedaży melasu zł 73 024'64; Wartość remanentu melasu na 30/VI 1938 r. zł 2 086'40; Procenty zł 9 760'55; Różnice kursowe zł 5 462'06; Wpływy sum odpisanych w latach ubiegłych zł 4 013'79; Pozostała reszta z podziału zysku z 1936/37 r. zł 9 521'59; **Razem zł 4 203 382'33.**

2045

Warszawska Kinematograficzna Spółka Akcyjna

Warszawa, Żurawia 22

Bilans na dz. 31 maja 1938 r.

AKTYWA. — Inwentarz biura zł 26 733'17; Kasa zł 916'29; Powszechny Bank Kredytowy zł 37 000'53; P. K. O. zł 4 578'06; Weksle zł 5 750'00; Razem zł 48 244'88; Dłużnicy zł 27 854'18; Kaucje zł 390'00; Papiery wartościowe zł 9 880'00; Sumy przechodnie zł 2 068'00; Filmy zł 171 555'52; Materiał reklamowy zł 1 540'21; Pozytyw zł 323'74; Razem zł 173 419'47; Strata zł 124 324'28; **Razem zł 412 913'98.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 250 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 19 391'32; Wierzyciele zł 143 292'66; Sumy przechodnie zł 230'00; **Razem zł 412 913'98.**

Rachunek zysków i strat na dz. 31 maja 1938 r.

WINIEN. — Strata z roku poprzedniego zł 124 573'37; Amortyzacja inwentarza biura zł 2 569'51; Dłużników waptliwych zł 1 780'88; Razem zł 4 350'39; Amortyzacja licencji zł 53 892'86; Kopij zł 179 294'45; Materiał reklamowy zł 16 905'72; Razem zł 250 093'03; Koszty handlowe zł 695'25; Różne odszkodowania zł 8 492'97; Wyrównania zł 4 762'23; Odsetki zł 11'28; Koszty ogólne W. K. S. A. zł 216 668'20; Licencje z obrazów zł 9 908'00; **Razem zł 619 554'72.**

MA. — Wynajem filmów zł 419 653'38; Wynajem materiału reklamowego zł 16 194'42; Razem zł 435 847'80; Rabaty zł 59 376'94; Różne wpływy zł 5'70; Strata zł 124 324'28; **Razem zł 619 554'72.**

Rada Nadzorcza: podp. Kuhnert mp., Nolting mp., Krone mp., Lehmann m. p.

Zarząd: Meydam mp., von Theobald mp., Fliegel mp.

Księgowy: S. Wulf mp.

2036

Cukrownia Kościańska, Spółka Akcyjna

Bilans w dn. 30 czerwca 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 93 755'40; Budynki i budowle zł 3 163 711'70; Maszyny i aparaty zł 7 529 285'39; Tabor i urządz. kolejowe zł 148 692'17; Domy i place zł 356 728'55; Szopa dla pługów parowych zł 3 400'00; Plugi parowe zł 61 356'20; Inwentarz ruchomy zł 112 344'50; Inwentarz żywy zł 5 935'00; Nowe urządzenia w toku zł 57 457'19; Razem majątek stały zł 11 532 666'10; II. Majątek płynny: Kasa zł 31 212'80; Rachunki bieżące w bankach zł 18 064'00; Papiery wartościowe i udziały zł 1 193 283'20; Remanenty zł 1 921 113'43; Dłużnicy zł 148 954'91; Plantatorzy zł 76 492'61; Zaliczki za buraki zł 59 539'28; Nawozy sztuczne do rozliczenia zł 136 717'57; Nasiona buraczane do rozliczenia zł 104 550'00; Sumy przechodnie zł 470 559'97; Razem majątek płynny zł 4 160 487'77; **Ogółem zł 15 693 153'87.**

Dłużnicy za gwarancje zł 777 725'00; Depozyty Rady Nadzorczej zł 120 000'00; Depozyty Zarządu zł 90 000'00; **Razem zł 987 725'00.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 3 000 000'00; Kapitał zapasowy zł 922 400'00, dopisano zł 22 276'50 = zł 944 676'50; Rezerwa specjalna zł 313 615'13, odpisano zł 30 000'00 = zł 283 615'13; Razem kapitały własne zł 4 228 291'63; II. Fundusz amortyzacyjny zł 9 156 128'25, dopisano zł 311 670'94, odpisano zł 17 442'04 = zł 9 450 357'15; III. Zobowiązania: Zobowiązania długoterminowe zł 282 741'65; Kredyt angielski zł 84 545'65; Akcepty zł 671 300'00; Rachunki bieżące w bankach zł 274 513'10; Wierzyciele zł 286 405'90; Plantatorzy zł 3 705'62; Rezerwa na dopłatę za buraki zł 79 794'00; Sumy przechodnie zł 47 223'33; Stypendium fund. d-ra Alfreda Chłapowskiego z Bonikowa zł 5 382'00; Dywidenda niepodniesiona zł 26 370'00; Razem zobowiązania zł 1 761 981'25; IV. Specjalny rach. przejściowy różnic kursowych zł 40 665'13; V. Zysk zł 211 858'71; **Ogółem zł 15 693 153'87.**

Udzielone gwarancje zł 777 725'00; Rada Nadzorcza za depozyty zł 120 000'00; Zarząd za depozyty zł 90 000'00; **Razem zł 987 725'00.**

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 84 545'65.

Rachunek strat i zysków za rok 1937/38

WINIEN. — Koszty administracji zł 120 260'80; Koszty personelu urzędniczego zł 210 692'88; Koszty placu robotniczej zł 512 530'28; Koszty fabrykacji zł 3 314 711'26; Suszenie, magazyn i eksp. wtyłoków suszonych zł 36 204'78; Opakowanie, magazyn, i ekspedycja cukru zł 256 028'47; Konserwacja i utrzymanie nieruchomości oraz inwentarza zł 158 678'06; Ubezpieczenia od ognia i odpowiedzialności cywilnej zł 33 236'11; Koszty sprzedaży cukru i organizacji zł 123 130'76; Koszty handlowe i gospodarcze zł 56 185'01; Odsetki i prowizje zł 82 703'74; Podatki państwowe i komunalne zł 218 242'68; Opłaty stemplowe zł 8 594'14; Socjalne świadczenia zł 64 445'31; Zapomogi i subwencje zł 43 002'99; Nieściągalne wierzytelności zł 556'99; Strata na remanentach zł 767'12; Straty na zniesionych budowlach zł 2 445'26; Amortyzacja zł 311 670'94; Zysk zł 211 858'71; **Ogółem zł 5 765 946'29.**

MA. — Cukier kamp. 1936/37: a) wpływ ze sprzedaży ponad wartość remanentu zł 397 446'80, b) wartość remanentu zł 38'70 = zł 397 485'50; Cukier kamp. 1937/38: a) wpływ ze sprzedaży zł 3 170 283'50, b) wartość remanentu zł 1 710 638'00 = zł 4 880 921'50; Melas: a) wpływ ze sprzedaży zł 140 074'42, b) wartość remanentu zł 7 453'88 = zł 147 528'30; Wtyłoki suszone: a) nadwyżka wpływów na remanencie kamp. 1936/37 zł 155'01, b) wpływ ze sprzedaży zł 26 392'91, c) wartość remanentu zł 11 687'50 = zł 38 235'42; Wtyłoki świeże: wpływ ze sprzedaży zł 89 681'02; Błoto defekacyjne: wpływ ze sprzedaży zł 6 202'80; Niezużyta rezerwa na dopłatę za buraki kamp. 1936/37 zł 7 140'75; Dywidenda i odsetki zł 100 780'47; Prowizje i zyski towarowe zł 9 312'08; Skonta kasowe zł 24 809'87; Zwroty ubezpieczeniowe zł 16 523'12; Odzyskane straty zł 4 581'57; Wpływy różne zł 11 146'93; Wpływy z gospodarki rolnej zł 17 038'75; Różnice kursowe na walutach obcych zł 14 558'21; **Ogółem zł 5 765 946'29.** 2010

Korzystajcie z Poczty Lotniczej!

Petrolea Akcyjne Towarzystwo dla Przemysłu Oleju Skalnego SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans z dniem 30 kwietnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 95 249'50; Prawa naftowe zł 750'00; Budynki: przemysłowe zł 330 588'30, gospodarcze zł 44 731'01, mieszkalne zł 225 042'73, razem zł 600 362'04; Urządzenia techniczne zł 7 134 062'84; Inwentarz: żywy zł 4 638'00, martwy zł 74 194'36; Koncesje zł 6 224'30; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 6 134'75; Papiery procentowe zł 68 356'10; Udziały w innych przedsięb. zł 73 308'76; Materiały: surowce zł 110 318'40, techniczne zł 697 792'87, razem zł 808 111'27; Produkty naftowe zł 901 092'83; Dłużnicy: odbiorcy zł 48 644'01, dostawcy zł 340'00, różni zł 1 898 831'39, wątpliwe mal. zł 2 668'38, razem zł 1 950 483'78; Sumy przechodnie zł 58 386'66; Strata z lat ubiegłych zł 240 217'75, mniej zysk za rok admin. 1937/38 zł 132 804'30, pozostaje zł 107 413'45; **Suma zł 11 888 768'64.**

Udzielone gwarancje i kaucje zł 6 065 374'32.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 3 500 000'00; Kapitał rezerwowy zł 1 333 190'50; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 5 886 864'07, odpisano w roku 1937/38 zł 208 702'21, pozostaje zł 5 678 161'86, dopisano w roku 1937/38 zł 252 652'51, razem zł 5 930 814'37; III. Zobowiązania: Wierzyciele: dostawcy zł 29 185'62, odbiorcy zł 1 616'78, różni zł 832 497'14, razem zł 863 299'54; Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych zł 219 835'51; Sumy przechodnie zł 41 628'72; **Suma zł 11 888 768'64.**

Zobowiązania gwarancyjne i kaucyjne zł 6 065 374'32

Rachunek strat i zysków za czas od 1 maja 1937 r. do 30 kwietnia 1938 r.

WYDATKI. — Koszty administracji zł 237 472'62; Koszty ruchu zł 3 208 997'25; Koszty sprzedaży zł 583 922'25; Odsetki zł 20 043'58; Podatki zł 125 532'69; Amortyzacja zł 252 652'51; Zysk za rok admin. 1937/38 zł 132 804'30; **Razem zł 4 561 425'20.**

PRZYCHODY. — Dochody z zakładów zł 4 554 671'51; Różnice kursowe zł 6 753'69; **Razem zł 4 561 425'20.** 2013

Spółka Akcyjna Fanto

Bilans z dniem 30 kwietnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 69 646'71; Prawa naftowe zł 1 780 670'69; Budynki: fabryczne zł 1 392 844'37, gospodarcze zł 198 747'48, mieszkalne zł 1 126 759'44, razem zł 2 718 351'29; Urządzenia: kopalniane zł 25 435 815'93, techniczne zł 7 625 808'12, razem zł 33 061 624'05; Inwentarz martwy zł 30 078'16; Patenty zł 294'00; II. Majątek płynny: Gotówka w banku zł 22 969'42; Papiery procentowe zł 75 716'00; Udziały w innych przedsięb. zł 1 504 602'00; Materiały: surowce zł 278 061'23, techniczne zł 1 142 878'42, razem zł 1 420 939'65; Produkty naftowe zł 1 802 228'30; Dłużnicy: odbiorcy zł 6 931'00, różni zł 10 867 806'84, wątpliwe mal. zł 70 705'74, razem zł 10 945 443'58; Sumy przechodnie zł 17 017'40; Strata za rok admin. 1937/38 zł 173 210'91, strata z lat ubiegłych zł 1 474 724'92, razem zł 1 647 935'83; **Suma zł 55 097 517'08.**

Udzielone gwarancje i kaucje zł 7 981 097'77.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 4 000 000'00; Kapitał rezerwowy zł 229 517'52; Kapitał zapasowy zł 9 000'00; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 3 980 172'68; odpisano w roku 1937/38 zł 38 320'20, pozostało zł 3 941 852'48, dopisano w roku 1937/38 zł 1 222 729'75, razem zł 5 164 582'23; III. Zobowiązania: Wierzyciele: różni zł 22 797 360'44; Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych zł 22 877 667'08; Sumy przechodnie zł 19 389'81; **Suma zł 55 097 517'08.**

Zobowiązania gwarancyjne i kaucyjne zł 7 981 097'77.

Rachunek strat i zysków za czas od 1 maja 1937 r. do 30 kwietnia 1938 r.

WYDATKI. — Koszty administracji zł 225 080'99; Koszty ruchu zł 3 468 640'48; Koszty sprzedaży zł 823 420'14; Odsetki zł 381 552'87; Podatki zł 86 121'53; Amortyzacja zł 1 222 729'75; **Suma zł 6 207 545'76.**

PRZYCHODY. — Dochody z zakładów zł 5 299 453'45; Różnice kursowe zł 734 881'40; Strata za rok admin. 1937/38 zł 173 210'91; **Suma zł 6 207 545'76.** 2014

Spółka Akcyjna Fabryk Metalowych Norblin, Bracia Buch i T. Werner

w Warszawie

Bilans na dz. 30 czerwca 1938 r.

STAN CZYNNY. — Gotówka zł 1 082 950'11; Papiery wartościowe zł 192 306'86; Materiały zł 2 143 708'01; Półfabrykaty zł 3 507 427'61; Wyroby gotowe zł 447 754'76; Weksle zł 468 418'49; Dłużnicy zł 3 368 643'35; Sumy przechodnie zł 50 675'82; Grunty zł 2 140 444'01; Budynki zł 7 138 550'66; Maszyny i urządzenia techniczne zł 14 314 225'22; Ruchomości zł 840 813'31; Inwestycje niezakończony zł 586 154'34; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 58 767'18; **Suma bilansowa zł 36 340 839'73.**

Różni za kaucje, depozyty i żyra zł 6 719 370'26; Kaucje, depozyty i żyra obce zł 864 400'01; Weksle w obiegu zł 2 538 013'49; **Suma pozabilansowa zł 10 121 783'76.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 7 500 000'00; Kapitał zapasowy zł 1 964 213'21; Kapitał specjalny zł 509 747'77; Fundusz wyrównawczy zł 600 000'00; Fundusz amortyzacyjny zł 15 323 489'21; Wierzyciele zł 5 803 337'98; Dywidenda niepodniesiona zł 19 811'55; 5% obligacje 1900 r. zł 15 580'95; Sumy przechodnie zł 573 106'37; Zobowiązania długoterminowe zł 1 856 440'71; Przejściowe różnice kursowe zł 967 817'87; Różnice: pozostałość z zysków z 1936/37 r. zł 27 448'48; Zysk za 1937/38 r. zł 1 179 845'63; **Suma bilansowa zł 36 340 839'73.**

Kaucje, depozyty i żyra zł 6 719 370'26; Różni za kaucje, depozyty i żyra obce zł 864 400'01; Różni za weksle w obiegu zł 2 538 013'49; **Suma pozabilansowa zł 10 121 783'76.**

Rachunek strat i zysków za 1937/38 r.

WINIEN. — Materiały zł 16 788 765'00; Robocizna zł 4 377 711'10; Elektryczność, gaz, woda i ogrzewanie zł 409 066'25; Utrzymanie i reperacje budynków, maszyn, urządzeń technicznych, ruchomości itp. zł 1 950 181'64; Wynagrodzenia zł 2 066 208'69; Koszty handlowe zł 1 295 843'09; Odsetki i koszty finansowe zł 397 777'10; Świadczenia socjalne zł 888 596'15; Ofiary na cele dobroczynne i społeczne zł 69 678'87; Podatki zł 843 049'66; Ubytek inwentarza niezamortyzowanego zł 800'00; Odpisano z r-ku dłużników zł 12 974'62; Amortyzacja zł 1 341 695'85; Różnice: pozostałość z zysków za 1936/37 r. zł 27 448'48; Zysk za 1937/38 r. zł 1 179 845'63; **Razem zł 31 649 642'13.**

MA. — Pozostałość zysku za 1936/37 r. zł 27 448'48; Osiągnięto ze sprzedaży w 1937/38 r. zł 31 559 059'40; Wpływ należności spisanych na straty zł 16 295'32; Różnice kursowe zł 46 838'93; **Razem zł 31 649 642'13.** 2033

I OGŁOSZENIE

Zarząd Filharmonii Warszawskiej, Spółki Akcyjnej

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 grudnia 1938 r. o godz. 12 w poł. w siedzibie Spółki w Warszawie ul. Jasna 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/38 i udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 3) Zatwierdzenie budżetu na rok operacyjny 1938/39; 4) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej; 6) Upoważnienie Zarządu do prowadzenia sezonów koncertowych.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo uczestniczenia oraz zgłaszania dodatkowych spraw do porządku dziennego z zachowaniem przepisów Kodeksu Handlowego. 2037

I OGŁOSZENIE

„Wrzosowa“ Fabryka Portland-Cementu, Spółka Akcyjna w likwidacji

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 14 grudnia 1938 r. o godz. 12 w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej Nr 7.

Przedmiotem obrad będą:

1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Zatwierdzenie dodatkowych wynagrodzeń dla likwidatorów Spółki; 3) Zatwierdzenie ostatecznych rachunków Spółki i sprawozdania likwidacyjnego; 4) Uchwała o rozwiązaniu Spółki i wykreśleniu jej z Rejestru Handlowego; 5) Uchwała, dotycząca przechowania ksiąg i dokumentów Spółki; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki swe akcje, względnie zaświadczenia notarialne lub instytucyj kredytowych, najpóźniej na 7 dni przed terminem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. 2040-47-48

I OGŁOSZENIE

W dn. 15 grudnia 1938 r. o godz. 11 odbędzie się w lokalu Spółki w Kluczach, pow. olkuskiego

ZWYCZAJNE OGÓLNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Fabryki Portland-Cementu „Klucze“, Spółka Akcyjna w likwidacji

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania likwidatorów za czas od 1 października 1937 r. do 30 września 1938 r. oraz bilansu zamknięcia na dz. 30 września 1938 r.; 2) Zatwierdzenie planu działalności na rok 1938/39; 3) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Zwyczajnym Ogólnym Zgromadzeniu, raczą złożyć w biurze Spółki w Kluczach, pow. olkuskiego, akcje swe lub kwity na zdeponowane akcje w instytucjach bankowych, najpóźniej do dn. 8 grudnia 1938 r.

W myśl art. 394 Kodeksu Handlowego PP. Akcjonariusze mogą zgłosić pisemne swe wnioski do Spółki najpóźniej na 14 dni przed Ogólnym Zgromadzeniem. 2030

Administracja
Tygodnika „POLSKA GOSPODARCZA“

poleca

**ROCZNIKI PISMA
Z LAT UBIEGŁYCH**

po cenie niższej zł 30 za rocznik

**PODRÓŻUJ CIE
SAMOLOTAMI**

280 STRON DRUKU

8 ILUSTRACIJ WIELOBARWNYCH

48 ILUSTRACIJ JEDNOBARWNYCH

JANINA ORYNŻYNA

PRZEMYSŁ LUDOWY W POLSCE

NAKŁADEM
TYGODNIKA „POLSKA GOSPODARCZA”
WARSZAWA

Cena zł 10⁰⁰, z przesyłką pocztową zł 11⁰⁰

Do nabycia w Administracji tyg. „Polska Gospodarcza” w W-wie,
Elektoralna 2, oraz w księgarniach, bazarach przemysłu ludowego itp.

POLMIN

PAŃSTWOWA FABRYKA
OLEJÓW MINERALNYCH
CENTRALA LWÓW AKADEMICKA 7

D O S T A R C Z A BENZYNY

MOTOROWE, FRAKCYJNE, EKSTRAKCYJNE,
WYSOKOOKTANOWE, ETYLIZOWANE.

NAFTĘ OSWIETLENIOWĄ,
PRYMUŚOWĄ I SILNOPŁO-
MIENNĄ, ETER NAFTOWY.

O L E J E

ŻOŁYSKOWE, CYLINDROWE,
SILNIKOWE, GARBARSKIE,
TRANSFORMATOROWE, TURBINOWE,
SAMOCHODOWE, BEZBARWNE.

S M A R Y

STĄŻE I PÓŁPŁYNNY, OLEJE I SMARY PRZYSTO-
SOWANE DO WSZYSTKICH TYPÓW MASZYN.

PARAFINE I CEREZYNE,
ASEALTY PRZEMYSŁOWE,
PAPOWE, IZOLACYJNE, DROGOCIE

KOPALNIE WŁASNE.

RAFINERIA W DROHOBYCZU

ODZIAŁY HANDLOWE W CAŁEJ POLSCE.

STACJA BUNKROWA W GÓRNI.

STACJE BENZYNOWE
W CAŁEJ POLSCE.

Żak W. Chmura, Fabryka Polmin, LWÓW